

Väestömuutosten vaikutukset kuntien selviytymiseen - voiko kaikilla kunnilla olla kasvun strategia?

15.01.2020

Eero Laesterä HT – Tuomas Hanhela KTM – Juha Koskinen KTM – Aki Viitasaari HTM

Työn teemat

- **Väestömuutokset**
 - Miten tarkastelualueiden ja kuntien väestön ennakoidaan kehittyvän 2020-luvulla.
 - Väestömuutosten vaikutus palveluiden kysyntään ja toisaalta kuntien rahoituspohjaan.
- **Palveluntarpeen muutos** vuoteen 2030 mennessä - tarvittavan euromäärän ja pelkän palveluntarpeen, tätä arvioidaan euromääräisenä ja esimerkiksi palveluja tarjoavien käsien määrällä laskettuna.
 - Aito palveluntarpeen muutos, missä ei oteta huomioon taustalla kasvavaa nykyistä palveluverkkoa euroa ja eur/asukas.
 - Sopeuttaen – kuntalaisen poistuessa palveluntarpeen piiristä kunta poistaa tarjottavan palvelun poistuvalla kuntalaiselta. Esimerkiksi varhaiskasvatuksen tarpeen vähentyessä kunta poistaa palvelua tuottavan hoitajan ja jossain aikajaksossa tilat.
 - Ei sopeuttaen – kunta rakentaa uuden palvelurakenteen kun sinne muuttaa lisää kuntalaisia ja/tai johonkin ikärakenteeseen tulee lisätarvetta. Sopeutuskelpoinen palvelu jää rasittamaan käyttötaloutta.
- **Muuttoliikkeen hinta** – kuinka maan sisäinen muuttoliike siirtää teoreettisesti tarkastellen euroja kuntien kesken. Tässä tarkastelussa otetaan huomioon myös ”**kuntalaisen hinta**” – tarkastelussa lasketaan jokaisen kunnan eri ikäisten kuntalaisten nettokustannus kunnan kassan näkökulmasta. Kuntalaisen hinta ei perustu rajakustannukselle.
- **Käyttöomaisuuden muutos** – kun kuntalainen muuttaa kunnasta, kasvaa käyttöomaisuuteen liittyvä tehottomuus – vastaavasti kuntaan muuttava tarvitsee uutta infrastruktuuria. Tarkastelussa oletetaan, että käyttöomaisuus sekä kasvaa että vähenee samassa suhteessa, missä väestö muuttuu.
- Maakuntakohtainen ja uuden kuntatyyppistön mukainen alueellinen tarkastelu sekä kuntakohtainen tarkastelu tehdään.
- **Tarkastelualueet:**
 - Perinteisesti maakunnat (kuvaava maantieteellistä vertailtavuutta).
 - Uusi luokitus parantaa kuntien vertailtavuutta keskenään – luokitusta käytettiin esimerkiksi hallitusohjelmassa ja muissa valtioneuvoston hankkeissa, joitakin kuntia on sijoitettu useampaan luokkaan – metropolialue, Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut, isot kaupungit ja yliopistokaupungit, muu maakuntakeskus, seutukaupungit, harvaan asuttu maaseutu ja muut kunnat

1. Kunnan pitäisi järjestää kuntalaisille palveluita ...

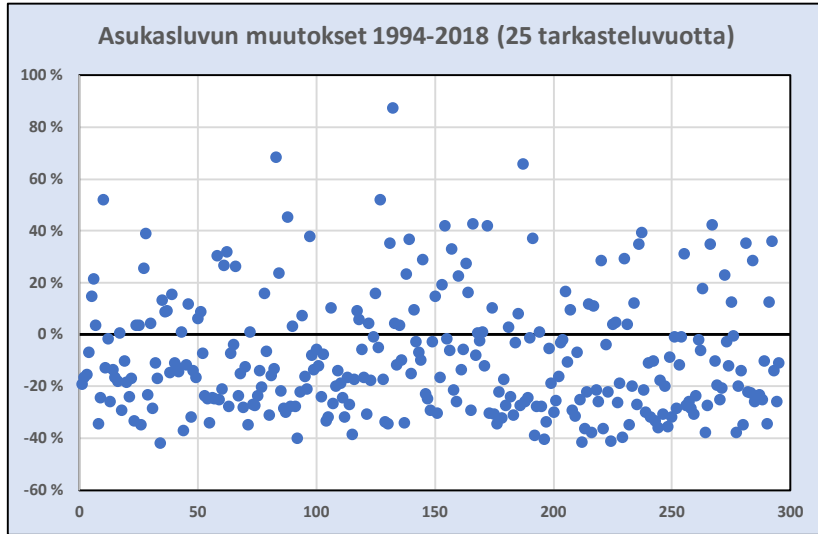
Asukasluvun muutokset ja niiden vaikutukset kuntien palveluihin

Jakso vuosia	24	19	14	9	4
Tarkastelujakso	1994-2018	1999-2018	2004-2018	2009-2018	2014-2018
Muutos aikajaksossa	414 534	342 534	278 049	164 437	45 293
Muutos keskim./v	17 272	18 028	19 861	18 271	11 323
Laskua	-326 222	-247 293	-179 437	-131 143	-80 452
...laskua per vuosi	-13 593	-13 015	-12 817	-14 571	-20 113
Kasvua	740 756	589 827	457 486	295 580	125 745
...kasvua per vuosi	30 865	31 044	32 678	32 842	31 436
Laskussa kuntia	212	209	208	221	238
Kasvussa kuntia	83	86	87	74	57

Kasvu tai alenema tarkastelujaksossa									
	1994-2007	1997-2000	2000-2003	2003-2006	2006-2009	2009-2012	2012-2015	2015-2018	
Riippuvuus alenemaan	0,72	0,78	0,82	0,81	0,87	0,85	0,76	0,72	alenevat
Riippuvuus kasvuun	0,68	0,75	0,87	0,74	0,61	0,71	0,69	0,61	kasvavat
Alenema keskimäärin	-1,0 %	-1,2 %	-1,0 %	-0,8 %	-0,9 %	-0,8 %	-1,0 %	-1,3 %	alenevat
Kasvu keskimäärin	0,5 %	0,8 %	1,0 %	1,3 %	1,2 %	0,8 %	0,5 %	0,2 %	kasvavat

- Hyvin pitkällä aikajaksolla 1994-2018 tarkastellen (25 tarkastelu-vuotta) koko maan kuntien asukasluku on kasvanut 414.534 suomalaisella. Tämä tarkoittaa keskimääräisenä muutoksena 17.272 suomalaista vuodessa.
- Asukaslukuaan menettäneitä kuntia on ollut tällä aikajaksolla 212, näiden asukasluvun yhteenlaskettu alenema on ollut 326.222 asukasta – keskimäärin 13.593 asukasta/vuosi.
- Kasvussa on ollut 83 kuntaa – asukasluku on kasvanut näissä kunnissa 740.756 asukkaalla keskimäärin 30.865 asukasta vuodessa.
- Kun tarkastelujaksoa lyhennetään lähemmäs vuotta 2018 havaitaan, että keskimääräinen vuotuinen muutos on pienentynyt 11.323 asukkaaseen, keskimääräinen asukasluvun alenema on kasvanut ja kasvussa olevien kuntien määrä on alentunut – kasvu on kuitenkin edelleen keskittynyt, sillä asukasluvun kasvu vuodessa on ollut kaikkina tarkastelujaksoina lähes vakio.
- Alemmassa taulukossa on tarkasteltu eri aikajaksoilla kasvun tai aleneman suuruutta suhteessa lopulliseen asukasluvun laskuun – vaikuttaa siltä, että nopeimmin asukasluvun muutoksessa olevat kunnat ovat olleet jatkuvasti suuressa muutoksessa, riippuvuus on molemmissa tapauksissa keskimäärin jopa yli 0,7.
- Sekä aleneman että kasvun vuotuiset keskiarvot ovat vaihdelleet prosenttiyksikön itseisarvon molemmin puolin, aivan viime aikoina kasvu näyttää hiukan hidastuneen.

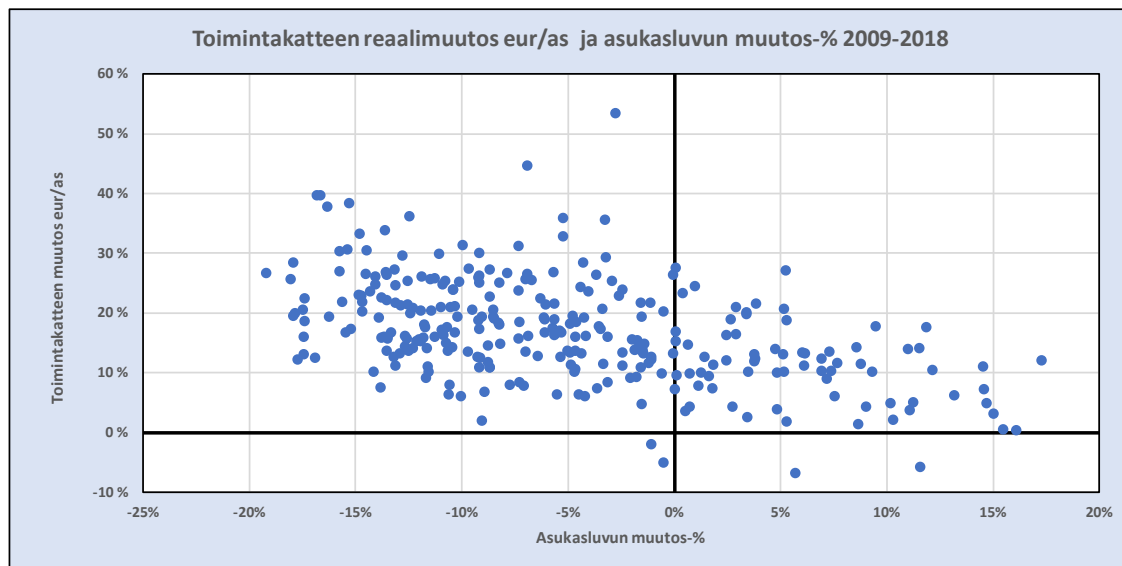
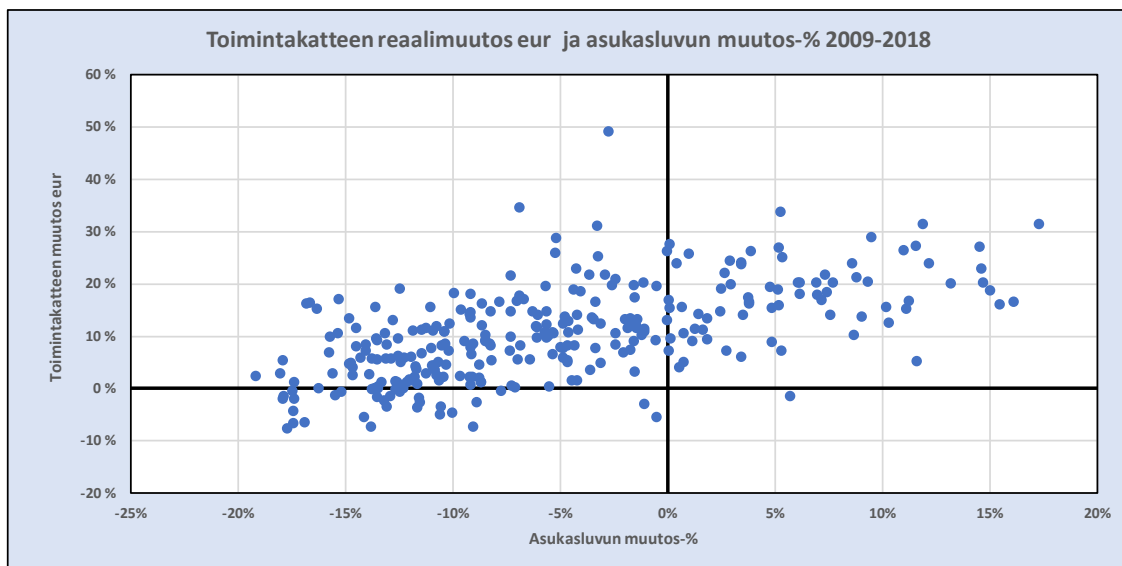
Asukasluvun muutokset ja niiden vaikutukset kuntien palveluihin

Koko jakso Per vuosi			Koko jakso Per vuosi		
Liminka	87 %	3,64 %	Hyrynsalmi	-42 %	-1,75 %
Kempele	69 %	2,86 %	Rautavaara	-42 %	-1,73 %
Pirkkala	66 %	2,74 %	Salla	-41 %	-1,71 %
Espoo	52 %	2,17 %	Puolanka	-40 %	-1,68 %
Lempäälä	52 %	2,16 %	Kivijärvi	-40 %	-1,67 %
Kirkkonummi	45 %	1,88 %	Savukoski	-40 %	-1,66 %
Nurmijärvi	43 %	1,77 %	Posio	-39 %	-1,62 %
Tyrnävä	42 %	1,77 %	Kemijärvi	-39 %	-1,60 %
Oulu	42 %	1,75 %	Ristijärvi	-38 %	-1,57 %
Muurame	42 %	1,75 %	Pello	-38 %	-1,57 %
Siuntio	39 %	1,64 %	Valtimo	-38 %	-1,57 %
Vantaa	39 %	1,62 %	Ilomantsi	-37 %	-1,55 %
Kontiolahti	38 %	1,58 %	Rääkkylä	-36 %	-1,51 %
Pornainen	37 %	1,55 %	Rautjärvi	-36 %	-1,51 %
Luoto	37 %	1,53 %	Suomussalmi	-36 %	-1,49 %
Ylöjärvi	36 %	1,50 %	Vaala	-36 %	-1,49 %

- Vuodesta 1994 vuoteen 2018 (25 tarkasteluvuotta) kasvussa olevia kuntia on ollut 83 ja laskussa olevia 212.
- Laskussa olleiden kuntien aleneman keskiarvo oli -21 % ja kasvussa olleiden 21 % - kasvaneet kunnat kasvoivat siis keskimäärin nopeammin kuin taantuvat taantuivat.
- Useiden kuntien kasvu ja alenema ylittivät +/-1,5 prosenttiyksikön kriittisenä pidetyn rajan. Nopeimmin on kasvanut Liminka.
- Kunnan pitäisi toiminta-ajatuksensa perusteella järjestää kuntalaisille palveluita. Tämä johtaa siihen, että kuntalaisten määrän muuttuessa ja väestön ikärakenteen muuttuessa pitäisi olla luonnollista, että kunnan toimintakate alenee asukasluvun alentuessa ja kasvaa, jos asukasluku kasvaa.
- Yhtälöön vaikuttavat ymmärrettävästi väestön ikärakenteen muutos ja valtion lisätehtävät.
- Tarkastelukulmia voikin olla kaksi: joko asukasluvun muutoksen tarkastelu suhteessa toimintakatteen kasvuun suoraan euroista laskettuna ja euroa/asukas. Toimintakate on hyvä saattaa reaaliarvoon.
- Muutosta on hyvä tarkastella myös investointien ja muuttuvan käyttöomaisuuden näkökulmasta – ovatko asukasluvultaan taantuneet kunnat enää edes investoineet – samoin viimekätisen rahoittavan tekijän – veroprosentin muutosta on hyvä tarkastella suhteessa asukasluvun muutokseen.

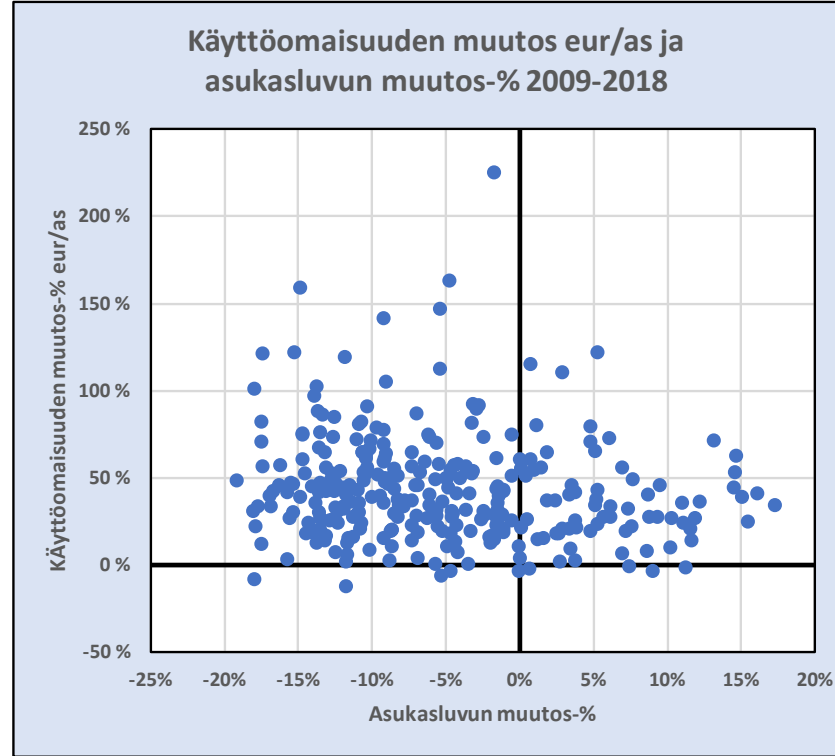
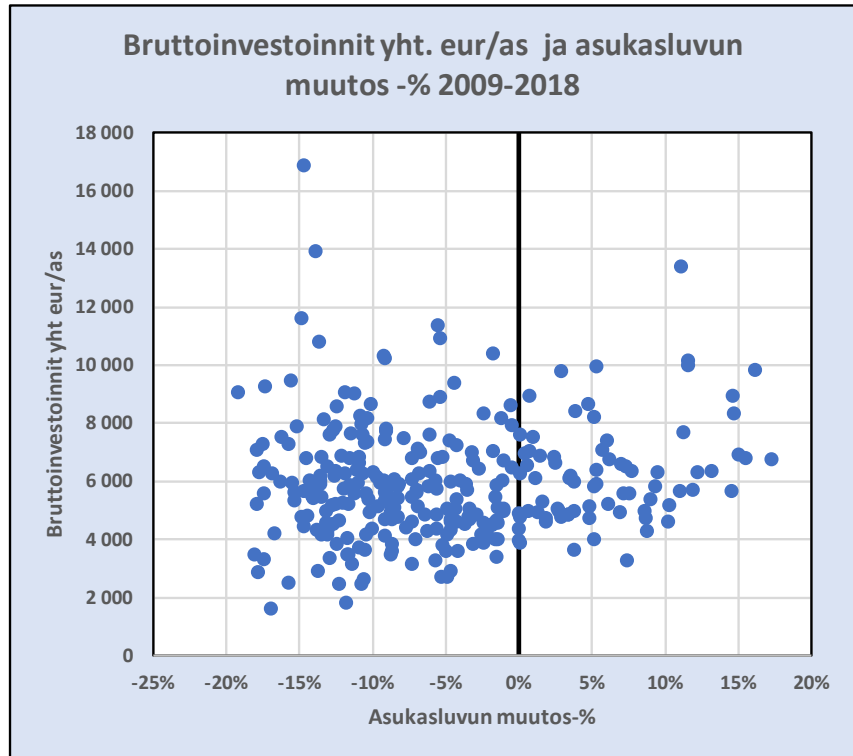
Kuinka asukasluvun muutos on vaikuttanut toimintakatteisiin

- Vain 31:llä kunnalla ovat toimintakatteet (eur) alentuneet 2009-2018 siitä huolimatta, että asukasluku on alentunut 221 kunnassa (ylempi kaavio).
- Kaaviosta käy hyvin selville, että näistä 31:sta kunnasta toimintakatteiden reaaliarvot on saatu asukasluvultaan taantuvien kuntien joukossa, mutta joukossa on myös yksi kasvukunta (Vaasa). Keskimäärin kuitenkin kaikilla kunnilla on ollut jopa reaalinousua toimintakatteissa ja silmämääräisesti tarkastellen kasvu on ollut yhtä suuri asukasluvun muutoksen origon molemmilla puolilla.
- Sopeutuvuutta ja tuottavuuden kasvua – laajasti tulkiten – kuvaa kuitenkin paremmin toimintakatteiden muutoksen tarkastelu yksikkökustannuksena – eur/asukas. (alempi kaavio)
- Vain neljän kunnan toimintakate eur/asukas on ollut pienempi vuonna 2018 kuin 2009, näistä kasvukuntia on ollut kaksi (Vaasa ja Kauniainen), asukaslukuaan menettäneistä kunnista alenemaa on saanut aikaan Uusikaupunki ja Pori.
- Oikeanpuoleiseen taulukkoon on koottu 31 kuntaa, joiden toimintakate (euroa) on reaalisesti alentunut aikajaksolla 2009-2018. Näiden kuntien joukossa on kuntia, joiden asukasluvun alenema on ollut hyvin suuri.
- Kun tarkastellaan asukasluvun muutoksen riippuvuutta toimintakatteiden euromääräiseen muutokseen on korrelaatio varsin hyvä, 0,605 ja euroa/asukas riippuvuuskin on tyydyttävä, 0,486. Riippuvuudet ovat talouden kiristyessä kasvaneet, mutta eivät todennäköisesti riittävästi.

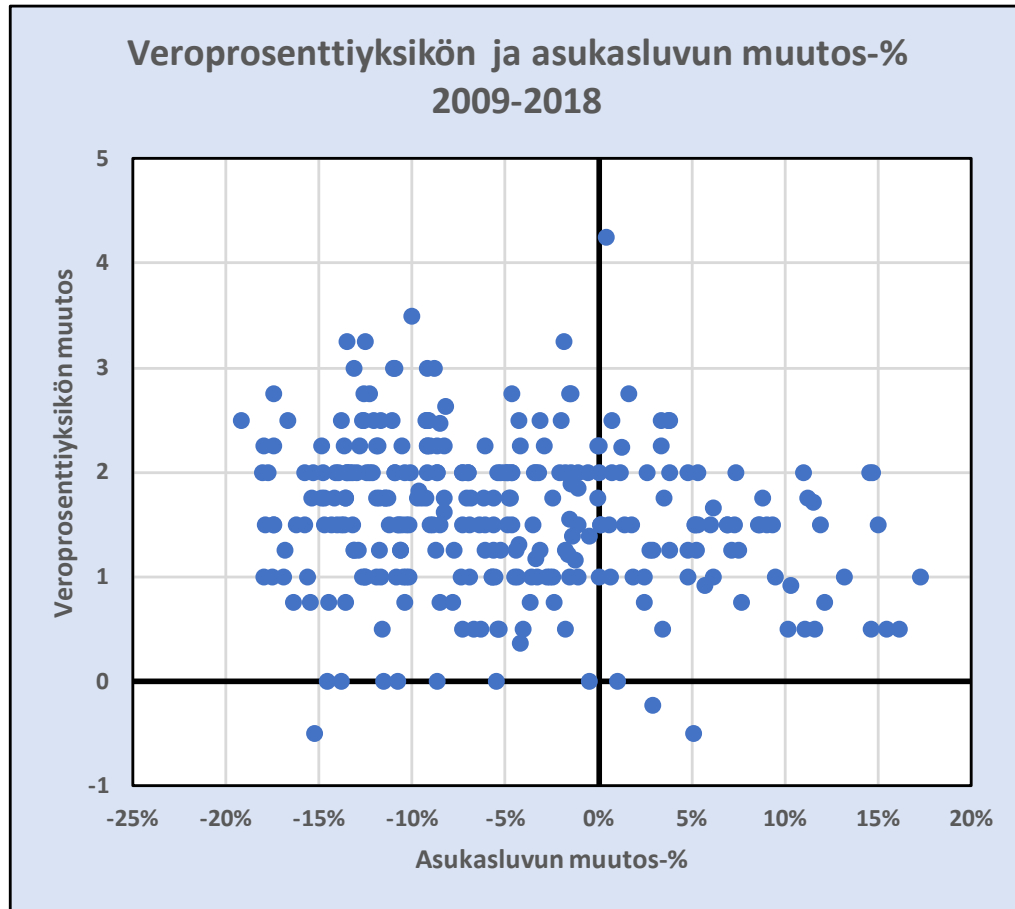
	Toimintakatteiden muutos-%	Asukasluvun muutos-%
Pariikkala	-7,7 %	-17,7 %
Veteli	-7,3 %	-9,1 %
Puumala	-7,2 %	-13,8 %
Multia	-6,6 %	-17,5 %
Rääkkylä	-6,5 %	-16,9 %
Pori	-5,4 %	-0,5 %
Soini	-5,4 %	-14,2 %
Urkala	-4,9 %	-10,6 %
Säkylä	-4,6 %	-10,1 %
Juuka	-4,2 %	-17,5 %
Karstula	-3,6 %	-11,7 %
Kokemäki	-3,5 %	-10,6 %
Punkalaidun	-3,4 %	-13,1 %
Uusikaupunki	-2,9 %	-1,1 %
Lapinjärvi	-2,6 %	-8,9 %
Tervola	-2,5 %	-11,6 %
Lieksa	-2,3 %	-13,2 %
Ilomantsi	-2,0 %	-17,4 %
Posio	-1,9 %	-17,9 %
Ranua	-1,8 %	-11,6 %
Siikainen	-1,7 %	-13,5 %
Isojoki	-1,5 %	-17,9 %
Viitasaari	-1,4 %	-12,9 %
Vaasa	-1,4 %	5,7 %
Sonkajärvi	-1,3 %	-15,5 %
Luhanka	-0,5 %	-15,2 %
Kiuruvesi	-0,5 %	-12,5 %
Salla	-0,5 %	-17,5 %
Vieremä	-0,4 %	-7,8 %
Ruovesi	-0,1 %	-13,8 %
Hanko	-0,1 %	-12,7 %

Kuinka asukasluvun muutos on vaikuttanut investointeihin

- Jokainen kunta on investoinut 2009-2018 ja investoinnit näyttävän jakautuvan sekä asukasluvultaan taantuviin että kasvaviin kuntiin.
- Käyttöomaisuuden arvo eur/asukas on alentunut vain yhdeksässä kunnassa.
- Asukasluvultaan taantuvat kunnat ovat joutuneet investoimaan – ja myös investoineet – esimerkiksi homehtuneeseen perusinfraan, mutta kunnat ovat todennäköisesti tehneet myös elinvoimainvestointeja.
- Investoinneista puuttuvat yleisesti perusturvan investoinnit.
- Asukasluvun muutosten vuoksi on ilmeistä, että osassa kuntia käyttöomaisuutta joudutaan alaskirjaamaan, koska käyttävän väestön määrä alenee ja palvelurakenteen muutostarpeen vuoksi esimerkiksi kouluja joudutaan sulkemaan.
- Tämä aiheuttaa kirjanpidollisesti ongelman: kunta parantaa käyttötalouttaan, mutta joutuu yhtäkkisesti alaskirjaamaan käyttöomaisuuttaan poistamamattomalta osaltaan.

Kuinka edellinen on vaikuttanut kunnan tuloveroprosenttiin?

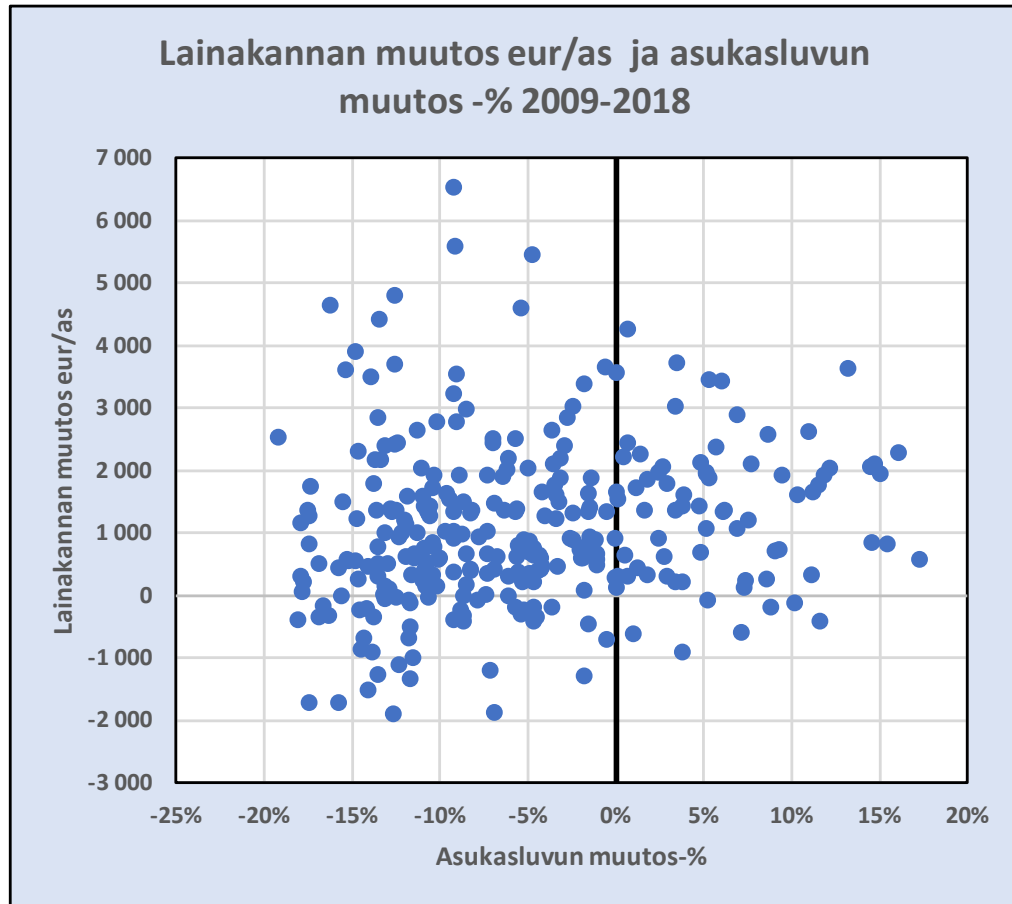

- Toimintakatteen riittämätön sopeutuvuus ja investoinnit ovat johtaneet siihen, että tulorahoitusta on jouduttu keräämään lisää.
- Oikeaan reunaan on koottu eniten veroprosenttiaan korottaneet ja tämän alapuolella veroprosenttiaan alentaneet tai samana pitäneet kunnat.
- Nousut ovat olleet melko suuria. Kasvussa olleista kunnista Maskun ja Hämeenlinnan korotukset olleet suurimpia.
- Verojaan vakiona pitäneet tai niitä alentaneet kunnat ovat suurelta osaltaan verotulon tasauksen muutoksesta hyötynneitä kuntia.
- Yli 3 veroprosenttiyksikköä vuosina 2009-2018 korottaneita kuntia on ollut jopa 10, yli 2,5 korottaneita kuntia 37 ja yli 2 korottaneita kuntia kolmannes, 110.

Muutosprosentit			
ASL	veroprosenttiyksiköt	toimintakate eur/as	
Masku	0,4 %	4,25	23 %
Luumäki	-10,0 %	3,50	31 %
Kaskinen	-12,5 %	3,25	36 %
Teuva	-13,5 %	3,25	16 %
Nousiainen	-1,9 %	3,25	14 %
Konnevesi	-9,2 %	3,00	30 %
Tuusniemi	-10,9 %	3,00	25 %
Pieksämäki	-11,0 %	3,00	21 %
Punkalaidun	-13,1 %	3,00	11 %
Ypäjä	-8,8 %	3,00	15 %
Pöytyä	-1,5 %	2,75	14 %
Jämijärvi	-12,3 %	2,75	14 %
Kyyjärvi	-12,6 %	2,75	21 %
Multia	-17,5 %	2,75	13 %
Hämeenlinna	1,6 %	2,75	9 %
Hattula	-1,6 %	2,75	5 %
Salo	-4,7 %	2,75	11 %

Muutosprosentit			
ASL	veroprosenttiyksiköt	toimintakate eur/as	
Inari	1,0 %	0,00	25 %
Kolari	-0,5 %	0,00	20 %
Pyhäntä	-5,5 %	0,00	6 %
Merikarvia	-8,7 %	0,00	23 %
Virolahti	-10,8 %	0,00	15 %
Tervola	-11,6 %	0,00	10 %
Puumala	-13,8 %	0,00	8 %
Sysmä	-14,5 %	0,00	27 %
Eurajoki	2,9 %	-0,23	21 %
Kustavi	5,1 %	-0,50	13 %
Luhanka	-15,2 %	-0,50	17 %

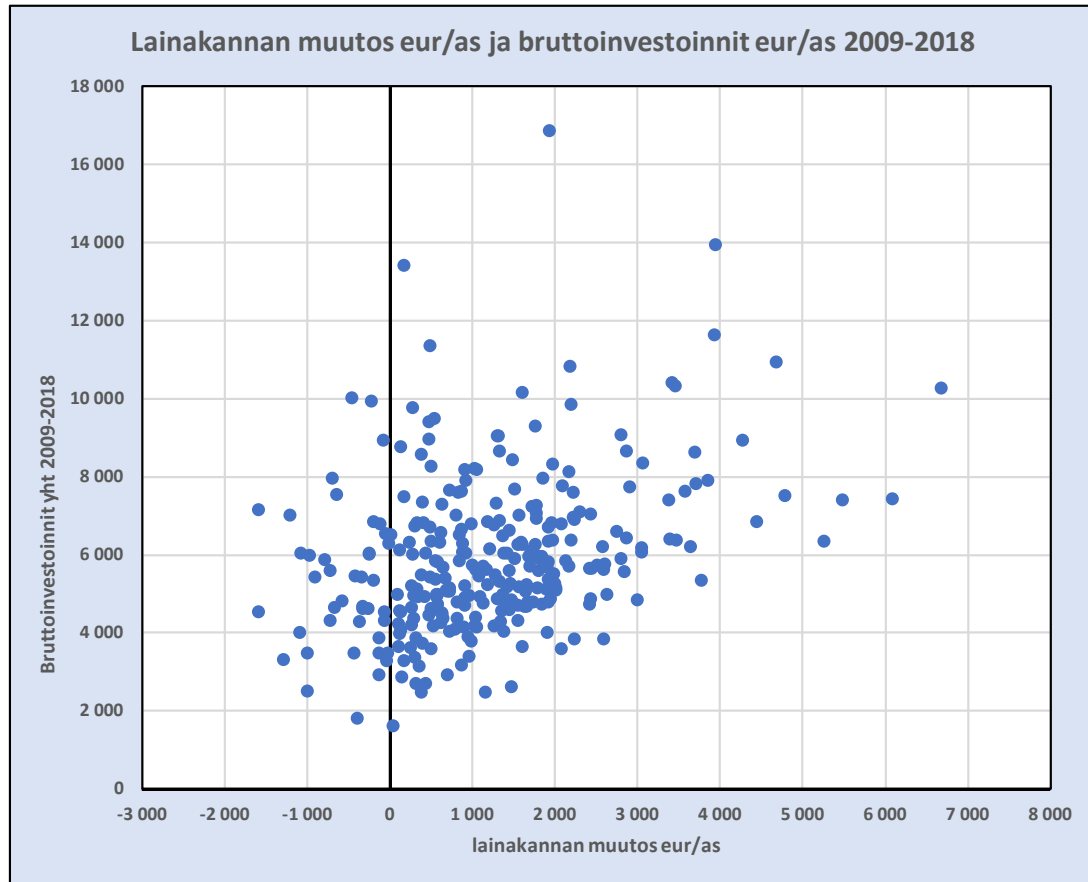
Kuinka edellinen on vaikuttanut kunnan lainakantaan?

- Toimintakatteen riittämätön sopeutuvuus ja investoinnit ovat johtaneet siihen, että rahoitusta on jouduttu keräämään lisää myös velkaantumalla.
- Lainakannan muutos on ollut joillakin kunnilla myös negatiivinen – näitä kuntia on ollut jopa 52.
- Nousut ovat olleet melko suuria. Kasvussa olleista kunnista Hämeenkyrön, Lahden, Laukaan ja Mustasaaren kunnat ovat velkaantuneet eniten.
- Huolestuttavaa kuitenkin on, että asukasluvultaan hyvinkin taantuvat kunnat ovat **velkaantuneet erittäin paljon**.
- Lainakannan kasvu on ollut vuodesta 2009 vuoteen 2018 jopa lähes 7 mrd euroa. Kasvaneissa kunnissa velkaantuminen on vastannut 1.373 euroa/asukas, asukasluvultaan taantuvat kunnat ovat velkaantuneet suhteessa lähes yhtä paljon, 1.062 euroa/asukas.

Muutosprosentit			Muutosprosentit		
ASL	Lainak eur/as		ASL	Lainak eur/as	
Kitee	-12,7 %	-1 886	Konnevesi	-9,2 %	6 534
Pelkosenniemi	-6,9 %	-1 867	Reisjärvi	-9,2 %	5 583
Siikalatva	-15,8 %	-1 708	Vehmaa	-4,8 %	5 460
Multia	-17,5 %	-1 706	Kyyjärvi	-12,6 %	4 815
Padasjoki	-14,1 %	-1 521	Heinävesi	-16,3 %	4 652
Saarijärvi	-11,7 %	-1 332	Perho	-5,4 %	4 610
Pietarsaari	-1,8 %	-1 288	Teuva	-13,5 %	4 430
Kuhmoinen	-13,6 %	-1 274	Hämeenkyrö	0,7 %	4 272
Isokyrö	-7,1 %	-1 202	Miehkikälä	-14,8 %	3 905
Joutsa	-12,3 %	-1 110	Lahti	3,5 %	3 737
Tervola	-11,6 %	-991	Pyhäjärvi	-12,5 %	3 714
Puumala	-13,8 %	-915	Kaustinen	-0,6 %	3 669
Naantali	3,8 %	-894	Luoto	13,2 %	3 626
Pello	-14,5 %	-871	Kihniö	-15,4 %	3 620
Kolari	-0,5 %	-706	Uusikaarlepyy	0,0 %	3 570
Lestijärvi	-14,3 %	-691	Veteli	-9,1 %	3 546
Honkajoki	-11,8 %	-675	Rautavaara	-13,9 %	3 494
Inari	1,0 %	-622	Laukaa	5,3 %	3 454
Kerava	7,2 %	-589	Mustasaari	6,0 %	3 430
Hirvensalmi	-11,7 %	-505	Taivassalo	-1,8 %	3 398
Enontekiö	-1,6 %	-456	Keuruu	-9,2 %	3 239
Kauniainen	11,6 %	-416	Maalahti	-2,4 %	3 038

Lainakannan muutoksen riippuvuus bruttoinvestointeihin?

- Lainakannan kasvu ja investoinnit toki korreloivat keskenään.
- Viereisiin taulukkoihin on kerätty kumpaankin 20 kuntaa, joiden lainakanta eur/as on kasvanut eniten ja vähiten.
- Eräät kunnat ovat investoineet runsaastikin ja silti niiden lainakanta on alentunut.
- Tarkastelujaksolla 2009-2018 on 42 kuntaa, joiden lainakanta eur/asukas on alentunut.
- Kunnat ovat investoineet myös taseen ulkopuolelle

	Lainakanta, muutos eur/as	Bruttoinv. e/as
Konnevesi	6 670	10 265
Reisjärvi	6 081	7 439
Vehmaa	5 480	7 418
Kyyjärvi	5 257	6 345
Heinävesi	4 784	7 520
Perho	4 679	10 934
Teuva	4 443	6 842
Hämeenkyrö	4 267	8 940
Rautavaara	3 944	13 934
Miehikkälä	3 933	11 637
Pyhäjärvi	3 848	7 893
Kihniö	3 773	5 339
Veteli	3 710	7 810
Kaustinen	3 687	8 641
Lahti	3 636	6 207
Uusikaarlepyy	3 570	7 617
Luoto	3 468	6 364
Keuruu	3 459	10 329
Taivassalo	3 423	10 408
Laukaa	3 391	6 392

	Lainakanta, muutos eur/as	Bruttoinv. e/as
Pelkosenniemi	-1 594	7 142
Kitee	-1 588	4 538
Multia	-1 295	3 329
Pietarsaari	-1 209	7 030
Isokyrö	-1 096	4 002
Kuhmoinen	-1 073	6 051
Siikalatva	-1 005	2 507
Saarijärvi	-997	3 491
Naantali	-968	5 993
Padasjoki	-901	5 442
Tervola	-784	5 862
Kerava	-723	5 600
Puumala	-721	4 322
Kolari	-694	7 957
Joutsa	-666	4 647
Inari	-647	7 542
Pello	-581	4 822
Kauniainen	-464	10 009
Hirvensalmi	-430	3 494
Enontekiö	-415	5 467

Asukasluvun muutos – vaikuttaako, onko vaikuttanut, pitäisikö vaikuttaa ... kuinka asukasluku tulee muuttumaan?

- Edelliset diat osoittavat, että asukasluku on muuttunut hyvinkin paljon kunnissa, mutta muutos ei ole etenään asukasluvultaan taantuvilla alueilla vaikuttanut riittävässä määrin toimintakatteeseen eikä investointeihin.
- Tämä on johtanut siihen, että kunnat ovat nostaneet veroprosenttejaan ja samalla velkaantuneet.
- Veroprosenttejaan ovat nostaneet sekä asukasluvultaan alenemassa olevat kunnat että kasvussa olevat kunnat, ja erityisesti asukasluvultaan alenemassa olevien kuntien velkaantumiskehitys on aidosti huolestuttava.
- Talouden ahdinkotilanteessa kunnat osoittavat usein valtiota - valtio on määrännyt niille lisää tehtäviä ja vähentänyt rahoitusta, toisaalta ikääntyminen ja sote -kokonaisuus on tuonut kunnille lisäkustannuksia.
- Rehellisyyden nimissä on sanottava, että tämä on vain osa totuudesta. Myös asukasluvultaan taantuvissa kunnissa on ollut lukuisia mahdollisuuksia sopeuttaa toimintoja vastaamaan alenevaa tulorahoitusta, mutta sopeutuksen päätöksenteon hetkellä päätetäänkin vielä hetken katsoa, josko juuri minun kuntaani tulisi muista kunnista poikkeava elinvoimaisuuden lisäys – samalla palvelurakenteella, mihin ei ole enää varaa ja mikä ei ole johtanut kymmeniin vuosiin enää positiiviseen kehitykseen.
- Lisäksi poliittisesti on vaikea tehdä toiminnallisesti tarkoituksenmukaisia päätöksiä, poliittinen tarkoituksenmukaisuus voittaa.
- Epätarkoituksenmukaisia rakenteita on helppo puolustaa, kun palveluiden piirissä olevat luonnollisesti vastustavat asioita – somen avulla hyvinkin äänekkäästi – ja rakenteiden säilömistä puolustavat lobbarit voivat puolustaa asiaansa ilman, että niiden on otettava huomioon talouden realiteettia.
- Kuntien olisi nyt ymmärrettävä muuttunut tilanne ja otettava huomioon asukasluvun ja väestön ikärakenteen aiheuttama mahdollisuus talouden sopeuttamiseen. Tämä pätee myös kuntien sisäisessä muuttoliikkeessä.
- **Kunnan asukasluvun muutokset koostuvat kolmesta tekijästä:**
 - Luonnollisesta väestönlisäyksestä
 - Maan sisäisestä muuttoliikkeestä ja
 - Maahanmuutosta.
- Tilastokeskus tilastoi ja ennustaa asukasluvun → asukasluvun muutos ikärakenteiden muutoksiin purettuna osoittaa, kuinka paljon kunta pystyisi sopeuttamaan palvelurakennettaan ja toisaalta kuinka paljon kunta joutuu panostamaan palvelurakenteeseen lisää.
- Maahanmuuton ja luonnollisen väestönlisäyksen vaikutusta on vaikea laskea, mutta kokonaisuuden lisäksi voidaan laskea maan sisäisen muuttoliikkeen tulot ja menot kunnilla.
- Kunta pystyy vaikuttamaan selviämiseensä kahdella omalla tavallaan – asettamalla menot tulojen tasolle ja huolehtimalla siitä, että palvelurakenne on oikein mitoitettu ottamaan vastaan tavoiteltu muuttovoitto – tai jatkuvasti sopeuttamaan palvelunsa muuttotappion tasolle.
- Maahanmuuttoon on vaikea pelkästään kunnan keinoin vaikuttaa, mutta maahanmuuton vaikutus sekä työvoimana että tämän kautta tulojen lisääjänä lienee merkittävä.

Tilanne, data ja oletukset

- **Koko tarkastelu perustuu Tilastokeskuksen syksyllä 2019 julkaisemaan väestöennusteeseen.**
 - Ennuste on laskettu kunnittain ja kunnittaisista tiedoista on saatu summaamalla maakuntien, muiden alueiden ja koko maan luvut.
 - Syntyvyyden arvioinnissa kunnat on ryhmitelty 74 hedelmällisyysalueeksi vuosien 2014 – 2018 kokonaishedelmällisyysluvun perusteella. **Hedelmällisyysalueille on laskettu ikäryhmittäiset (14–50-vuotiaille naisille) hedelmällisyysluvut vuosilta 2014–2018. Ennusteessa hedelmällisyysluvut on pidetty vakiona koko ennustekauden.**
 - Kuolleiden määrän laskemiseksi on muodostettu 19 kuolevuusaluetta. Kunnat on ryhmitelty kuolevuusalueisiin vuosien 2012–2018 ikä- ja sukupuolivakioidun kuolleisuuden perusteella. Se mihin kuolevuusalueeseen kunta kuuluu ei näin ollen riipu kunnan maantieteellisestä sijainnista. Ikäryhmittäiset kuolevuusluvut on laskettu vuosilta 2014–2018. Kuolevuuden vuotuisen muutoksen ikä- ja sukupuoliryhmittäiset kertoimet on saatu laskemalla, kuinka paljon kuolevuus muuttui vuosista 1987–1991 vuosiin 2014–2018.
 - Kunnat on jaettu 77 lähtömuuttokategoriaan 0–6- ja 16–44-vuotiaiden lähtömuuttoaltiuden perusteella vuosina 2014–2018. Lähtömuuttoalueiden ikäryhmittäiset lähtömuuttokertoimet sukupuolittain on laskettu vuosien 2014–2018 perusteella. Koko maa on jaettu 15 suurmuuttoalueeseen. Suurmuuttoalueet ovat vähintään 100 000 hengen alueita, jotka on muodostettu suurten aluekeskusten ympärille (pl. Uusimaa ja Ahvenanmaa). Kunnan suurmuuttoalue määräytyy sen mukaan, mihin aluekeskukseen tai aluekeskuksen ympäristökuntiin kunnasta on eniten muuttoliikettä ollut vuosien 2014–2018 aikana. Suurmuuttoalueiden välisiä muuttoja väestöennusteessa lasketaan muuttotodennäköisyyksien avulla.
 - Muuttoliikkeen sisältävässä laskelmassa koko maan vuotuisen **nettomaahanmuuton on oletettu olevan 15 000 henkilöä** vuosittain. Maahanmuutto saadaan laskemalla koko maan maastamuutto ja summaamalla siihen oletettu nettomaahanmuutto. Maahanmuuton ikäjakauma on laskettu vuosien 2014–2018 maahanmuuttojen perusteella. Maahanmuutto jaetaan suurmuuttoalueille kunkin alueen maahanmuutto-osuuskertoimella.
- Tilastokeskuksen väestöennustetta käytetään pohjana myös palvelutarpeen muutosta arvioitaessa.
- Taloustiedot perustuvat kuntien tilastoihin talous - tulot, menot, tase - Tilastokeskuksen keräämät vuosien 2016–2018 tilinpäätöstiedot.
- Valtionosuudet ikäryhmittäin OKM 2018.
- Verotustiedot - verohallinto 2017 - Verotulot vuodelle 2018 on arvioitu vuoden 2017 verotulojen pohjalta päättelemällä vuoden 2017 ikäluokittaisesta kuntakohtaisesta verotulon mediaanista - tätä on suhteutettu vuoden 2018 vastaavaan tilastoituun tietoon - lopullinen arvio **otetaan lasketaan?** huomioimalla myös veroprosenttien muutos 2017 → 2018. Ratkaisu jouduttiin tekemään siksi, että verottaja ei pystynyt toimittamaan ajantasaista verotustietokantaa **vuodelta 2018** vielä 31.12.2019.
- Kuntalaisen hinnassa on otettu huomioon kiinteistövero, mutta muuttoliikkeen hinnassa tämä tieto on poistettu.
- Muuttoliikkeen hinnassa lasketaan suoria kustannuksia - ei dynaamista vaikutusta. Muuttoliikkeen hinnassa ei lasketa rajakustannuksia eikä voida ottaa huomioon kunnissa olevia kapasiteettiportaita.
- Tuloja ja menoja on käsitelty kunnan näkökulmasta.
- Tulevaisuutta koskevat arviot perustuvat Tilastokeskuksen 2019 julkaisemaan väestöennusteeseen ja erityisesti kuntakohtaisesti tarkasteltuna ennusteen ja tulevan toteuman välillä hajonta voi olla suhteellisesti melko suuri. Koko maan tilanteessa luonnollinen väestölisäys ei ainakaan ensimmäisen tarkasteluvuoden (2019) aikana ennakkotietojen perusteella ole merkittävästi muuttunut. Nettomaahanmuutto vaikuttaa ennakkotietojen perusteella ennustetta ylijäämäisemmältä.
- Laskelmat on tehty kaikille kunnille samoilla laskentaperiaatteilla käyttämällä kuitenkin jokaisen kunnan omia lähtötietoja.
- Tarkastelun tavoitteena on esittää nykyhetkestä ja lähitulevaisuudesta tilannekuva ja osoittaa erityisesti palvelutarpeessa tapahtuva nopea muutos, mikä joissain palveluissa on jo nyt käynnissä. Euromääräiset arviot ovat suuntaa-antavia ja esimerkiksi kapasiteettikynnyksiä ei kuntakohtaisesti ole arvioitu.

2. Väestö

Maakunnat yhdessä - asukasluvun muutos

Väestö	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030	Muutos-%
Uusimaa	1 671 024	1 701 280	1 769 914	1 826 362	155 338	9,3 %
Varsinais-Suomi	478 582	480 126	483 518	486 015	7 433	1,6 %
Satakunta	218 624	215 887	209 482	203 356	-15 268	-7,0 %
Kanta-Häme	171 364	169 386	164 999	160 969	-10 395	-6,1 %
Pirkanmaa	515 095	519 600	528 973	535 837	20 742	4,0 %
Päijät-Häme	200 629	199 466	196 524	193 247	-7 382	-3,7 %
Kymenlaakso	173 388	170 127	162 702	155 946	-17 442	-10,1 %
Etelä-Karjala	128 756	127 088	123 122	119 419	-9 337	-7,3 %
Etelä-Savo	144 615	141 332	133 969	127 605	-17 010	-11,8 %
Pohjois-Savo	245 602	243 694	239 130	234 558	-11 044	-4,5 %
Pohjois-Karjala	162 240	160 701	157 103	153 737	-8 503	-5,2 %
Keski-Suomi	275 521	274 835	272 857	270 423	-5 098	-1,9 %
Etelä-Pohjanmaa	189 715	187 713	183 043	178 645	-11 070	-5,8 %
Pohjanmaa	180 794	180 536	179 771	178 419	-2 375	-1,3 %
Keski-Pohjanmaa	68 437	68 082	67 147	66 002	-2 435	-3,6 %
Pohjois-Pohjanmaa	412 161	412 879	412 492	410 025	-2 136	-0,5 %
Kainuu	73 061	71 385	67 784	64 651	-8 410	-11,5 %
Lappi	178 522	176 502	172 505	168 911	-9 611	-5,4 %
Koko maa	5 488 130	5 500 619	5 525 035	5 534 127	45 997	0,8 %

- Kaikista maakunnista vain Uudenmaan (9,3 %), Varsinais-Suomen (1,6 %) ja Pirkanmaan (4,0 %) asukaslukujen ennakoidaan kasvavan.
- Suhteellisesti ottaen Etelä-Savon (-11,8 %), Kainuun (-11,5 %) ja Kymenlaakson (-10,1 %) asukasluvun vähenemä on suurin.
- Koko Manner-Suomessa asukasluku kasvaisi 2030 mennessä noin 46.000 asukkaalla (0,8 %).

Uudet kuntaryhmät - asukasluvun muutos

	Väestö	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030
1 Metropoli		1 491 845	1 524 155	1 597 210	1 657 541	165 696
2 Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut		985 708	999 275	1 026 890	1 047 552	61 844
3 Muut isot- ja yliopistokaupungit		898 709	901 187	904 303	903 385	4 676
4 Muu maakuntakeskus		576 450	572 450	562 549	552 082	-24 368
5 Seutukaupungit		921 937	904 050	865 057	830 553	-91 384
6 Harvaan asuttu maaseutu		152 923	148 351	138 640	130 676	-22 247
7 Muut		668 579	656 441	629 268	604 887	-63 692
				Kasvut		232 216
				Alenemat		-201 691

- Kasuvia ovat metropolialue, Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut sekä muut isot- ja yliopistokaupungit. Suhteellisesti nopeinta kasvu on metropolialueella (11,1 %).
- Muilla alueilla asukasluku on laskeva. Suhteellisesti nopeinta lasku on harvaan asutulla maaseudulla (-24,5 %).
- Muissa maakuntakeskuksissa on myös alenemaa. Tämä on haitallista siksi, että juuri maakuntakeskuksen pitäisi olla alueellaan elinvoiman sydän ja pitää toimeliaisuudellaan yllä muuta maakuntaa. Kehitys voi pahimmillaan johtaa siihen, että maakuntakeskus ei pysty ylläpitämään sellaisia erityispalveluita, joita myös muu maakunta käyttää – usein osallistumatta kustannuksiin ja jopa niin, että maakunta järjestää palvelun, mutta palvelua tarjoavat työntekijät asuvat muualla kuin maakunnan keskuksessa.
- Kasvavien kuntaryhmien yhteenlaskettu asukasluvun nousu on noin 232 000 ja taantuvien alueiden lasku on noin -202 000.
- Luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska kunnat saattavat kuulua kahteen tarkastelualueeseen.

Maakunnat yhdessä – eräiden eri ikäisten määrät tarkastelujaksoilla

Nollavuotiaat	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030	Muutos-%
Uusimaa	16 191	15 421	15 741	15 559	-632	-3,9 %
Varsinais-Suomi	3 897	3 813	3 766	3 693	-204	-5,2 %
Satakunta	1 631	1 575	1 468	1 398	-233	-14,3 %
Kanta-Häme	1 269	1 209	1 112	1 058	-211	-16,6 %
Pirkanmaa	4 447	4 374	4 388	4 346	-101	-2,3 %
Päijät-Häme	1 534	1 439	1 366	1 318	-216	-14,1 %
Kymenlaakso	1 144	1 095	1 003	934	-210	-18,4 %
Etelä-Karjala	852	818	776	747	-105	-12,3 %
Etelä-Savo	882	837	776	726	-156	-17,7 %
Pohjois-Savo	1 967	1 837	1 763	1 691	-276	-14,0 %
Pohjois-Karjala	1 214	1 171	1 140	1 106	-108	-8,9 %
Keski-Suomi	2 269	2 148	2 101	2 060	-209	-9,2 %
Etelä-Pohjanmaa	1 607	1 551	1 465	1 420	-187	-11,6 %
Pohjanmaa	1 755	1 683	1 621	1 581	-174	-9,9 %
Keski-Pohjanmaa	720	660	626	609	-111	-15,4 %
Pohjois-Pohjanmaa	4 128	3 971	3 869	3 827	-301	-7,3 %
Kainuu	488	472	432	412	-76	-15,6 %
Lappi	1 382	1 369	1 316	1 278	-104	-7,5 %
Koko maa	47 377	45 443	44 729	43 763	-3 614	-7,6 %

	Erotus				Erotus		
	2018	2030	2030-2018		2018	2030	2030-2018
Helsinki	6297	6128	-169	Tampere	2171	2271	100
Pori	663	519	-144	Kangasala	286	318	32
Lahti	1019	890	-129	Rovaniemi	564	594	30
Kouvola	545	458	-87	Naantali	110	132	22
Salo	333	246	-87	Sipoo	181	199	18
Kotka	371	290	-81	Kittilä	39	50	11
Lohja	345	264	-81	Liminka	128	139	11
Kuopio	1034	958	-76	Rusko	49	60	11
Kokkola	509	435	-74	Turku	1685	1696	11
Oulu	2077	2004	-73	Siuntio	37	47	10
Hämeenlinna	502	435	-67	Vantaa	2576	2585	9
Raasepori	223	158	-65	Rauma	285	294	9
Imatra	177	119	-58	Haapavesi	55	62	7
Espoo	3105	3048	-57	Nurmijärvi	380	387	7
Riihimäki	233	178	-55	Seinäjoki	618	624	6
Kajaani	312	258	-54	Loppi	41	46	5
Porvoo	438	386	-52	Joutsa	10	14	4
Mikkeli	393	343	-50	Oulainen	50	54	4
Kurikka	157	108	-49	Ruokolahti	17	21	4
Sastamala	187	139	-48	Akaa	93	96	3
Kemi	176	130	-46	Halsua	4	7	3
Hyvinkää	362	317	-45	Pornainen	34	37	3
Savonlinna	190	145	-45	Pukkila	11	14	3
Jämsä	129	85	-44	Enonkoski	4	6	2
Kirkkonummi	359	316	-43	Heinävesi	9	11	2

Viereiseen taulukkopariin on laskettu nollavuotiaiden kappalemäärän muutos joissakin kunnissa.

Varsinkin suurissa kaupungeissa määrä alenee asukasluvun kasvusta huolimatta.

Nollavuotiaiden määrän kasvua on myös suuremmissa yksiköissä.

Kasvu näyttää kuitenkin keskittyvän kasvussa oleviin, jo ennestään elinvoimaisina pidettyihin kuntiin.

- Nollavuotiaiden määrän tarkastelu on olennaista – ehkä olennaisinta kaikista - siksi, että nollavuotiaiden määrä osoittaa syntyvyyden kehityksen. Kasvukeskusten kasvu edellyttää, että maahan syntyy uusia kuntaan muuttajia.
- Jokaisessa maakunnassa yhteenlaskettu nollavuotiaiden määrä on aleneva. Joissakin kunnissa nollavuotiaiden määrä kuitenkin kasvaa.
- Tämä johtaa siihen, että myös kasvuun tottuneet kaupungit joutuvat hakemaan kasvun maahanmuutosta. Tilastokeskuksen väestöennusteessa syntyvyyskertoimen ei arvioitu alenevan vuodesta 2018. 2019 toteuma vaikuttaa kuitenkin edellistä vuotta heikommalta.
- Suurin suhteellinen lasku on Kymenlaaksossa (-18,4 %), Etelä-Savossa (-17,7 %) ja Kanta-Hämeessä (-16,6 %). Pirkanmaalla lasku on vähäisintä (-2,3 %).
- Kuntia, joissa nollavuotiaiden määrä on 2030 suurempi kuin 2018 on 58. Aitoa nousua on kuitenkin hyvin harvassa kunnassa.

Uudet kuntaryhmät– eräiden eri ikäisten määrät tarkastelujaksoilla

	0-vuotiaat	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030	Muutos- %
1	Metropoli	14 828	14 183	14 580	14 441	-387	-3 %
2	Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut	9 244	9 082	9 164	9 109	-135	-1 %
3	Muut isot- ja yliopistokaupungit	7 632	7 432	7 302	7 129	-503	-7 %
4	Muu maakuntakeskus	4 581	4 315	4 108	3 945	-636	-14 %
5	Seutukaupungit	6 599	6 214	5 679	5 394	-1 205	-18 %
6	Harvaan asuttu maaseutu	872	833	763	726	-146	-17 %
7	Muut	5 222	4 918	4 557	4 382	-840	-16 %

- Jokaisessa kuntaryhmässä nollavuotiaiden määrä on aleneva, vaikka joissain kunnissa nollavuotiaiden määrä kasvaa.
- Suhteellisesti hitainta alenema on Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudulla (-1 %).
- Suhteellisesti nopeinta alenema on seutukaupunkien ryhmässä (-18 %).

Maakunnat yhdessä – eräiden eri ikäisten määrät tarkastelujaksoilla

1-6 -vuotiaat	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030	Muutos-%	1-2 - vuotiaita	3-6- vuotiaita	Lapsia lisää hoitoon	Opettajien tarpeen muutos - ryhmässä 7	Opettajien tarpeen muutos euroa
Uusimaa	110 130	105 049	96 761	97 381	-12 749	-11,6 %	-4 080	-8 669	-10 684	-1 526	-59 767 458
Varsinais-Suomi	27 758	25 973	23 197	22 839	-4 919	-17,7 %	-1 574	-3 345	-4 122	-589	-23 060 328
Satakunta	12 315	11 233	9 439	8 911	-3 404	-27,6 %	-1 089	-2 315	-2 853	-408	-15 957 991
Kanta-Häme	9 702	8 751	7 274	6 843	-2 859	-29,5 %	-915	-1 944	-2 396	-342	-13 403 025
Pirkanmaa	32 303	29 694	26 771	26 670	-5 633	-17,4 %	-1 803	-3 830	-4 720	-674	-26 407 568
Päijät-Häme	11 074	10 204	8 799	8 411	-2 663	-24,0 %	-852	-1 811	-2 232	-319	-12 484 174
Kymenlaakso	8 801	7 846	6 506	6 040	-2 761	-31,4 %	-884	-1 877	-2 314	-331	-12 943 600
Etelä-Karjala	6 515	5 910	4 945	4 726	-1 789	-27,5 %	-572	-1 217	-1 499	-214	-8 386 852
Etelä-Savo	6 786	6 126	4 989	4 666	-2 120	-31,2 %	-678	-1 442	-1 777	-254	-9 938 584
Pohjois-Savo	13 954	12 876	11 176	10 740	-3 214	-23,0 %	-1 028	-2 186	-2 693	-385	-15 067 269
Pohjois-Karjala	8 802	8 022	6 938	6 749	-2 053	-23,3 %	-657	-1 396	-1 720	-246	-9 624 487
Keski-Suomi	16 818	15 306	13 033	12 749	-4 069	-24,2 %	-1 302	-2 767	-3 410	-487	-19 075 519
Etelä-Pohjanmaa	12 137	10 992	9 251	8 839	-3 298	-27,2 %	-1 055	-2 243	-2 764	-395	-15 461 062
Pohjanmaa	12 182	11 514	10 220	9 868	-2 314	-19,0 %	-740	-1 574	-1 939	-277	-10 848 058
Keski-Pohjanmaa	5 096	4 693	3 979	3 808	-1 288	-25,3 %	-412	-876	-1 079	-154	-6 038 159
Pohjois-Pohjanmaa	30 970	27 792	23 749	23 223	-7 747	-25,0 %	-2 479	-5 268	-6 492	-927	-36 318 025
Kainuu	3 860	3 446	2 784	2 598	-1 262	-32,7 %	-404	-858	-1 058	-151	-5 916 270
Lappi	10 104	9 236	8 252	7 994	-2 110	-20,9 %	-675	-1 435	-1 768	-253	-9 891 704
Koko maa	339 307	314 663	278 063	273 055	-66 252	-19,5 %	-21 201	-45 051	-55 519	-7 931	-310 590 133

- Varhaiskasvatusikäisten määrässä on alenemaa jokaisessa maakunnassa – koko maan tasolla -66.252 (-19,5 %).
- Suurin lasku on Kainuussa (-32,7 %), Kymenlaaksossa (-31,4 %) ja Etelä-Savossa (-31,2 %). Vastaavasti pienin lasku on Uudellamaalla (-11,6 %), Pirkanmaalla (-17,4 %) ja Varsinais-Suomessa (-17,7 %).
- Jos varhaiskasvatuksen ryhmäkokona pidettäisiin seitsemää lasta hoitajaa kohden ja kaikki lapset olisivat päivähoidossa, koko maasta poistuisi jopa 7.931 lapsen hoitajan tarve. Tämä vastaa noin 311 milj. euron vuosikustannusta.

Uudet kuntaryhmät – eräiden eri ikäisten määrät tarkastelujaksoilla

1-6 -vuotiaat	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030	Muutos-%	1-2 - vuotiaita	3-6- vuotiaita	Lapsia lisää hoitoon	Opettajien tarpeen muutos - ryhmässä 7	Opettajien tarpeen muutos euroa
Metropoli	99 780	95 711	88 988	89 956	-9 824	-9,8 %	-3 144	-6 680	-8 233	-1 176	-46 055 024
Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut	64 933	60 453	54 874	54 797	-10 136	-15,6 %	-3 244	-6 892	-8 494	-1 213	-47 517 684
Muut isot- ja yliopistokaupungit	55 084	51 029	45 154	44 130	-10 954	-19,9 %	-3 505	-7 449	-9 179	-1 311	-51 352 477
Muu maakuntakeskus	33 773	30 825	26 029	24 914	-8 859	-26,2 %	-2 835	-6 024	-7 424	-1 061	-41 531 093
Seutukaupungit	50 579	45 305	37 264	34 890	-15 689	-31,0 %	-5 020	-10 669	-13 147	-1 878	-73 550 211
Harvaan asuttu maaseutu	7 060	6 244	5 018	4 714	-2 346	-33,2 %	-751	-1 595	-1 966	-281	-10 998 075
Muut	40 787	36 635	30 386	28 758	-12 029	-29,5 %	-3 849	-8 180	-10 080	-1 440	-56 392 089

- Kaikkien uusien kuntaryhmien varhaiskasvatusikäisten määrät ovat alenemassa.
- Pienintä alenema on metropolialueella (-9,8 %) ja suurinta harvaan asutulla maaseudulla (-33,2 %) ja seutukaupungeissa (-31,0 %).
- Varhaiskasvatus on henkilöstövaltainen varsin kallis kunnallinen palvelu, joka vaatii yleensä myös merkittäviä tilainvestointeja.
- Varhaiskasvatuspalveluiden määrän sopeuttamisessa vähenevän tarpeen mukaisiksi piilee hyvin merkittävät taloudelliset mahdollisuudet. Mikäli niitä ei hyödynnetä, resursseja ei kyetä siirtämään sinne missä tarve kasvaa – iäkkäiden palveluihin.

Maakunnat yhdessä – eräiden eri ikäisten määrät tarkastelujaksoilla

Alakoulu	2018	2020	2025	2030	Muutos- %	Muutos 2018 - 2030	Opettajien tarpeen muutos - ryhmässä 20	Opettajien tarpeen muutos euroa
Uusimaa	115 274	117 410	112 630	101 567	-11,9 %	-13 707	-685	-39 407 625
Varsinais-Suomi	30 176	30 252	27 530	23 969	-20,6 %	-6 207	-310	-17 845 125
Satakunta	13 775	13 491	11 955	9 821	-28,7 %	-3 954	-198	-11 367 750
Kanta-Häme	11 751	11 282	9 505	7 769	-33,9 %	-3 982	-199	-11 448 250
Pirkanmaa	34 598	35 118	31 545	27 466	-20,6 %	-7 132	-357	-20 504 500
Päijät-Häme	12 564	12 434	11 002	9 359	-25,5 %	-3 205	-160	-9 214 375
Kymenlaakso	10 120	9 934	8 380	6 788	-32,9 %	-3 332	-167	-9 579 500
Etelä-Karjala	7 578	7 365	6 345	5 189	-31,5 %	-2 389	-119	-6 868 375
Etelä-Savo	7 993	7 680	6 509	5 219	-34,7 %	-2 774	-139	-7 975 250
Pohjois-Savo	15 259	15 296	13 726	11 634	-23,8 %	-3 625	-181	-10 421 875
Pohjois-Karjala	9 692	9 608	8 460	7 115	-26,6 %	-2 577	-129	-7 408 875
Keski-Suomi	19 008	18 769	16 316	13 475	-29,1 %	-5 533	-277	-15 907 375
Etelä-Pohjanmaa	13 498	13 491	11 602	9 565	-29,1 %	-3 933	-197	-11 307 375
Pohjanmaa	13 182	13 216	12 116	10 665	-19,1 %	-2 517	-126	-7 236 375
Keski-Pohjanmaa	5 432	5 470	4 944	4 125	-24,1 %	-1 307	-65	-3 757 625
Pohjois-Pohjanmaa	34 644	34 513	29 390	24 236	-30,0 %	-10 408	-520	-29 923 000
Kainuu	4 461	4 340	3 664	2 907	-34,8 %	-1 554	-78	-4 467 750
Lappi	11 711	11 715	9 937	8 559	-26,9 %	-3 152	-158	-9 062 000
Koko maa	370 716	371 384	335 556	289 428	-21,9 %	-81 288	-4 064	-233 703 000

- Alakouluikäisten määrässä on niinikään suuri alenema – oppilasmäärät ovat laskussa jokaisessa maakunnassa. Koko maan tasolla oppilasmäärän lasku on -81.288.
- 20 oppilaan alakoululuokkien oppilas-opettaja -suhteella laskettuna, opettajien lukumäärä alenisi 4.064 opettajalla, mikä vastaa noin 234 milj euron vuosikustannusta. Tarve alenee yli kolmanneksella Kanta-Hämeessä (-33,9 %), Etelä-Savossa (-34,7 %) ja Kainuussa (-34,8 %).
- Oppilasmäärien rajuun alenemiseen reagoinnin yhteydessä tulisi samalla kasvattaa ryhmäkoot järkevälle tasolle. Tästä saataisiin lisähyötyä sopeuttamiseen ja voitaisiin siirtää resursseja sinne, missä tarve on kasvava – iäkkäiden palveluihin.

Uudet kuntaryhmät – eräiden eri ikäisten määrät tarkastelujaksoilla

Alakoulu	2018	2020	2025	2030	Muutos- %	Muutos 2018 - 2030	Opettajien tarpeen muutos - ryhmässä 20	Opettajien tarpeen muutos euroa
Metropoli	102 359	105 013	102 357	93 073	-9,1 %	-9 286	-464	-26 697 250
Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut	68 648	69 657	63 506	55 702	-18,9 %	-12 946	-647	-37 219 750
Muut isot- ja yliopistokaupungit	59 861	60 130	54 103	46 546	-22,2 %	-13 315	-666	-38 280 625
Muu maakuntakeskus	37 535	37 211	32 927	27 233	-27,4 %	-10 302	-515	-29 618 250
Seutukaupungit	60 385	58 512	48 568	39 371	-34,8 %	-21 014	-1 051	-60 415 250
Harvaan asuttu maaseutu	8 603	8 264	6 885	5 440	-36,8 %	-3 163	-158	-9 093 625
Muut	48 123	47 226	39 750	32 399	-32,7 %	-15 724	-786	-45 206 500

- Kaikkien uusien kuntaryhmien alakouluikäisten määrät ovat laskussa.
- Alakouluikäisten määrät laskevat suhteellisesti vähiten metropolialueella (-9,1 %) ja eniten harvaan asutulla maaseudulla (-36,8 %) ja seutukaupungeissa (-34,8 %).
- Koulutilojen rakentaminen ja ylläpito on vaatinut kunnilta merkittävää resursointia.
- Edelleen monissa kunnissa ylimitoitetaan koulutilojen rakentamista ja peruskorjausta, koska taulukosta ilmeneviin muutoksiin ei ole havahduttu, eikä tietojen oikeellisuuden myöntäminen ole helppoa.

Maakunnat yhdessä – eräiden eri ikäisten määrät tarkastelujaksoilla

Yläkoulu	2018	2020	2025	2030	Muutos- %	Muutos 2018 - 2030	Opettajien tarpeen muutos - ryhmässä 20	Opettajien tarpeen muutos euroa
Uusimaa	52 182	54 189	60 035	61 490	17,8 %	9 308	465	26 760 500
Varsinais-Suomi	14 746	14 729	15 323	15 126	2,6 %	380	19	1 092 500
Satakunta	6 787	6 858	6 816	6 619	-2,5 %	-168	-8	-483 000
Kanta-Häme	5 673	5 762	5 899	5 323	-6,2 %	-350	-18	-1 006 250
Pirkanmaa	15 814	16 309	18 022	17 947	13,5 %	2 133	107	6 132 375
Päijät-Häme	6 397	6 434	6 584	6 281	-1,8 %	-116	-6	-333 500
Kymenlaakso	5 345	5 253	5 025	4 677	-12,5 %	-668	-33	-1 920 500
Etelä-Karjala	3 825	3 687	3 716	3 520	-8,0 %	-305	-15	-876 875
Etelä-Savo	4 367	4 268	3 991	3 657	-16,3 %	-710	-36	-2 041 250
Pohjois-Savo	7 904	7 686	7 710	7 616	-3,6 %	-288	-14	-828 000
Pohjois-Karjala	4 942	4 763	4 815	4 730	-4,3 %	-212	-11	-609 500
Keski-Suomi	8 805	8 997	9 599	9 220	4,7 %	415	21	1 193 125
Etelä-Pohjanmaa	6 721	6 670	6 749	6 470	-3,7 %	-251	-13	-721 625
Pohjanmaa	6 052	6 174	6 689	6 530	7,9 %	478	24	1 374 250
Keski-Pohjanmaa	2 521	2 528	2 714	2 729	8,3 %	208	10	598 000
Pohjois-Pohjanmaa	15 483	16 257	17 396	16 671	7,7 %	1 188	59	3 415 500
Kainuu	2 241	2 157	2 224	2 059	-8,1 %	-182	-9	-523 250
Lappi	5 600	5 417	5 779	5 484	-2,1 %	-116	-6	-333 500
Koko maa	175 405	178 138	189 086	186 149	6,1 %	10 744	537	30 889 000

- Yläkouluikäisten määrät ovat kasvussa vielä Uudenmaan (17,8 %), Varsinais-Suomen (2,6 %), Pirkanmaan (13,5 %), Keski-Suomen (4,7 %), Pohjanmaan (7,9 %), Keski-Pohjanmaan (8,3 %) ja Pohjois-Pohjanmaan (7,7 %) maakunnissa.
- Koko maan tasolla yläkouluikäisten määrät kasvavat vielä vuoteen 2030 mennessä 10.744 oppilaalla.
- 20 oppilaan yläkoululuokkien oppilas-opettaja -suhteella laskettuna, myös opettajien lukumäärä kasvaisi 537 opettajalla, mikä vastaa noin 31 milj. euron vuosikustannusta (vrt. alakouluopettajien määrän alenemasta tuleva laskennallinen kustannussäästö 234 milj. €/vuosi).

Uudet kuntaryhmät – eräiden eri ikäisten määrät tarkastelujaksoilla

Yläkoulu	2018	2020	2025	2030	Muutos- %	Muutos 2018 - 2030	Opettajien tarpeen muutos - ryhmässä 20	Opettajien tarpeen muutos euroa
Metropoli	46 013	47 971	53 735	55 811	21,3 %	9 798	490	28 169 250
Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut	31 370	32 526	35 799	35 734	13,9 %	4 364	218	12 546 500
Muut isot- ja yliopistokaupungit	28 828	28 961	31 003	30 598	6,1 %	1 770	89	5 088 750
Muu maakuntakeskus	18 765	18 857	19 258	18 646	-0,6 %	-119	-6	-342 125
Seutukaupungit	30 277	29 782	29 608	27 137	-10,4 %	-3 140	-157	-9 027 500
Harvaan asuttu maaseutu	4 332	4 271	3 975	3 657	-15,6 %	-675	-34	-1 940 625
Muut	22 487	22 495	22 693	21 165	-5,9 %	-1 322	-66	-3 800 750

- Metropolialueen (21,3 %), Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseutujen (13,9 %) ja muiden isojen- ja yliopistokaupunkiseutujen (6,1 %) yläkoulujen oppilasmäärät ovat kasvussa.
- Muiden alueiden oppilasmäärät ovat laskussa, mutta laskevat selvästi vähemmän kuin varhaiskasvatus- ja alakouluikäisten määrät.
- Yläkouluikäisten määrien merkittävä alenema on ennustettavissa vuoden 2030 jälkeen.
- Ainoat seikat, mitkä voisivat estää aleneman vuoden 2030 jälkeen, olisivat syntyvyyden nopea (ja yllättävä) kasvu tai lasten voimakas maahanmuutto.

Maakunnat yhdessä – eräiden eri ikäisten määrät tarkastelujaksoilla

13-15 yläkoulu	2018	2021	2025	2030	Muutos 2018 - 2030
Uusimaa	53 938	57 859	60 503	57 174	3 236
Varsinais-Suomi	14 664	15 002	15 476	13 817	-847
Satakunta	6 861	6 918	6 798	5 928	-933
Kanta-Häme	5 893	5 994	5 575	4 707	-1 186
Pirkanmaa	16 353	17 340	17 919	15 821	-532
Päijät-Häme	6 441	6 424	6 375	5 543	-898
Kymenlaakso	5 339	5 069	4 985	4 154	-1 185
Etelä-Karjala	3 728	3 832	3 792	3 173	-555
Etelä-Savo	4 276	4 072	3 842	3 247	-1 029
Pohjois-Savo	7 695	7 557	7 767	6 816	-879
Pohjois-Karjala	4 777	4 832	4 932	4 198	-579
Keski-Suomi	8 972	9 462	9 488	8 050	-922
Etelä-Pohjanmaa	6 736	6 660	6 820	5 814	-922
Pohjanmaa	6 164	6 555	6 719	6 069	-95
Keski-Pohjanmaa	2 537	2 638	2 741	2 378	-159
Pohjois-Pohjanmaa	16 560	17 212	17 306	14 357	-2 203
Kainuu	2 232	2 212	2 116	1 771	-461
Lappi	5 513	5 732	5 927	4 930	-583
Koko maa	178 679	185 370	189 081	167 947	-10 732

16-18 lukio/toinen aste	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030
Uusimaa	52 182	54 189	60 035	61 490	9 308
Varsinais-Suomi	14 746	14 729	15 323	15 126	380
Satakunta	6 787	6 858	6 816	6 619	-168
Kanta-Häme	5 673	5 762	5 899	5 323	-350
Pirkanmaa	15 814	16 309	18 022	17 947	2 133
Päijät-Häme	6 397	6 434	6 584	6 281	-116
Kymenlaakso	5 345	5 253	5 025	4 677	-668
Etelä-Karjala	3 825	3 687	3 716	3 520	-305
Etelä-Savo	4 367	4 268	3 991	3 657	-710
Pohjois-Savo	7 904	7 686	7 710	7 616	-288
Pohjois-Karjala	4 942	4 763	4 815	4 730	-212
Keski-Suomi	8 805	8 997	9 599	9 220	415
Etelä-Pohjanmaa	6 721	6 670	6 749	6 470	-251
Pohjanmaa	6 052	6 174	6 689	6 530	478
Keski-Pohjanmaa	2 521	2 528	2 714	2 729	208
Pohjois-Pohjanmaa	15 483	16 257	17 396	16 671	1 188
Kainuu	2 241	2 157	2 224	2 059	-182
Lappi	5 600	5 417	5 779	5 484	-116
Koko maa	175 405	178 138	189 086	186 149	10 744

- Yläkouluikäisten kohdalla Uusimaa on vielä kasvussa, toisen asteen opintoikäiset eivät kohtaa samanlaista alenemaa kuin muut varhaisemmat ikäryhmät: näissä on kasvua Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Pirkanmaalla, Keski-Suomessa ja Pohjanmaan maakuntien kunnissa poislukien Etelä-Pohjanmaa.
- Kehitys tekee palvelurakenteen kehittämisen vaikeaksi sekä maakuntien sisällä, mutta erityisesti maakuntien kesken. Kuinka voidaan taata edes jossain määrin samantasoinen mahdollisuus toisen asteen opintoihin eri puolilla Suomea varsinkin, kun lukiota – on se kuinka suuri ja kuinka hyvän palvelutarjottimen tarjoava – pidetään viimeisenä elinvoiman erityispiirteenä muuten taantuvassa kunnassa.

Uudet kuntaryhmät – eräiden eri ikäisten määrät tarkastelujaksoilla

					Muutos 2018 - 2030
13-15 yläkoulu	2018	2020	2025	2030	
1 Metropoli	47 384	49 710	54 221	52 033	4 649
2 Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut	32 194	33 482	35 503	31 773	-421
3 Muut isot- ja yliopistokaupungit	28 484	29 505	30 741	26 998	-1 486
4 Muu maakuntakeskus	18 674	18 750	18 815	16 363	-2 311
5 Seutukaupungit	30 567	30 512	29 506	24 049	-6 518
6 Harvaan asuttu maaseutu	4 699	4 540	4 173	3 431	-1 268
7 Muut	23 885	23 804	23 465	19 456	-4 429

					Muutos 2018 - 2030
16-18 lukio/toinen aste	2018	2020	2025	2030	
1 Metropoli	46 013	47 971	53 735	55 811	9 798
2 Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut	31 370	32 526	35 799	35 734	4 364
3 Muut isot- ja yliopistokaupungit	28 828	28 961	31 003	30 598	1 770
4 Muu maakuntakeskus	18 765	18 857	19 258	18 646	-119
5 Seutukaupungit	30 277	29 782	29 608	27 137	-3 140
6 Harvaan asuttu maaseutu	4 332	4 271	3 975	3 657	-675
7 Muut	22 487	22 495	22 693	21 165	-1 322

- Metropolialueella kasvaa sekä yläkoululaisten mutta myös toisen asteen opiskelijoiden määrä,
- Metropolialueen lisäksi toisen asteen oppilaiden määrä kasvaa Tampereen, Oulun ja Turun seudulla sekä muissa suurissa kaupungeissa ja muissa yliopistokaupungeissa.

Uudet kuntaryhmät – eräiden eri ikäisten määrät tarkastelujaksoilla

19-23 nuoret työikäiset ja opiskelijat	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030
Uusimaa	94 728	93 233	97 876	105 769	11 041
Varsinais-Suomi	29 087	28 004	27 387	28 722	-365
Satakunta	10 915	10 352	10 421	10 453	-462
Kanta-Häme	8 151	7 836	7 855	7 944	-207
Pirkanmaa	31 956	31 200	31 664	33 662	1 706
Päijät-Häme	10 174	9 851	9 915	10 113	-61
Kymenlaakso	8 010	7 598	7 188	7 101	-909
Etelä-Karjala	7 253	6 881	6 599	6 701	-552
Etelä-Savo	6 751	6 531	6 270	6 159	-592
Pohjois-Savo	13 745	13 314	12 947	13 097	-648
Pohjois-Karjala	9 822	9 247	8 710	8 864	-958
Keski-Suomi	17 666	16 922	17 277	18 095	429
Etelä-Pohjanmaa	9 636	9 611	9 635	9 955	319
Pohjanmaa	11 063	10 629	10 869	11 483	420
Keski-Pohjanmaa	3 654	3 557	3 663	3 878	224
Pohjois-Pohjanmaa	25 438	25 311	26 849	28 041	2 603
Kainuu	3 484	3 336	3 302	3 367	-117
Lappi	9 490	8 978	8 634	9 265	-225
Koko maa	311 023	302 391	307 061	322 669	11 646

19-23 nuoret työikäiset ja opiskelijat	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030
1 Metropoli	86 885	85 591	90 168	97 997	11 112
Tampereen, Turun ja Oulun 2 kaupunkiseudut	69 262	67 620	68 839	73 022	3 760
Muut isot- ja 3 yliopistokaupungit	60 446	58 209	58 138	60 666	220
4 Muu maakuntakeskus	32 232	31 243	31 266	31 967	-265
5 Seutukaupungit	40 273	38 500	37 432	37 765	-2 508
6 Harvaan asuttu maaseutu	4 812	4 436	4 317	4 234	-578
7 Muut	24 666	24 112	24 194	24 633	-33

- Myös yliopisto-opiskelijaikäiset ja muut nuoret aikuiset kasvattavat joidenkin maakuntien asukasmäärää – näin hyötyy Uusimaa, Pirkanmaa, Keski-Suomi ja Pohjanmaan maakunnat.
- Sama pätee metropolialueeseen, Tampereen, Oulun ja Turun kaupunkiseutuun sekä suuriin kaupunkeihin ja yliopistopaikkakuntiin.

Työikäisten määrän muutos vs eläkeläiset

					Muutos 2018 - 2030	Muutos-%
24-64 työssäkäyvät	2018	2020	2025	2030		
Uusimaa	938 435	954 177	984 217	1 005 734	67 299	7,2 %
Varsinais-Suomi	248 605	248 605	248 016	246 564	-2 041	-0,8 %
Satakunta	108 261	105 836	100 435	96 093	-12 168	-11,2 %
Kanta-Häme	86 687	84 652	80 150	76 488	-10 199	-11,8 %
Pirkanmaa	269 741	271 376	273 998	276 083	6 342	2,4 %
Päijät-Häme	100 487	98 690	94 845	91 502	-8 985	-8,9 %
Kymenlaakso	87 116	84 293	77 804	72 500	-14 616	-16,8 %
Etelä-Karjala	64 538	62 987	59 396	56 543	-7 995	-12,4 %
Etelä-Savo	70 052	67 026	60 472	55 706	-14 346	-20,5 %
Pohjois-Savo	124 827	122 117	115 873	111 129	-13 698	-11,0 %
Pohjois-Karjala	81 511	79 593	74 970	71 968	-9 543	-11,7 %
Keski-Suomi	139 176	138 007	134 374	132 092	-7 084	-5,1 %
Etelä-Pohjanmaa	92 544	90 105	85 487	82 162	-10 382	-11,2 %
Pohjanmaa	89 329	88 602	87 083	86 010	-3 319	-3,7 %
Keski-Pohjanmaa	32 861	32 323	31 188	30 406	-2 455	-7,5 %
Pohjois-Pohjanmaa	206 253	204 583	200 655	198 595	-7 658	-3,7 %
Kainuu	36 217	34 466	30 980	28 536	-7 681	-21,2 %
Lappi	90 766	88 291	82 756	79 051	-11 715	-12,9 %
Koko maa	2 867 406	2 855 729	2 822 699	2 797 162	-70 244	-2,4 %

					Muutos 2018 - 2030	Muutos-%
Eläkeläiset 64 v +	2018	2020	2025	2030		
Uusimaa	290 146	305 471	342 151	381 688	91 542	31,6 %
Varsinais-Suomi	109 649	113 977	122 823	131 285	21 636	19,7 %
Satakunta	58 079	59 587	62 150	64 133	6 054	10,4 %
Kanta-Häme	42 238	43 938	47 629	50 837	8 599	20,4 %
Pirkanmaa	109 883	114 470	124 666	133 842	23 959	21,8 %
Päijät-Häme	51 958	53 925	57 638	60 720	8 762	16,9 %
Kymenlaakso	47 513	48 954	51 811	53 752	6 239	13,1 %
Etelä-Karjala	34 467	35 584	37 553	38 820	4 353	12,6 %
Etelä-Savo	43 508	44 760	47 120	48 225	4 717	10,8 %
Pohjois-Savo	60 251	62 891	68 168	71 835	11 584	19,2 %
Pohjois-Karjala	41 480	43 410	47 138	49 007	7 527	18,1 %
Keski-Suomi	62 807	65 371	70 669	74 682	11 875	18,9 %
Etelä-Pohjanmaa	46 836	48 698	52 034	54 420	7 584	16,2 %
Pohjanmaa	41 067	42 338	44 454	46 213	5 146	12,5 %
Keski-Pohjanmaa	15 616	16 212	17 292	18 069	2 453	15,7 %
Pohjois-Pohjanmaa	78 685	83 388	93 278	101 075	22 390	28,5 %
Kainuu	20 078	20 916	22 282	23 001	2 923	14,6 %
Lappi	43 956	45 894	49 904	52 350	8 394	19,1 %
Koko maa	1 198 217	1 249 784	1 358 760	1 453 954	255 737	21,3 %

Ennakonpidätysten alaiset ansiotulot	2016 Mediaani	2017 Mediaani	2018 ennak. Mediaani
Palkkatulot	28 114	28 266	29 043
Eläketulot	16 031	16 293	16 620
Työttömyyskorvaukset	6 619	6 353	6 198
Muut veronalaiset sosiaali-	2 178	2 151	1 829
	2016 Mediaani	2017 Mediaani	
Kunnallisvero	5 460	5 229	
Palkansaaja	3 042	3 080	
Eläkeläinen	1 567	1 492	
Työtön			

- Työssäkäyvien lukumäärät ovat kasvussa vain Uudellamaalla (7,2 %) ja Pirkanmaalla (2,4 %).
- Suurin suhteellinen alenema työikäisten määrissä on Kainuussa (-21,2 %) ja Etelä-Savossa (-20,5 %), missä työikäisen väestön määrä alenee yli viidenneksellä.
- Samaan aikaan yli 64-vuotiaiden määrä kasvaa kaikissa maakunnissa, suurin suhteellinen kasvu on Uudellamaalla (31,6 %), Pohjois-Pohjanmaalla (28,5 %) ja Pirkanmaalla (21,8 %).
- Manner-Suomessa työssäkäyvien määrä laskee noin 70.000:lla (-2,4 %) ja eläkeläisten määrä kasvaa samaan aikaan noin 256.000:lla (21,3 %).

Työikäisten määrän muutos vs eläkeikäiset

24-64 työssäkäyvät					Muutos 2018 - 2030	Eläkeikäiset 64+					Muutos 2018 - 2030
	2018	2020	2025	2030			2018	2020	2025	2030	
1 Metropoli	847 231	865 047	899 486	924 787	77 556	1 Metropoli	247 365	260 929	293 675	329 443	82 078
2 Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut	522 036	528 874	539 761	547 502	25 466	2 Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut	188 021	197 581	219 444	239 913	51 892
3 Muut isot- ja yliopistokaupungit	462 131	460 498	453 747	448 603	-13 528	3 Muut isot- ja yliopistokaupungit	196 243	205 423	224 115	238 715	42 472
4 Muu maakuntakeskus	290 355	285 432	273 993	264 577	-25 778	4 Muu maakuntakeskus	140 535	145 817	156 153	164 437	23 902
5 Seutukaupungit	450 880	433 909	399 579	374 122	-76 758	5 Seutukaupungit	252 377	261 316	277 421	287 825	35 448
6 Harvaan asuttu maaseutu	72 240	68 114	59 097	53 175	-19 065	6 Harvaan asuttu maaseutu	50 305	51 649	54 412	55 299	4 994
7 Muut	324 751	312 963	289 775	272 245	-52 506	7 Muut	178 658	184 288	194 448	201 849	23 191

- Työssäkäyvien lukumäärät ovat kasvussa vain metropolialueella (9,1 %) ja Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseuduilla (4,9 %).
- Suurin suhteellinen alenema työikäisten määrissä on harvaan asutulla maaseudulla – yli neljännes työikäisistä (-26,4 %).
- Samaan aikaan kaikilla alueilla yli 64-vuotiaiden määrä kasvaa, suurin suhteellinen kasvu on metropolialueella (+33,2 %) ja pienin harvaan asutulla maaseudulla (+9,9 %) – metropolialueen eläköityminen kiihtyy, harvaan asuttu maaseutu on jo pitkälle eläköitynyt.

Ennakonpidätysten alaiset	2016	2017	2018 ennak.
ansiotulot	Mediaani	Mediaani	Mediaani
Palkkatulot	28 114	28 266	29 043
Eläketulot	16 031	16 293	16 620
Työttömyyskorvaukset	6 619	6 353	6 198
Muut veronalaiset sosiaaliel.	2 178	2 151	1 829
Kunnallisvero	2016	2017	
	Mediaani	Mediaani	
Palkansaaja	5 460	5 229	
Eläkeläinen	3 042	3 080	
Työtön	1 567	1 492	

Eläkkeelle siirtyvien määrä vs 75-84 –vuotiaat eläkeläiset

65-74 eläkkeelle siirtyneet	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030
Uusimaa	173 053	175 414	170 964	182 940	9 887
Varsinais-Suomi	62 580	63 392	59 034	58 602	-3 978
Satakunta	32 595	32 781	29 421	27 888	-4 707
Kanta-Häme	24 288	24 781	23 299	23 002	-1 286
Pirkanmaa	62 521	63 702	60 359	60 347	-2 174
Päijät-Häme	30 236	30 417	27 448	26 551	-3 685
Kymenlaakso	26 928	27 029	24 888	23 769	-3 159
Etelä-Karjala	18 959	19 496	18 203	17 154	-1 805
Etelä-Savo	24 254	24 674	23 213	21 554	-2 700
Pohjois-Savo	34 294	35 785	34 707	33 026	-1 268
Pohjois-Karjala	23 927	24 842	24 278	22 341	-1 586
Keski-Suomi	35 873	36 890	34 913	33 947	-1 926
Etelä-Pohjanmaa	26 242	27 264	25 631	24 109	-2 133
Pohjanmaa	22 368	22 634	20 673	19 688	-2 680
Keski-Pohjanmaa	9 018	9 184	8 260	7 777	-1 241
Pohjois-Pohjanmaa	45 448	48 108	48 220	47 045	1 597
Kainuu	11 348	11 874	11 507	10 507	-841
Lappi	25 121	26 696	26 084	24 670	-451
Koko maa	689 053	704 963	671 102	664 917	-24 136

75-84 eläkkeellä olevat	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030
Uusimaa	85 567	96 698	130 454	143 858	58 291
Varsinais-Suomi	32 813	35 983	47 425	52 461	19 648
Satakunta	18 112	19 135	24 042	26 169	8 057
Kanta-Häme	12 669	13 724	18 181	20 356	7 687
Pirkanmaa	33 371	36 204	47 752	53 121	19 750
Päijät-Häme	15 837	17 250	22 736	24 852	9 015
Kymenlaakso	14 384	15 593	19 966	21 634	7 250
Etelä-Karjala	10 918	11 329	14 115	15 684	4 766
Etelä-Savo	13 669	14 221	17 504	19 380	5 711
Pohjois-Savo	18 276	19 115	24 716	28 775	10 499
Pohjois-Karjala	12 453	13 255	17 043	19 760	7 307
Keski-Suomi	19 180	20 428	26 513	29 758	10 578
Etelä-Pohjanmaa	14 063	14 777	19 291	22 232	8 169
Pohjanmaa	12 752	13 654	17 317	18 747	5 995
Keski-Pohjanmaa	4 636	4 953	6 761	7 516	2 880
Pohjois-Pohjanmaa	23 921	25 259	33 489	39 987	16 066
Kainuu	6 133	6 357	7 846	9 240	3 107
Lappi	13 599	13 589	17 495	20 794	7 195
Koko maa	362 353	391 524	512 646	574 324	211 971

- Taulukko on otettu tarkasteluun kuriositeettina – maakunnat ovat jo melko ikääntyneitä, sillä ainoastaan Uudellamaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla eläkkeelle siirtyvien määrä kasvaa – muualla alenee.
- Sitä vastoin 74-84 -vuotiaiden eläkkeellä olevien määrät ovat jyrkässä kasvussa – esimerkiksi Uudellamaalla oli vuonna 2018 85.567 74-84 –vuotiasta eläkeläistä ja vuonna 2030 heitä on lähes kaksinkertainen määrä – 143.858! Tämä osoittanee, kuinka vaikea on löytää hoitopaikkoja ja tekijöitä sekä vaadittava rahoitus.

Eläkkeelle siirtyvien määrä vs 75-84 –vuotiaat eläkeläiset

					Muutos 2018 - 2030						Muutos 2018 - 2030
65-74 eläkkeelle siirtyneet						75-84 eläkkeellä olevat					
	2018	2020	2025	2030			2018	2020	2025	2030	
1 Metropoli	147 875	150 160	147 414	159 123	11 248	1 Metropoli	72 870	82 494	111 591	123 284	50 414
2 Tampereen, Turun ja Oulun KS	108 386	111 317	108 222	110 400	2 014	2 Tampereen, Turun ja Oulun KS	56 653	62 003	83 097	94 015	37 362
3 isot kaupungit ja yliopistokaupungit	112 943	116 667	111 438	108 230	-4 713	3 isot kaupungit ja yliopistokaupungit	59 352	63 713	84 005	95 621	36 269
4 Muu maakuntakeskus	80 117	81 345	75 373	72 945	-7 172	4 Muu maakuntakeskus	42 824	46 246	60 034	66 353	23 529
5 Seutukaupungit	142 575	145 767	135 196	126 783	-15 792	5 Seutukaupungit	77 261	81 908	104 757	117 238	39 977
6 Harvaan asuttu maaseutu	27 725	28 671	27 435	25 129	-2 596	6 Harvaan asuttu maaseutu	15 909	15 942	19 537	22 160	6 251
7 Muut	100 674	102 836	95 503	90 347	-10 327	7 Muut	54 270	57 199	72 949	81 325	27 055

- Uuden tarkastelun mukainen jako piirtää saman kuvan. Vain metropolialueen ja Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseuduilla eläkkeelle siirtyvien määrä vielä kasvaa – muualla alenee.
- 74-84 -vuotiaiden eläkeikäisten määrät ovat jyrkässä kasvussa – metropolialueella oli vuonna 2018 72.870 yli 74-84-vuotiaasta eläkeläistä ja vuonna 2030 heitä on miltei kaksinkertainen määrä – 123.284!

Ikääntyneiden hoito

Muutos 2018 - 2020 2025 2030 2030						Julkiseen palveluun hoidettavia		Tehostettuun hoidettavia		Tehostettuun hoitajia		Tehostettuun hoitajia, euroa		Kotipalveluun hoidettavia		Kotipalveluun hoitajia		Kotipalveluun hoitajia, euroa		Omaishoitoon hoidettavia	
						Minimi 27%	Maksimi 31%	Minimi 6%	Maksimi 7%	60 %	60 %	Minimi 6%	Maksimi 7%	Minimi 13%	Maksimi 14%	Minimi 13%	Maksimi 14%	Minimi 6%	Maksimi 7%	Minimi 13%	Maksimi 14%
yli 74 v- ...	2018	2020	2025	2030	2030																
Uusimaa	117 093	130 057	171 187	198 748	81 655	22 047	25 313	4 899	5 716	2 940	3 430	111 116 124	129 635 478	10 615	11 432	1 179	1 270	44 583 630	48 013 140	4 899	5 716
Varsinais-Suomi	47 069	50 585	63 789	72 683	25 614	6 916	7 940	1 537	1 793	922	1 076	34 855 531	40 664 786	3 330	3 586	370	398	13 985 244	15 061 032	1 537	1 793
Satakunta	25 484	26 806	32 729	36 245	10 761	2 905	3 336	646	753	387	452	14 643 569	17 084 164	1 399	1 507	155	167	5 875 506	6 327 468	646	753
Kanta-Häme	17 950	19 157	24 330	27 835	9 885	2 669	3 064	593	692	356	415	13 451 508	15 693 426	1 285	1 384	143	154	5 397 210	5 812 380	593	692
Pirkanmaa	47 362	50 768	64 307	73 495	26 133	7 056	8 101	1 568	1 829	941	1 098	35 561 786	41 488 751	3 397	3 659	377	407	14 268 618	15 366 204	1 568	1 829
Päijät-Häme	21 722	23 508	30 190	34 169	12 447	3 361	3 859	747	871	448	523	16 937 878	19 760 857	1 618	1 743	180	194	6 796 062	7 318 836	747	871
Kymenlaakso	20 585	21 925	26 923	29 983	9 398	2 537	2 913	564	658	338	395	12 788 798	14 920 265	1 222	1 316	136	146	5 131 308	5 526 024	564	658
Etelä-Karjala	15 508	16 088	19 350	21 666	6 158	1 663	1 909	369	431	222	259	8 379 806	9 776 441	801	862	89	96	3 362 268	3 620 904	369	431
Etelä-Savo	19 254	20 086	23 907	26 671	7 417	2 003	2 299	445	519	267	312	10 093 054	11 775 229	964	1 038	107	115	4 049 682	4 361 196	445	519
Pohjois-Savo	25 957	27 106	33 461	38 809	12 852	3 470	3 984	771	900	463	540	17 489 002	20 403 835	1 671	1 799	186	200	7 017 192	7 556 976	771	900
Pohjois-Karjala	17 553	18 568	22 860	26 666	9 113	2 461	2 825	547	638	328	383	12 400 970	14 467 799	1 185	1 276	132	142	4 975 698	5 358 444	547	638
Keski-Suomi	26 934	28 481	35 756	40 735	13 801	3 726	4 278	828	966	497	580	18 780 401	21 910 468	1 794	1 932	199	215	7 535 346	8 114 988	828	966
Etelä-Pohjanmaa	20 594	21 434	26 403	30 311	9 717	2 624	3 012	583	680	350	408	13 222 894	15 426 709	1 263	1 360	140	151	5 305 482	5 713 596	583	680
Pohjanmaa	18 699	19 704	23 781	26 525	7 826	2 113	2 426	470	548	282	329	10 649 621	12 424 558	1 017	1 096	113	122	4 272 996	4 601 688	470	548
Keski-Pohjanmaa	6 598	7 028	9 032	10 292	3 694	997	1 145	222	259	133	155	5 026 795	5 864 594	480	517	53	57	2 016 924	2 172 072	222	259
Pohjois-Pohjanmaa	33 237	35 280	45 058	54 030	20 793	5 614	6 446	1 248	1 456	749	873	28 295 114	33 010 967	2 703	2 911	300	323	11 352 978	12 226 284	1 248	1 456
Kainuu	8 730	9 042	10 775	12 494	3 764	1 016	1 167	226	263	136	158	5 122 051	5 975 726	489	527	54	59	2 055 144	2 213 232	226	263
Lappi	18 835	19 198	23 820	27 680	8 845	2 388	2 742	531	619	318	371	12 036 276	14 042 322	1 150	1 238	128	138	4 829 370	5 200 860	531	619
Koko maa	509 164	544 821	687 658	789 037	279 873	75 566	86 761	16 792	19 591	10 075	11 755	380 851 178	444 326 375	36 383	39 182	4 043	4 354	152 810 658	164 565 324	16 792	19 591

- Samalla kun ikääntyneiden määrä kasvaa, kasvaa myös palveluntarve kunnissa. Laatusuosituksen mukaan kunta hoitaa yli 75-vuotiaista 27-31% palveluillaan – myös nuoremmat voivat käyttää ikääntyneille tarkoitettuja palveluita. Julkisen palvelutarjonnan piiriin tavoitellaan siirtyväksi yli 74-vuotiaista 27-31 %, mikä tarkoittaa 75.566-86.761 ikääntyvää.
- Oheinen taulukko on tämän vuoksi laskettu yli 74 –vuotiaiden määrän muutoksesta.
- Samalla on laskettu suuruusluokkina, kuinka paljon määrän muutos vaikuttaa hoitajien määrän muutokseen – tehostettua palvelua on laskettu annettavaksi mitoituksella 0,6.
- Vastaavasti tehostettuun palveluasumiseen siirtyisi tavoitteen mukaan tästä määrästä 6-7 %, mikä tarkoittaisi 10.075-11.755 hoitajaa. Mitoituksen kasvu 0,6→0,7 tarkoittaisi yli 3.700 uutta ikääntyneiden hoitajaa.
- Kotipalvelussa vastaava tavoite on 13-14 % julkiseen palveluun siirtävistä, tämä tarkoittaisi 0,6 mitoituksella 4.043 -4.354 hoitajaa.
- Nykyisellä palkkakeskiarvolla laskettuna hoitajien tarpeen kasvu vastaa jopa 530-610 milj. euron lisäpanostusta.
- Lukuja tulkitessa on havaittava, että noin kymmenen vuoden aikana suurimpia – ja todennäköisesti parhaita palkkoja maksavia – maakuntia kohtaa koko palveluntarpeesta yli puolet. Tästä määrästä kasvumaakuntien tarve on yli puolet.
- Mistä saadaan hoitajia asukasluvultaan taantuviin maakuntiin?

Ikääntyneiden hoito

yli 74 v- ...	Muutos 2018 - 2030					Julkiseen palveluun hoidettavia		Tehostettuun hoidettavia		Tehostettuun hoitajia		Tehostettuun hoitajia, euroa		Kotipalveluluon hoidettavia		Kotipalveluluon hoitajia		Kotipalveluun hoitajia, euroa		Omaishoitoon hoidettavia	
	2018	2020	2025	2030	2030	Minimi 27%	Maksimi 31%	Minimi 6%	Maksimi 7%	60 %	60 %	Minimi 6%	Maksimi 7%	Minimi 13%	Maksimi 14%	Minimi 13%	Maksimi 14%	Minimi 6%	Maksimi 7%	Minimi 13%	Maksimi 14%
Metropoli	99 490	110 769	146 261	170 320	70 830	19 124	21 957	4 250	4 958	2 550	2 975	96 385 464	112 449 708	9 208	9 916	1 023	1 102	38 673 180	41 648 040	4 250	4 958
Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut	79 635	86 264	111 222	129 513	49 878	13 467	15 462	2 993	3 491	1 796	2 095	67 873 982	79 186 313	6 484	6 983	720	776	27 233 388	29 328 264	2 993	3 491
Muut isot- ja yliopistokaupungit	83 300	88 756	112 677	130 485	47 185	12 740	14 627	2 831	3 303	1 699	1 982	64 209 348	74 910 906	6 134	6 606	682	734	25 763 010	27 744 780	2 831	3 303
Muu maakuntakeskus	60 418	64 472	80 780	91 492	31 074	8 390	9 633	1 864	2 175	1 119	1 305	42 285 499	49 333 082	4 040	4 350	449	483	16 966 404	18 271 512	1 864	2 175
Seutukaupungit	109 802	115 549	142 225	161 042	51 240	13 835	15 884	3 074	3 587	1 845	2 152	69 727 392	81 348 624	6 661	7 174	740	797	27 977 040	30 129 120	3 074	3 587
Harvaan asuttu maaseutu	22 580	22 978	26 977	30 170	7 590	2 049	2 353	455	531	273	319	10 328 472	12 049 884	987	1 063	110	118	4 144 140	4 462 920	455	531
Muut	77 984	81 452	98 945	111 502	33 518	9 050	10 391	2 011	2 346	1 207	1 408	45 611 294	53 213 177	4 357	4 693	484	521	18 300 828	19 708 584	2 011	2 346
Koko maa	509 164	544 821	687 658	789 037	279 873	75 566	86 761	16 792	19 591	10 075	11 755	380 851 178	444 326 375	36 383	39 182	4 043	4 354	152 810 658	164 565 324	16 792	19 591

- Ikääntymisen myötä hoidettavien määrät kasvavat voimakkaasti isommissa keskuksissa - etenkin metropolialueella ja Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseuduilla.
- Kymmenessä vuodessa esim. metropolialueella tulee julkiseen palveluun hoidettavia noin 20.000 lisää, jos oletetaan, että kunnallisissa palveluissa heistä hoidetaan 27-31 %:ia. Tämä vaatii tehostettuun palveluun noin 2.700 ja kotipalveluun noin 1.050 uutta hoitajaa. Omaishoitoon tulee lisää hoidettavia noin 4.500.
- Mistä saadaan ikääntyneiden hoitoon tarvittava rahoitus ja tekijät?

Koko maa – eri ikäryhmien muutos

Koko maa	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030	Muutos-%
0-vuotiaat	47 377	45 443	44 729	43 763	-3 614	-8 %
1-6 -vuotiaat, varhaiskasvatus	339 307	314 663	278 063	273 055	-66 252	-20 %
7-12 alakoulu	370 716	371 384	335 556	289 428	-81 288	-22 %
13-15 yläkoulu	178 679	183 087	189 081	167 947	-10 732	-6 %
16-18 lukio/toinen aste	175 405	178 138	189 086	186 149	10 744	6 %
19-23 nuoret työikäiset ja opiskel	311 023	302 391	307 061	322 669	11 646	4 %
24-64 työssäkäyvät	2 867 406	2 855 729	2 822 699	2 797 162	-70 244	-2 %
65-74 eläkkeelle siirtyneet	689 053	704 963	671 102	664 917	-24 136	-4 %
75-84 eläkkeellä olevat	362 353	391 524	512 646	574 324	211 971	58 %
85... ikääntyneet	146 811	153 297	175 012	214 713	67 902	46 %
Kaikki yhteensä	5 488 130	5 500 619	5 525 035	5 534 127	45 997	1 %

		kpl	euroa		
Varhaiskasvatuksen palveluntarpeen muutos / opettajat 2018-2030		-7 931	-310 590 133		
Alakoulu, palveluntarpeen muutos, opettajat		-4 064	-233 703 000		
	Yhteensä	-11 996	-544 293 133		
	2018-2030				
Työssäkäyvien muutos kpl	-70 244				
Eläikäisten määrän muutos kpl	255 737				
Yli 75-vuotiaiden määrän muutos	279 873				
		kpl	euroa		
		minimi	maksimi	minimi	maksimi
Kasvusta julkiseen palveluun 27-31%		75 566	86 761		
Kasvusta tehostettuun palveluun 6-7%		16 792	19 591		
--> Hoitajien määrän tarpeen kasvu		10 075	11 755	380 851 178	444 326 375
Säännöllinen kotihoito 13-14%		36 383	39 182		
--> Hoitajien määrän tarpeen kasvu		4 043	4 354	152 810 658	164 565 324
Hoitajatarpeen muutos		14 118	16 108	533 661 836	608 891 699
Omaishoidon tuelle 6-7%, '-->omaishoidon tuen kasvu		16 792	19 591		

- Koko maan tasolla tarkasteltuna kaikissa muissa ikäryhmissä on alenemaa paitsi toisen asteen opiskelikäisissä, nuorissa aikuisissa ja aivan ikääntyneimmissä.
- Työikäisten määrä alenee yli 70.000. Vastaavasti yli 74-vuotiaiden määrä kasvaa lähes 280.000. **Muutos on suuri, kun tunnistetaan aikajakso – kymmenen vuotta!**
- Muutokset voivat tarkoittaa sitä, että varhaiskasvatuksen opettajia tarvitaan vuonna 2030 7.931 vähemmän kuin nyt, alakoulun opettajia vastaavasti 4.064 vähemmän. Valituista varhaiskasvatuksen työntekijöistä eläköityy lähes 17.000, alakoulun opettajista 12.100 aikajaksolla 2020-30.
- Tavoiteluvut:**
 - Nollavuotiaat hoidetaan kotona
 - 1-2 -vuotiaista 60 % päivähoidossa
 - 3-6 -vuotiaista 95 % päivähoidossa
- Jos yli 75-vuotiaista tavoitteena on, että 27-31 % hoidetaan kunnallisissa palveluissa joista tehostetussa palvelussa on 6-7 %, on lisähoitajien tarve mitoituksella 0,6 jopa 10.075-11.755 hoitajaa.
- Myös säännöllinen kotihoito vaatii lisäresurssin, minkä arvio on 4.043-4.354.
- Yhteensä ikääntyneiden hoitoon tarvittaisiin 14.118-16.108 käsiparia.
- Palkat:**
 - Vanhustyöntekijä 37.800 eur/v
 - Päiväkodin opettaja 39.160 eur/v
 - Peruskoulun opettaja 57.500 eur/v
- Seuraavalle sivulle on kerätty erilaisia sote-työntekijöitä, joista ainakin osa tekee pääsääntöisesti työtä ikääntyneiden kanssa. Näitä työntekijöitä on yli 72.000, joista eläköityy lähes 26.000. Jos nuorten ikäryhmien sopeutusmahdollisuus lasketaan yhteen, päästään yli 544 milj euron palkkakustannuksiin, vastaavasti ikääntyneisiin tarvittaisiin 534-609 milj euroa lisää – nykyisillä palkkatasoilla.

Eläköityviin on otettu (KEVA loppusyksy 2019)

Nimikkeet	Henkilöstö 31.12.2017	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lastenhoidon johtajat	1 603	76	77	85	89	93	79	84	87	82	74	72	68
Lastenhoitotyöntekijät	49	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1
Lastenkerhojen ohjaajat ym.	893	20	22	25	29	28	26	26	25	24	24	24	23
Lastentarhanopettajat	16 536	367	347	389	422	450	404	468	488	477	453	482	496
Perhepäivähoitajat	7 104	384	315	367	386	383	262	295	296	273	236	228	210
Päiväkotiapulaiset	19	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	1	1
Päiväkotien ja muiden laitosten lastenhoitajat ym.	22 220	597	593	671	734	717	647	696	710	701	662	668	662
Kaikki yhteensä	48 424	1 445	1 354	1 539	1 662	1 672	1 420	1 571	1 607	1 560	1 451	1 475	1 461
	Eläköityvät 2020-2030		16 773										

Nimikkeet	Henkilöstö 31.12.2017	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Aineenopettajat (peruskoulun alaluokat)	225	10	7	7	6	6	6	7	8	8	8	8	7
Erityisopettajat	6 664	245	220	231	235	231	230	247	234	243	260	256	241
Koulunkäyntiavustajat	11 692	306	252	316	336	341	300	362	374	380	370	377	370
Luokanopettajat	15 431	503	497	442	472	461	500	526	499	531	561	548	555
Kaikki yhteensä	34 012	1 064	975	996	1 049	1 040	1 036	1 142	1 114	1 163	1 198	1 190	1 173
	Eläköityvät 2020-2030		12 076										

Nimikkeet	Henkilöstö 31.12.2017	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Henkilökohtaiset avustajat, omaishoitajat ym.	3 184	100	94	117	124	109	102	106	102	97	93	93	92
Lähihoitajat	37 595	1 179	1 057	1 222	1 214	1 192	1 096	1 204	1 179	1 170	1 128	1 088	1 063
Osastonhoitajat	1 103	63	64	62	67	67	53	52	50	49	45	44	43
Sairaala- ja laitospulaiset	7 982	455	362	426	441	435	340	386	365	325	292	281	258
Sairaanhoidajat	14 537	355	355	415	410	387	393	407	415	405	405	405	409
Sosiaalialan hoitajat	1 795	66	59	73	76	72	65	65	67	65	60	61	56
Terveystenhoitajat	4 891	165	156	167	177	168	141	146	140	130	122	126	122
Terveystenhuollon johtajat	137	5	6	7	8	7	5	6	7	6	5	6	5
Vanhustenhuollon johtajat	107	7	5	6	6	6	5	6	6	5	4	4	3
Vastaanoton ja neuvonnan hoitajat	1 100	53	52	63	64	60	54	56	55	51	48	45	43
Kaikki yhteensä	72 431	2 446	2 211	2 558	2 586	2 503	2 255	2 435	2 387	2 304	2 202	2 153	2 094
	Eläköityvät 2020-2030		25 688										

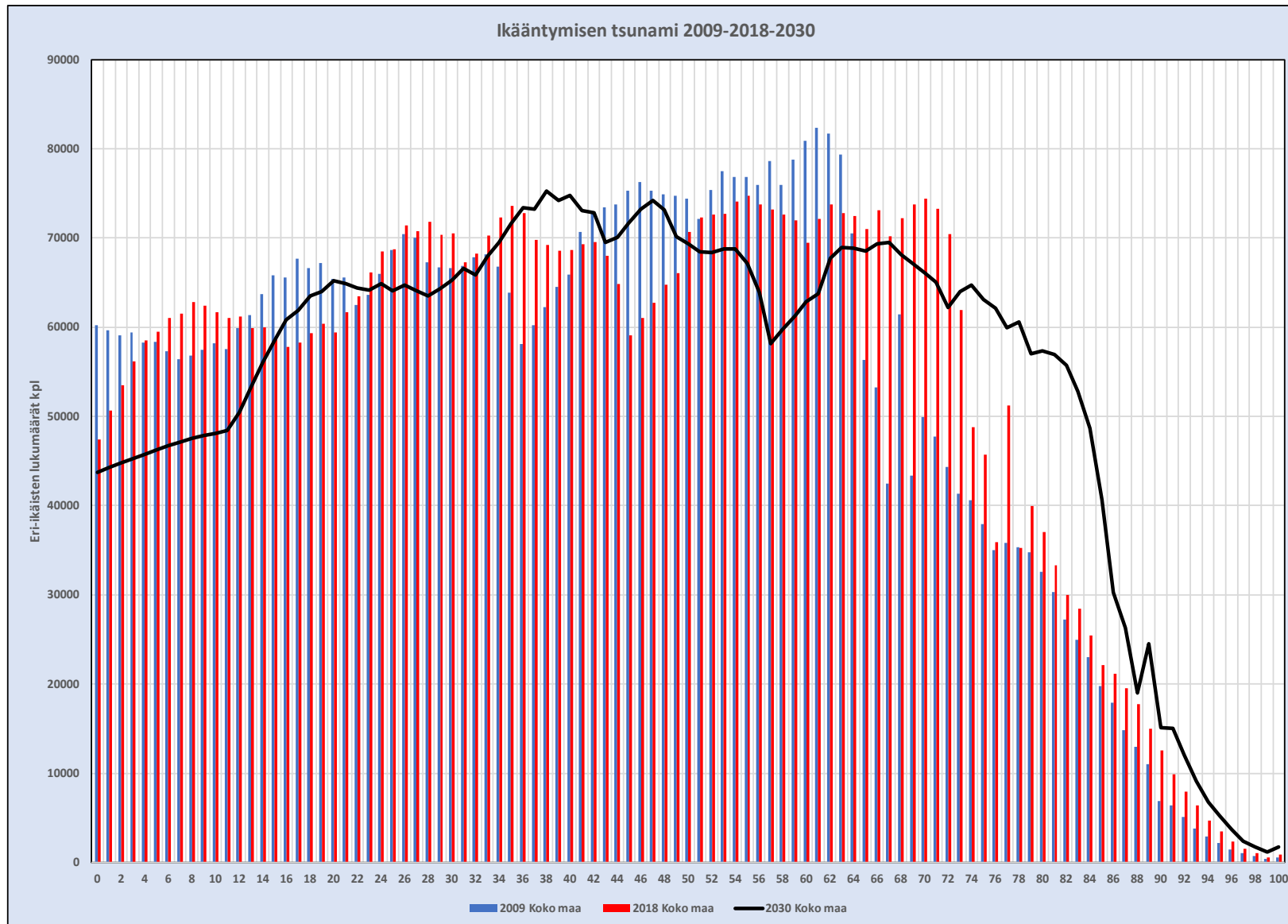
Etelä-Karjala – eri ikäryhmien muutos

Etelä-Karjala	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 -	Muutos-%
0-vuotiaat	852	818	776	747	-105	-12 %
1-6 -vuotiaat, varhaiskasvatus	6 515	5 910	4 945	4 726	-1 789	-27 %
7-12 alakoulu	7 578	7 365	6 345	5 189	-2 389	-32 %
13-15 yläkoulu	3 728	3 856	3 792	3 173	-555	-15 %
16-18 lukio/toinen aste	3 825	3 687	3 716	3 520	-305	-8 %
19-23 nuoret työikäiset ja opiskel	7 253	6 881	6 599	6 701	-552	-8 %
24-64 työssäkäyvät	64 538	62 987	59 396	56 543	-7 995	-12 %
65-74 eläkkeelle siirtyneet	18 959	19 496	18 203	17 154	-1 805	-10 %
75-84 eläkkeellä olevat	10 918	11 329	14 115	15 684	4 766	44 %
85... ikääntyneet	4 590	4 759	5 235	5 982	1 392	30 %
Kaikki yhteensä	128 756	127 088	123 122	119 419	-9 337	-7 %

		kpl	euroa		
Varhaiskasvatuksen palveluntarpeen muutos / opettajat 2018-2030			-214	-8 386 852	
Alakoulu, palveluntarpeen muutos, opettajat			-119	-6 868 375	
	Yhteensä		-334	-15 255 227	
	2018-2030				
Työssäkäyvien muutos kpl	-7 995				
Eläikäisten määrän muutos kpl	4 353				
Yli 75-vuotiaiden määrän muutos	6 158				
		kpl	euroa		
		minimi	maksimi	minimi	maksimi
Kasvusta julkiseen palveluun 27-31%		1 663	1 909		
Kasvusta tehostettuun palveluun 6-7%		369	431		
--> Hoitajien määrän tarpeen kasvu		222	259	8 379 806	9 776 441
Säännöllinen kotihoito 13-14%		801	862		
--> Hoitajien määrän tarpeen kasvu		89	96	3 362 268	3 620 904
Hoitajatarpeen muutos		311	354	11 742 074	13 397 345
Omaishoidon tuelle 6-7%, '-->omaishoidon tuen kasvu		369	431		

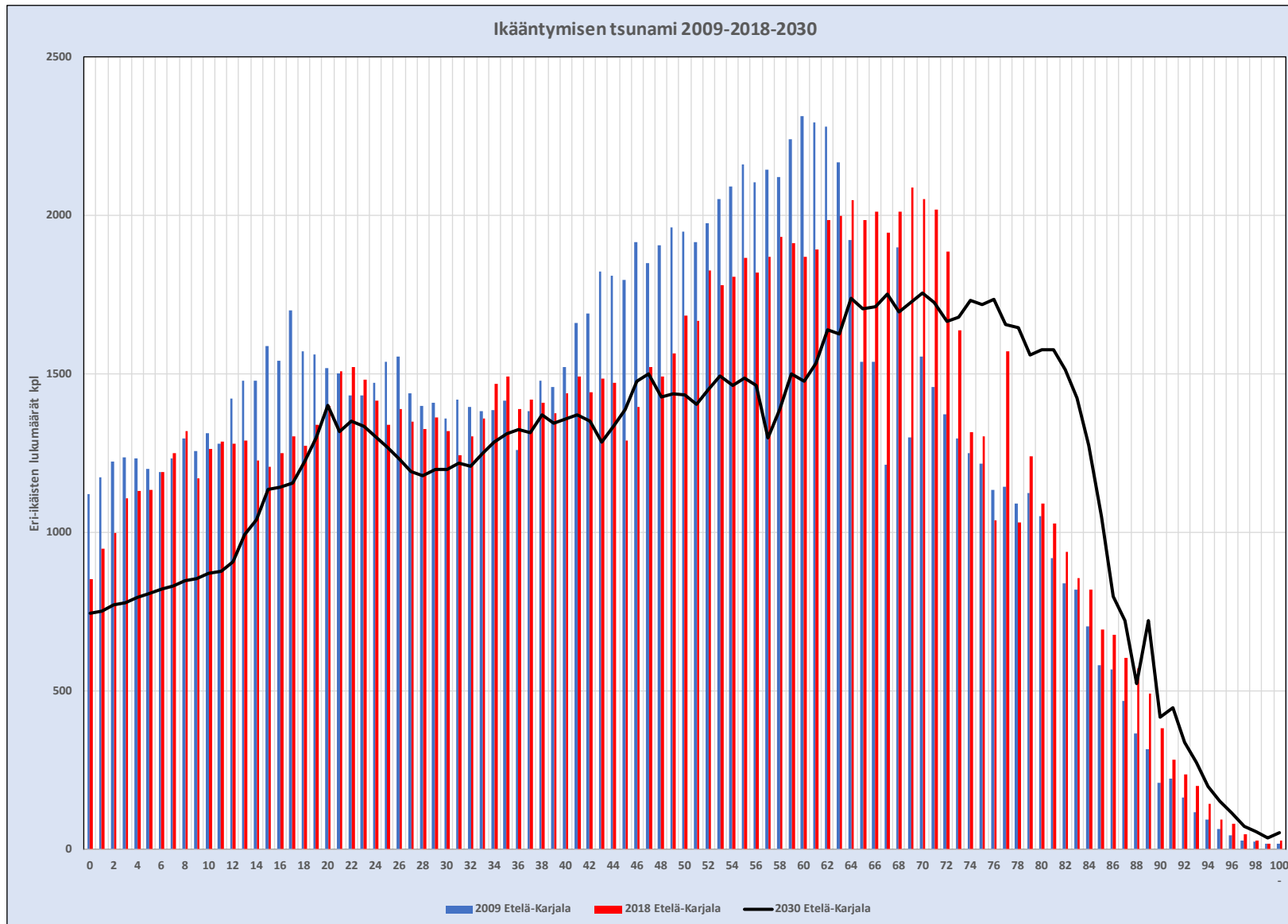
- Etelä-Karjalan lapsissa, nuorissa, työssäkäyvissä ja eläkkeelle siirtyneissä laskua. Yli 75 vuotiaiden ikäluokkiin ennakoitaan kasvua.
- Työssäkäyvien muutos -7.995 verrattuna yli 74-vuotiaiden määrän muutokseen +6.158
- Muutokset voivat tarkoittaa sitä, että varhaiskasvatuksen opettajista on 214 opettajan ylikapasiteetti, alakoulun opettajista vastaavasti 119 opettajan ylikapasiteetti.
- Jos yli 75-vuotiaista tavoitteena on, että 27-31 % hoidetaan kunnallisissa palveluissa joista tehostetussa palvelussa on 6-7 %, on lisähoitajien tarve mitoituksella 0,6 jopa 222–259 hoitajaa.
- Myös säännöllinen kotihoito vaatii lisäresurssin (89–96).
- Yhteensä ikääntyneiden hoitoon tarvittaisiin 311-354 käsiparia.
- Jos nuorten ikäryhmien sopeutusmahdollisuus lasketaan yhteen, päästään yli 15 milj. euron säästyviin palkkakustannuksiin, vastaavasti ikääntyneisiin tarvittaisiin 12-13 milj. euroa lisää – nykyisillä palkkatasoilla.

Koko maa – ikääntymisen tsunami

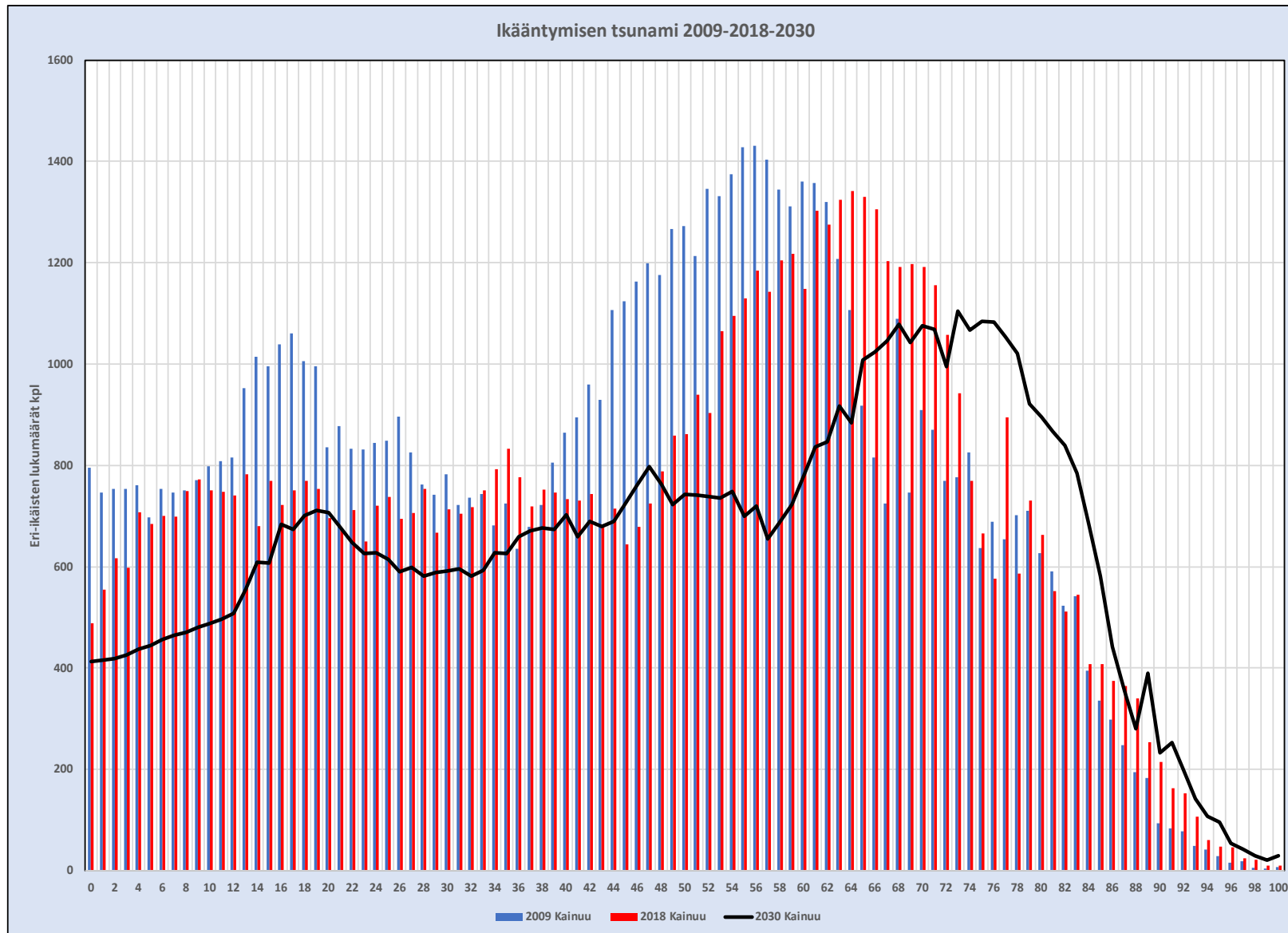
- Siniset palkit kuvaavat eri ikäisten suomalaisten lukumääriä vuonna 2009.
- Punaiset palkit kuvaavat eri ikäisten suomalaisten lukumääriä vuonna 2018.
- Musta viiva kuvaa eri ikäisten suomalaisten lukumääriä vuonna 2030, kymmenen vuoden kuluttua.
- Kuten kuvasta näkyy, nuorimpien määrät ovat absoluuttisesti vähenemässä ja ikääntyneiden määrät ovat kasvussa.
- Koko maan tasoinen graafi osoittaa kuitenkin muutoksen maltillisuuden verrattuna joihinkin maakuntiin, joissa muutos on vielä dramaattisempi.
- Vuonna 2030 50-72 -vuotiaiden lukumäärä on pienempi kuin tällä hetkellä, mutta yli 72-vuotiden lukumäärä merkittävästi suurempi.

Etelä-Karjala – ikääntymisen tsunami

- Etelä-Karjalan ikääntymisen ”aalto” kasvattaa yli 75-vuotiaiden määrää 2020-luvulla.
- Ongelmaksi voi muodostua rahoituksen riittävyys kaikkiin palveluihin, mutta myös työntekijöiden määrä sekä yksityiselle puolelle mutta erityisesti julkiselle sektorille – hoitavien käsien kasvava tarve on suuri. Sopeutuvuudella katetaan osa tarpeesta.

Referenssinä Kainuu– ikääntymisen tsunami

- Kainuun maakunnan ikääntyminen näyttäytyy sekä suurena mutta myös vaikeasti hallittavana – aivan nuorimmat ikäryhmät ja työssäkäyvät supistuvat voimakkaasti ja ikääntyneiden määrä kasvaa.
- Ongelmana tulee olemaan sekä rahoituksen riittävyys kaikkiin palveluihin, mutta myös työntekijöiden määrä sekä yksityiselle puolelle mutta erityisesti julkiselle sektorille – hoitavien käsien kasvava tarve on suuri.

Keski-ikä maakunnittain ja alueittain

	2009	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018- 2030
Uusimaa	35,4	36,6	37,1	38,0	39,0	2,4
Varsinais-Suomi	37,9	39,3	39,8	40,7	41,8	2,5
Satakunta	39,5	41,2	41,7	42,8	43,9	2,7
Kanta-Häme	38,2	40,4	41,2	42,7	44,1	3,8
Pirkanmaa	37,1	38,2	38,7	39,6	40,6	2,4
Päijät-Häme	38,8	40,8	41,4	42,6	43,8	3,0
Kymenlaakso	39,9	42,2	42,9	44,2	45,6	3,4
Etelä-Karjala	39,9	41,7	42,3	43,4	44,5	2,7
Etelä-Savo	41,1	43,5	44,2	45,5	46,7	3,2
Pohjois-Savo	38,7	40,4	40,9	41,9	43,0	2,6
Pohjois-Karjala	39,1	40,9	41,4	42,4	43,4	2,5
Keski-Suomi	37,4	38,9	39,4	40,4	41,5	2,6
Etelä-Pohjanmaa	38,2	39,9	40,4	41,5	42,7	2,9
Pohjanmaa	37,4	38,4	38,8	39,6	40,4	2,0
Keski-Pohjanmaa	36,7	38,2	38,6	39,7	40,8	2,7
Pohjois-Pohjanmaa	34,6	36,4	36,9	38,2	39,6	3,2
Kainuu	39,7	42,3	42,9	44,1	45,3	3,0
Lappi	38,5	40,5	41,0	42,1	43,0	2,4
Koko maa	37,3	38,7	39,2	40,2	41,2	2,5

	2009	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018- 2030
Metropoli	35,1	36,2	36,6	37,5	38,5	2,3
Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut	35,7	36,8	37,3	38,3	39,3	2,5
Muut isot ja yliopistokaupungit	37,1	38,4	38,9	39,9	40,9	2,5
Muu maakuntakeskus	38,3	40,0	40,5	41,7	42,9	2,9
Seutukaupungit	39,4	41,8	42,6	44,0	45,4	3,5
Harvaan asutut	42,3	45,3	46,2	47,6	48,8	3,5
Muut kunnat	39,3	41,4	42,0	43,3	44,6	3,3

- Ylempi taulukko kuvaa keski-ikä muutosta maakunnittain ja alempi alueittain vuosina 2018-2030.
- 2030 nuorekkain väestö asuu Uudellamaalla (39,0) ja varttunein Etelä-Savossa (46,7).
- Nopeimmin maakunnista ikääntyy Kanta-Häme (3,8) ja hitaimmin Pohjanmaa (2,0).
- Uuden aluejaon mukaan kaupunkiseutujen väki on nuorekkainta ja ikääntyy hitaimmin.
- Harvaan asuttujen kuntien asukkaat ovat keskimäärin kymmenen vuotta kaupunkiseutuja varttuneempia.
- Harvaan asutut kunnat ja seutukaupungit ikääntyvät kaupunkiseutuja nopeammin.

Maakunnan kunnat

Väestö	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030	Muutos-%
Imatra	26 932	26 329	24 938	23 681	-3 251	-12,1 %
Lappeenranta	72 699	72 466	71 818	71 062	-1 637	-2,3 %
Lemi	3 043	3 010	2 911	2 786	-257	-8,4 %
Luumäki	4 662	4 530	4 229	3 964	-698	-15,0 %
Parikkala	4 842	4 601	4 110	3 727	-1 115	-23,0 %
Rautjärvi	3 335	3 198	2 913	2 685	-650	-19,5 %
Ruokolahti	5 099	4 963	4 632	4 332	-767	-15,0 %
Savitaipale	3 429	3 312	3 055	2 838	-591	-17,2 %
Taipalsaari	4 715	4 679	4 516	4 344	-371	-7,9 %
Etelä-Karjala	128 756	127 088	123 122	119 419	-9 337	-7,3 %

- Etelä-Karjalan kunnista väestöennusteen perusteella asukasluku on laskussa kaikissa kunnissa. Suurimmat asukasluvun alenemat kohdistuisivat ennusteen perusteella Parikkalaan, Rautjärvelle, Savitaipaleelle ja Ruokolahdelle.
- Maakuntana asukasluvun muutos vastaa -7,3 %:n laskua.

Eri-ikäiset maakunnan kunnissa

Nollavuotiaat	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030	Muutos-%
Imatra	177	139	127	119	-58	-32,8 %
Lappeenranta	519	530	515	499	-20	-3,9 %
Lemi	23	23	21	20	-3	-13,0 %
Luumäki	23	23	22	21	-2	-8,7 %
Parikkala	30	22	20	18	-12	-40,0 %
Rautjärvi	18	13	12	12	-6	-33,3 %
Ruokolahti	17	25	22	21	4	23,5 %
Savitaipale	12	13	11	11	-1	-8,3 %
Taipalsaari	33	30	26	26	-7	-21,2 %
Etelä-Karjala	852	818	776	747	-105	-12,3 %

- Etelä-Karjalan kuntien yhteenlaskettu nollavuotiaiden määrä on aleneva (-12,3 %).
- Nollavuotiaiden määrän alenema on dramaattinen:
 - Parikkalassa -40 %
 - Rautjärvellä ja Imatralla noin kolmannes
 - Taipalsaarella yli viidennes
- Nollavuotiaiden määrän alenema on ehkä dramaattisin kaikista ikämittareista – alenemaa ei kokonaisuutena voida paikata kuin maahanmuutolla – jos halutaan maan ja maakunnan pysyvän eri tavoin elinvoimaisena.

Eri-ikäiset maakunnan kunnissa

	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030	tarpeen muutos - ryhmässä 7	Muutos-%
1-5 -vuotiaat							
Imatra	1 001	910	707	656	-345	-49	-34,5 %
Lappeenranta	3 258	2 943	2 631	2 553	-705	-101	-21,6 %
Lemi	167	144	115	108	-59	-8	-35,3 %
Luumäki	157	149	116	110	-47	-7	-29,9 %
Parikkala	160	133	100	90	-70	-10	-43,8 %
Rautjärvi	81	77	65	61	-20	-3	-24,7 %
Ruokolahti	175	142	127	118	-57	-8	-32,6 %
Savitaipale	104	76	66	59	-45	-6	-43,3 %
Taipalsaari	221	197	160	150	-71	-10	-32,1 %
Etelä-Karjala	5 324	4 771	4 087	3 905	-1 419	-203	-26,7 %

	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030	tarpeen muutos - ryhmässä 20	Muutos- %
Alakoulu							
Imatra	1 462	1 376	1 206	940	-522	-26	-35,7 %
Lappeenranta	4 409	4 373	3 862	3 257	-1 152	-58	-26,1 %
Lemi	240	253	199	151	-89	-4	-37,1 %
Luumäki	273	250	179	144	-129	-6	-47,3 %
Parikkala	206	205	167	121	-85	-4	-41,3 %
Rautjärvi	149	138	108	91	-58	-3	-38,9 %
Ruokolahti	320	299	220	174	-146	-7	-45,6 %
Savitaipale	173	166	124	90	-83	-4	-48,0 %
Taipalsaari	346	305	280	221	-125	-6	-36,1 %
Etelä-Karjala	7 578	7 365	6 345	5 189	-2 389	-119	-31,5 %

- Maakunnan kaikissa kunnissa on alenemaa varhaiskasvatuksen (-26,7 %) ja alakouluikäisten opetuksen piirissä olevista lapsista (-31,5 %).
- Varsinkin varhaiskasvatuksen palveluissa jopa kasvukunnille on tullut yllätyksenä liian pulleaksi jäävä varhaiskasvatuksen palvelurakenne – tätä ollaan uusimassa myös suurissa kaupungeissa.

Työikäisten määrän muutos vs eläkeikäiset maakunnan kunnissa

24-64 työssäkäyvät	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030	Muutos-%
Imatra	13 332	12 874	11 851	10 901	-2 431	-18,2 %
Lappeenranta	37 300	36 970	35 961	35 302	-1 998	-5,4 %
Lemi	1 503	1 458	1 363	1 250	-253	-16,8 %
Luumäki	2 204	2 084	1 822	1 635	-569	-25,8 %
Parikkala	2 222	2 032	1 679	1 417	-805	-36,2 %
Rautjärvi	1 575	1 456	1 238	1 063	-512	-32,5 %
Ruokolahti	2 440	2 306	2 054	1 865	-575	-23,6 %
Savitaipale	1 530	1 459	1 277	1 121	-409	-26,7 %
Taipalsaari	2 432	2 348	2 151	1 989	-443	-18,2 %
Etelä-Karjala	64 538	62 987	59 396	56 543	-7 995	-12,4 %

Eläkeläiset 64 v +	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030	Muutos-%
Imatra	7 961	8 137	8 384	8 615	654	8,2 %
Lappeenranta	16 946	17 654	19 037	19 878	2 932	17,3 %
Lemi	767	796	855	925	158	20,6 %
Luumäki	1 558	1 597	1 679	1 707	149	9,6 %
Parikkala	1 858	1 863	1 837	1 802	-56	-3,0 %
Rautjärvi	1 235	1 264	1 265	1 263	28	2,3 %
Ruokolahti	1 701	1 748	1 786	1 791	90	5,3 %
Savitaipale	1 291	1 293	1 311	1 328	37	2,9 %
Taipalsaari	1 150	1 232	1 399	1 511	361	31,4 %
Etelä-Karjala	34 467	35 584	37 553	38 820	4 353	12,6 %

- Koko maakunnan tasolla työikäisiä on ennusteen mukaan noin 7.995 vähemmän 2030. Kuntien kesken hajonta on suurta ja esimerkiksi Lappeenrannassa alenema on -5,4 %, kun Parikkalassa ja Ruokolahdessa työikäisistä poistuu noin joka kolmas.
- Vastaavasti eläkeikäiset määrä on lähes kaikissa kunnissa kasvussa. Vain Parikkalan ikärakenne muuttuu siten, että eläkeikäisten määrä alenee.

Työikäisten määrän muutos vs eläkeikäiset maakunnan kunnissa

Muutokset 2018 - 2030	Työikäiset	Eläkeikäiset
Imatra	-2 431	654
Lappeenranta	-1 998	2 932
Lemi	-253	158
Luumäki	-569	149
Parikkala	-805	-56
Rautjärvi	-512	28
Ruokolahti	-575	90
Savitaipale	-409	37
Taipalsaari	-443	361
Etelä-Karjala	-7 995	4 353

Työssäkäyvien suhde yli 64-v.	2018	2020	2025	2030
Imatra	1,67	1,58	1,41	1,27
Lappeenranta	2,20	2,09	1,89	1,78
Lemi	1,96	1,83	1,59	1,35
Luumäki	1,41	1,30	1,09	0,96
Parikkala	1,20	1,09	0,91	0,79
Rautjärvi	1,28	1,15	0,98	0,84
Ruokolahti	1,43	1,32	1,15	1,04
Savitaipale	1,19	1,13	0,97	0,84
Taipalsaari	2,11	1,91	1,54	1,32
Etelä-Karjala	1,87	1,77	1,58	1,46

- Etelä-Karjalan kaikkien kuntien tilanne on samansuuntainen – työikäisten suhde eläkeikäisiin laskee.

Eläkkeelle siirtyvien määrä vs jo eläkkeellä 10 vuotta olleet maakunnan kunnissa

Eläkkeelle siirtyvät 65-74	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030
Imatra	4 290	4 316	3 883	3 743	-547
Lappeenranta	9 473	9 835	9 406	8 844	-629
Lemi	423	450	424	432	9
Luumäki	849	884	828	746	-103
Parikkala	1 026	1 024	874	785	-241
Rautjärvi	680	697	628	561	-119
Ruokolahti	906	933	843	756	-150
Savitaipale	629	623	570	556	-73
Taipalsaari	683	734	747	731	48
Etelä-Karjala	18 959	19 496	18 203	17 154	-1 805

yli 74 v- ...	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030
Imatra	3 671	3 821	4 501	4 872	1 201
Lappeenranta	7 473	7 819	9 631	11 034	3 561
Lemi	344	346	431	493	149
Luumäki	709	713	851	961	252
Parikkala	832	839	963	1 017	185
Rautjärvi	555	567	637	702	147
Ruokolahti	795	815	943	1 035	240
Savitaipale	662	670	741	772	110
Taipalsaari	467	498	652	780	313
Etelä-Karjala	15 508	16 088	19 350	21 666	6 158

- Eläkkeellä kymmenen vuotta olleiden määrä kasvaa kaikissa Etelä-Karjalan kunnissa.
- Eläkkeelle siirtyvien määrä lisääntyy Lemillä ja Taipalsaarella

Ikääntyneiden hoito

yli 74 v- ...	Muutos 2018 - 2030					Julkiseen palveluun hoidettavia		Tehostettuun hoitajia		Kotipalveluun hoitajia		Omaishoitoon hoidettavia	
	2018	2020	2025	2030	2030	Minimi 27%	Maksimi 31%	Minimi 6%	Maksimi 7%	Minimi 13%	Maksimi 14%	Minimi 13%	Maksimi 14%
Imatra	3 671	3 821	4 501	4 872	1 201	324	372	43	50	17	19	72	84
Lappeenranta	7 473	7 819	9 631	11 034	3 561	961	1 104	128	150	51	55	214	249
Lemi	344	346	431	493	149	40	46	5	6	2	2	9	10
Luumäki	709	713	851	961	252	68	78	9	11	4	4	15	18
Parikkala	832	839	963	1 017	185	50	57	7	8	3	3	11	13
Rautjärvi	555	567	637	702	147	40	46	5	6	2	2	9	10
Ruokolahti	795	815	943	1 035	240	65	74	9	10	3	4	14	17
Savitaipale	662	670	741	772	110	30	34	4	5	2	2	7	8
Taipalsaari	467	498	652	780	313	85	97	11	13	5	5	19	22
Etelä-Karjala	15 508	16 088	19 350	21 666	6 158	1 663	1 909	222	259	89	96	369	431

- Taulukkoon on tehty viitteellinen laskelma siitä, kuinka paljon nykyisillä mitoituksilla ja suosituksilla tarvitaan erilaisia hoitavia käsiä pelkästään ikääntyville eteläkarjalalaisille.
- Kymmenessä vuodessa Etelä-Karjalan julkiseen palveluun tulee noin 1.800 hoidettavaa lisää, jos oletetaan, että kunnallisissa palveluissa heistä hoidetaan 27-31 %:ia. Tämä vaatii tehostettuun palveluun noin 240 ja kotipalveluun noin 90 uutta hoitajaa. Omaishoitoon tulee lisää hoidettavia noin 400.

Väestön muutokset ja ennusteen tarkkuus

- Tarkastelussa on käytetty Tilastokeskuksen uutta väestöennustetta. Siitä on otettu ennuste vuoteen 2030 asti – noin kymmenen vuoden jakso.
- Ennuste perustuu syntyvyysoletukseen, missä kokonaishedelmällisyys pysyy 2018 tasolla.
- Huomioitu +15 000 henkilön vuotuinen nettomaahanmuuttovoitto.
- Muutos yleisesti - vain kolme kasvavaa maakuntaa - tässä mukana muuttoliike, maahanmuutto ja luonnollinen väestön lisäys.
- Nollavuotiaat - määrän alenema, harvoissa kunnissa nousua vuoteen 2030, kaikki maakunnat miinuksella – Varhaiskasvatuksen opettajiin alenemaa -7.931, alakoulun opetukseen alenemaa -4.064 – palveluntarpeeseen mahdollisuus sopeutua
- Työssäkäyvät vs ikääntyneet - muutos -70 t vs 255 t - yli 75-vuotiaita 280 t (nyt 509 t)
- Mitä tarkoittaa → ikääntyneiden tarve lisäkäsille +16.000 – mistä kädet työvoiman supistuessa?
- Työikäisten määrä alenee – aiheuttaa hyvinvointivaltion rahoitukselle ongelmia – työn tuottavuuden kasvun rooli korostuu – julkisen sektorin tuottavuuden kasvua on ollut vaikea saavuttaa jo nyt → yksityisen sektorin tuottavuuden kasvun on nouseva hyvin paljon.
- Positiivisia Uusimaa, Varsinais-Suomi, Pirkanmaa, osin Pohjois-Pohjanmaa. Suuri potentiaali Etelä-Savo, Kainuu ja Kymenlaakso.
- Ikääntyminen kiihtyy yli 75-vuotiaissa, juuri eläkkeelle siirtyvien määrä itseasiassa alenee.
- Kehityskulku vaihtelee maakunnittain ja myös maakuntien sisällä. Mitkä ovat 2020-luvulla kuntien tehtävät? Ovatko pakolliset tehtävät kaikilla kunnilla samat?
- Lasten- ja nuorten määrän nopea alenema johtaa näihin ikäluokkiin sidottujen palveluiden kysynnän laskuun. Samalla palveluverkkoihin kohdistuu nopea supistuspaine. Muutoksen nopeus vaihtelee alueittain merkittävästi ja yksi mahdollinen selviytymispolku voi olla alueellinen yhteistyö – tämä tarkoittaisi palvelujen järjestämistä yli kuntarajojen samaan tapaan kuin sote -palveluissa.
- Sote -puolella lapsiin ja työikäisiin liittyvä palvelutarpeen alenema tasoittaa ikääntymisestä aiheutuvaa painetta vähän.
- Työikäisen väestön alenema → ikääntymiseen liittyvien palveluiden tarpeen kasvu → osuvat samaan aikaan samoille alueille.

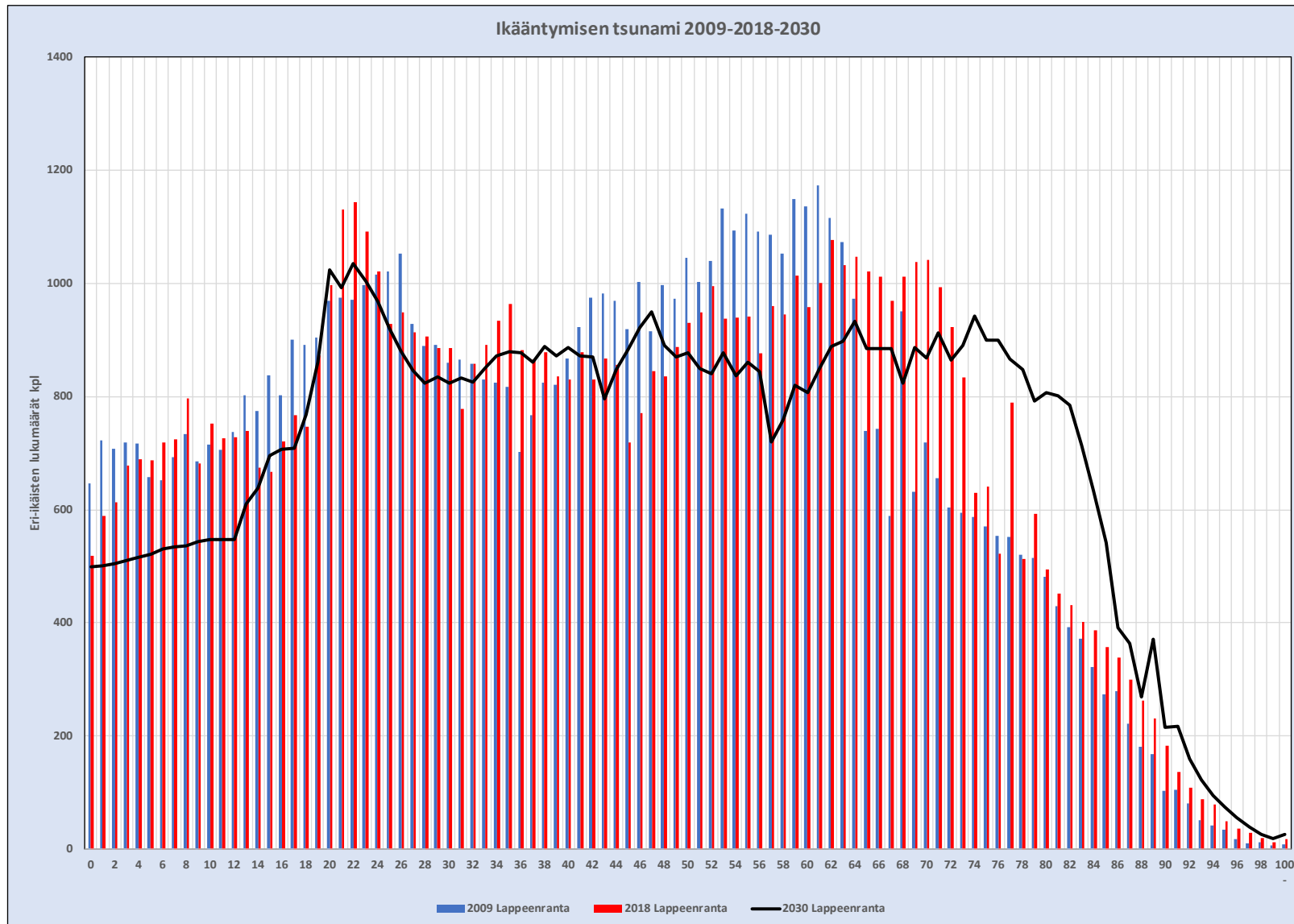
Miltä ensimmäinen ennustevuosi 2019 vaikuttaa Tilastokeskuksen ennakkotietojen perusteella?

- Ennuste perustuu vuoteen 2018 päättyneeseen ”varmaan” väestötoteutumaan ja sen päälle tehtävään ennusteeseen, näin tämän vuoden lopulla julkistetun ennusteen vuosi kuluvalle vuodelle on myös ennuste.
- Alla olevaan taulukkopariin on koottu ne kunnat, joissa ennuste on poikennut eniten kuluvan vuoden todennäköisestä asukasluvusta.
- Koko maan tasolla ennuste näyttääkin toimivan kohtuullisen hyvin, mutta kuntakohtaiset erot ovat jo suuria.

2019		2019 Erotus		Virhe-%	2019		2019 Erotus		Virhe-%
ennuste	todenn toteuma				ennuste	todenn toteuma			
Uurainen	3828	3701	-127	-3,3 %	Kivijärvi	1066	1094	28	2,6 %
Jämijärvi	1776	1722	-54	-3,0 %	Savukoski	1000	1020	20	2,0 %
Luhanka	702	684	-18	-2,6 %	Hyrynsalmi	2229	2272	43	1,9 %
Tyrnävä	6793	6652	-141	-2,1 %	Kinnula	1587	1617	30	1,9 %
Lemi	3027	2966	-61	-2,0 %	Muonio	2276	2315	39	1,7 %
Enonkoski	1386	1358	-28	-2,0 %	Multia	1549	1575	26	1,7 %
Tervo	1550	1520	-30	-1,9 %	Isojoki	1925	1956	31	1,6 %
Miehikkälä	1902	1866	-36	-1,9 %	Pyhäntä	1552	1576	24	1,5 %
Vöyri	6583	6463	-120	-1,8 %	Kustavi	935	947	12	1,3 %
Taivassalo	1664	1636	-28	-1,7 %	Ypäjä	2331	2359	28	1,2 %
Pukkila	1884	1853	-31	-1,6 %	Hirvensalmi	2108	2133	25	1,2 %
Vieremä	3641	3582	-59	-1,6 %	Pihtipudas	3988	4035	47	1,2 %
Konnevesi	2666	2625	-41	-1,5 %	Ristijärvi	1261	1275	14	1,1 %
Rautavaara	1626	1602	-24	-1,5 %	Luumäki	4595	4646	51	1,1 %
Nakkila	5387	5312	-75	-1,4 %	Riihimäki	28549	28828	279	1,0 %
Lumijoki	2043	2015	-28	-1,4 %	Äänekoski	18580	18761	181	1,0 %
Kyyjärvi	1324	1306	-18	-1,4 %	Kerava	36437	36791	354	1,0 %
Oripää	1350	1332	-18	-1,3 %	Kempele	18166	18339	173	1,0 %
Perho	2803	2766	-37	-1,3 %	Kuortane	3524	3557	33	0,9 %
Puumala	2169	2141	-28	-1,3 %	Kannonkoski	1327	1339	12	0,9 %
Ranua	3839	3789	-50	-1,3 %	Karjajoki	1234	1245	11	0,9 %
Myrskylä	1910	1887	-23	-1,2 %	Vantaa	231645	233719	2074	0,9 %
Sauvo	2983	2948	-35	-1,2 %	Nokia	33649	33928	279	0,8 %
Hartola	2717	2685	-32	-1,2 %	Soini	2041	2057	16	0,8 %
Pelkosenniemi	950	939	-11	-1,2 %	Sipoo	20970	21134	164	0,8 %
Taipalsaari	4699	4647	-52	-1,1 %	Kuusamo	15017	15134	117	0,8 %
Laitila	8657	8565	-92	-1,1 %	Espoo	287905	290084	2179	0,8 %

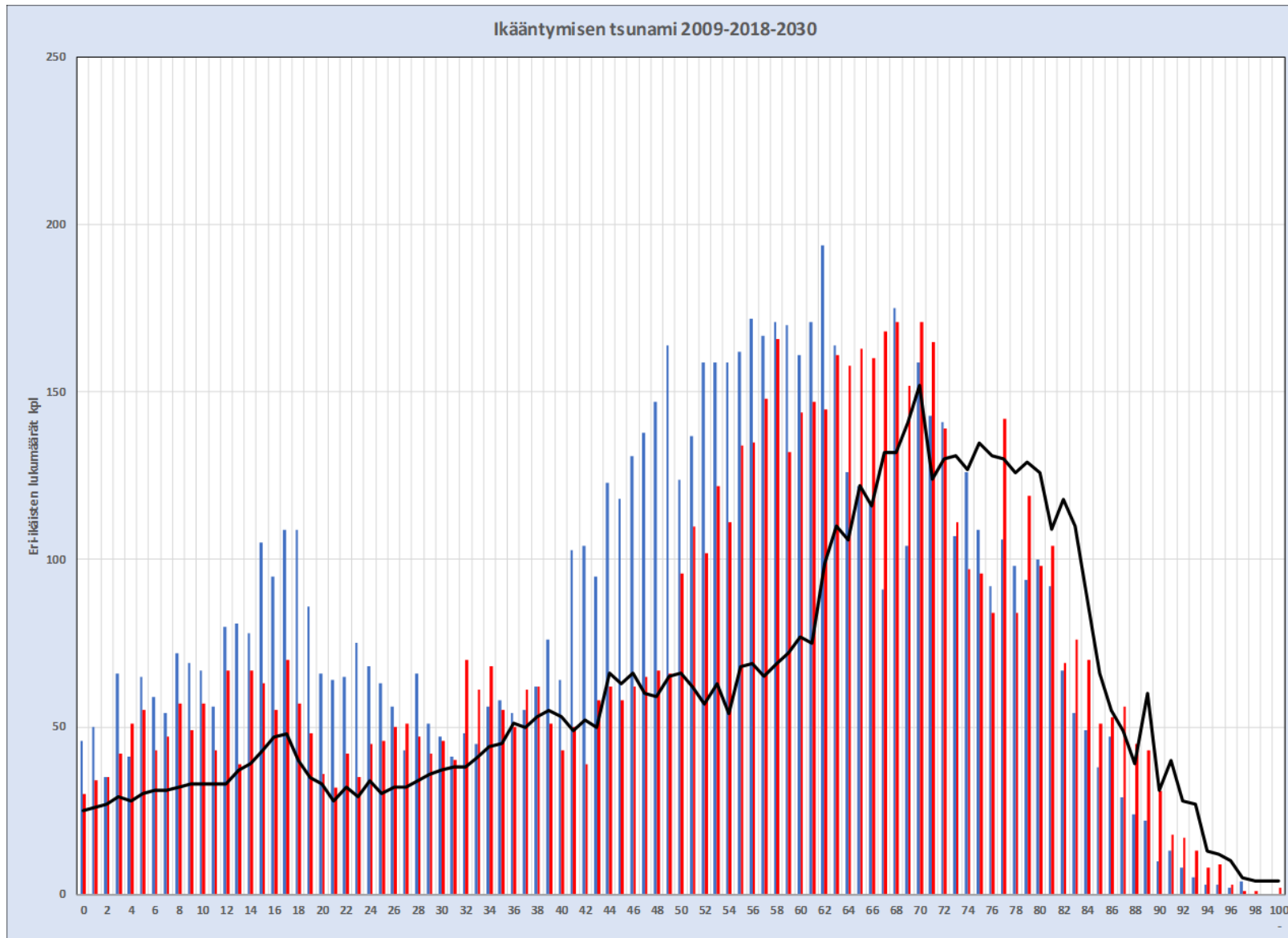
Yksittäinen maakunnan kunta

Ikääntymisen tsunami 2009-2018-2030

- Lappeenranta ikääntyy ja työikäisten määrä laskee.
- Aivan nuorimpien määrät ovat laskussa.

Ikääntymisen tsunami 2009-2018-2030

- Esimerkkinä Lapin kunta, jossa ikääntyminen ja maan sisäinen muuttoliike on hyvin voimakasta.

Lappeenrannan kaupunki

Lappeenranta	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018-2030	Muutos-%
0-vuotiaat	519	530	515	499	-20	-4 %
1-6 -vuotiaat, varhaiskasvatus	3 976	3 640	3 174	3 083	-893	-22 %
7-12 alakoulu	4 409	4 373	3 862	3 257	-1 152	-26 %
13-15 yläkoulu	2 233	2 116	2 234	2 183	-50	-2 %
16-18 lukio/toinen aste	2 233	2 198	2 116	2 145	-88	-4 %
19-23 nuoret työikäiset ja opiskelijat	5 235	4 973	4 772	4 916	-319	-6 %
24-64 työssäkäyvät	37 300	37 127	36 970	36 741	-559	-1 %
65-74 eläkkeelle siirtyneet	9 473	9 835	9 835	8 844	-629	-7 %
75-84 eläkkeellä olevat	5 223	5 507	7 117	8 049	2 826	54 %
85... ikääntyneet	2 250	2 312	2 514	2 816	566	25 %
Kaikki yhteensä	72 851	72 611	73 109	72 533	-318	0 %
				kpl	euroa	
Varhaiskasvatuksen palveluntarpeen muutos / opettajat 2018-2030				-107	-4 186 394	
Alakoulu, palveluntarpeen muutos, opettajat				-58	-3 312 000	
Yhteensä				-165	-7 498 394	
Yläkoulu, palveluntarpeen muutos, opettajat				-3	-143 750	
2018-2030						
Työssäkäyvien muutos kpl		-559				
Eläikäisten määrän muutos kpl		2 763				
Yli 75-vuotiaiden määrän muutos		3 392				
			kpl	euroa		
			minimi	maksimi	minimi	maksimi
Kasvusta julkiseen palveluun 27-31%			961	1 104		
Kasvusta tehostettuun palveluun 6-7%			214	249		
--> Hoitajien määrän tarpeen kasvu			128	150	4 845 809	5 653 444
Säännöllinen kotihoito 13-14%			463	499		
--> Hoitajien määrän tarpeen kasvu			51	55	1 944 306	2 093 868
Hoitajatarpeen muutos			180	205	6 790 115	7 747 312
Omaishoidon tuelle 6-7%, '-->omaishoidon tuen kasvu			214	249		

- Lappeenrannan palveluntarve on aleneva ikääntyneiden palveluihin asti.
- Tästä eteenpäin palveluntarve on kasvava.
- Muutokset voivat tarkoittaa sitä, että varhaiskasvatuksen opettajista on 107 opettajan ylikapasiteetti ja peruskoulun opettajissa vastaavasti 61 ylikapasiteetti.
- Jos yli 75-vuotiaista tavoitteena on, että 27-31 % hoidetaan kunnallisissa palveluissa joista tehostetussa palvelussa on 6-7 %, on lisähoitajien tarve mitoituksella 0,6 jopa 128-150 hoitajaa.
- Myös säännöllinen kotihoito vaatii lisäresurssin (51-55).
- Yhteensä ikääntyneiden hoitoon tarvittaisiin 18-205 käsiparia.
- Samaan aikaan työikäisen väestön määrä laskee 559:llä.
- Jos nuorten ikäryhmien sopeutusmahdollisuus lasketaan yhteen, päästään noin 7,5 milj euron palkkakustannuksiin, vastaavasti ikääntyneisiin tarvittaisiin 6,8-7,7 milj euroa lisää – nykyisillä palkkatasoilla.

3. Palveluntarpeen ja palvelurakenteen kustannusten muutos

Palvelutarpeen muutoksen arviointi ja tarkastellut palvelut

- **Laskennassa on kaksi isoa kokonaisuutta:**
 - **Lasketaan palvelurakenteen muutos ja**
 - Palvelurakenteen muutoksessa lasketaan väestön muutoksen vaikutus tarpeeseen – tässä vaihtoehdossa ei oteta huomioon vuoden 2018 palvelurakennetta. Laskenta kuvaa sitä tarvetta ja sopeutumismahdollisuutta, minkä pelkkä väestömuutos saa aikaan.
 - Laskennassa otetaan huomioon sekä sopeutumismahdollisuus, johon väestönmuutos antaa mahdollisuuden ja tilanne, jolloin sopeutumista ei otettaisi huomioon. Näiden kahden luvun erotus osoittaa, että kunnilla olisi mahdollisuus omin poliittisin päätöksin saada aitoa sopeutumista ja talouden tasapainottumista aikaan.
 - **Palvelurakenteen kustannuksen muutos**
 - Palvelurakenteen kustannuksen muutoksessa lasketaan sekä olemassa olevan palvelurakenteen muutos ja tämän lisäksi palvelurakenteen väestön muutoksista johtuva muutos.
 - Laskennassa otetaan huomioon sekä sopeutumismahdollisuus, johon väestönmuutos antaa mahdollisuuden ja tilanne, jolloin sopeutumista ei otettaisi huomioon. Näiden kahden luvun erotus osoittaa, että kunnilla olisi mahdollisuus omin poliittisin päätöksin saada aitoa sopeutumista ja talouden tasapainottumista aikaan.

- Tilastokeskuksen käyttötaloustilasto, kustannuksina nettokäyttökustannus eli sisältävät ikäryhmäkohtaisesti kustannukset ja tuotot.
- Kuntakohtaiset ikäryhmittäiset nettokäyttökustannukset kuntalaisen hinnan avulla. Saadaan jokaisen kunnan jokaiselle ikäryhmälle omat nettokäyttökustannukset yhtä ryhmään kuuluvaa kohti.
- Ikäryhmäkohtaisten nettokäyttökustannusten kehitystä arvioidaan ikäryhmään kuuluvien muutoksen avulla. Vuotuisena muutoksena käytetään Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaista arviota
- Sopeutumisella tarkoitetaan tilannetta, missä ikärakenteen kasvu on negatiivista ja palvelutarve tällöin aleneva. Sopeutus 100 % tarkoittaa sitä, että kunnan kustannukset alenevat täysin ikärakenteen ja asukasluvun muutoksen mukaisesti.
- Tarkastelu on tehty reaaliarvoilla

Yleishallinto ja muut palvelut

- Yleishallinto
- Yhdyskuntasuunnittelu
- Rakennusvalvonta
- Ympäristön huolto
- Liikenneväylät
- Puistot ja yleiset alueet
- Palo- ja pelastustoiminta
- Lomituspalvelut
- Tila- ja vuokrauspalvelut
- Tukipalvelut
- Elinkeinoelämän edistäminen
- Vesihuolto
- Jätehuolto
- Joukko liikenne
- Energiahuolto
- Satamatoiminta
- Maa- ja metsätilat
- Muu toiminta

Muu sosiaalitoimi

- Lastensuojelun laitos- ja perhehoito
- Lastensuojelun avohuoltopalvelut
- Muut lasten ja perheiden avopalvelut
- Vammaisten laitoshoidot
- Vammaisten ympärivuorokautisen hoivan asumispalvelut
- Muut vammaisten palvelut
- Työllistymistä tukevat palvelut
- Päihdehuollon erityispalvelut
- Muu sosiaali- ja terveystoiminta

Varhaiskasvatus

- Lasten päivähoito
- Esiopetus

Perusopetus + lukio

- Perusopetus
- Lukiokoulutus
- Muu opetustoiminta
- *Ammatillinen koulutus on poistettu tarkastelusta.*

Vapaa-aikapalvelut jne.

- Kansalaisopistojen vapaa sivistystyö
- Taiteen perusopetus
- Kirjastotoiminta
- Liikunta ja ulkoilu
- Nuorisotoiminta
- Museo- ja näyttelytoiminta
- Teatteri-, tanssi- ja sirkustoiminta
- Musiikkitoiminta
- Muu kulttuuritoiminta

Perusterveydenhuolto, hammashoito, vuodeosasto

- Perusterveydenhuollon avohoidot
- Suun terveydenhuolto
- Perusterveydenhuollon vuodeosastohoidot

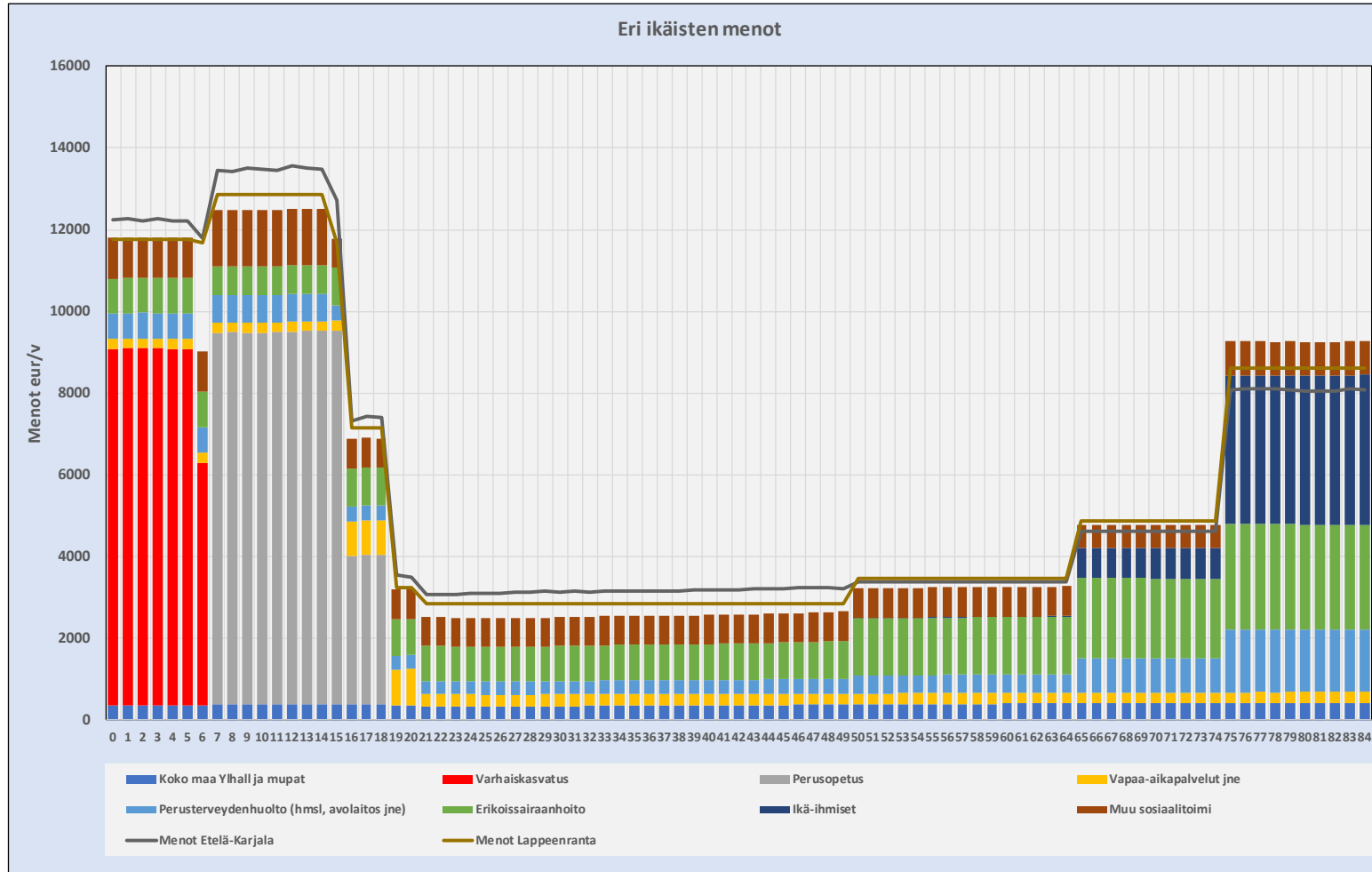
Erikoissairaanhoito

- Erikoissairaanhoito

Ikäihmiset

- Ikääntyneiden laitoshoidot
- Ikääntyneiden ympärivuorokautisen hoivan asumispalvelut
- Muut ikääntyneiden palvelut
- Kotihoito

Kuntalaisen menot kunnalle yhtä ikäluokkaan kuuluvaa kohti; esimerkki Etelä-Karjala ja Lappeenranta

- Kunta joutuu maksamaan erilaisista kuntalaisten palveluista.
- Suurimmat kustannukset tulevat aivan nuorimmille ja vanhimille kuntalaisille.
- Osa palvelukustannuksista on jaettavissa eri ikäisille melko kiistattomasti, osa palveluista jyvitetään kaikille.

Kuntalaisen hinta:

- Palvelu- ja käyttöomaisuustarpeen arvioinnissa ja muuttoliikkeen vaikutuksissa on käytetty perusteena kuntalaisen hintaa.
 - Kuntalaisen hinta on määritelty jokaiselle kunnalle ja jokaisen kunnan ikärakenteelle erillisenä.
 - Pyritään kohdistamaan toteutuneet menot (Tilastokeskuksen käyttötaloustilasto) ja toteutuneet tulot (tulo-, yhteisö- ja kiinteistöverot, peruspalveluiden valtionosuus ja OKM-valtionosuus).
 - Saadaan jokaisen kunnan jokaisesta ikäluokasta tulojen ja menojen jakauma. Menojen ikäryhmittäistä jakaumaa hyödynnetään asukasluvun ja ikärakenteen muutokseen perustuvissa palvelutarpeen muutoksen arvioinnissa ja käyttöomaisuuteen kohdistuvien muutosten arvioinnissa. Tulojen ja menojen erotuksesta muodostuvaa jakaumaa käytetään muuttoliikkeen vaikutusten arvioinnissa.

Palveluntarpeen aito muutos väestön muuttuessa

Palveluntarpeen muutoksessa otetaan huomioon vuodesta 2018 laskettavissa oleva muutos ja siitä johtuva palveluntarpeen ja palveluihin käytettävän euromäärän muutos. Tarkastelussa ei oteta huomioon vuonna 2018 olevaa palvelurakennetta.

Huomioon ottamattomuus ei muuta sopeutustarvetta.

Tarkastelu on tehty reaaliarvoilla.

Palveluntarpeen muutoksesta johtuva kustannusten reaali muutos 2018→2030 maakunnittain – kuntakohtainen täysi sopeutuminen

Kuntien kustannukset maakunnittain milj euroa	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030	Muutoksesta 2018- 2030	Yleis- hallinto ja muut palvelut	Varhais- kasvatus	Perus- opetus	Vapaa- aika	Perus- terveys	Erikois- sairaan- hoito	Ikäänty- neet	Muu sosiaali- toimi	Yhteensä
Uusimaa	0	187	675	1 079	1 079	Uusimaa	44	-117	-59	59	186	310	499	157	1 079
Varsinais-Suomi	0	14	70	110	110	Varsinais-Suomi	3	-43	-62	3	33	43	128	5	110
Satakunta	0	-9	-22	-45	-45	Satakunta	-7	-28	-46	-5	3	-9	57	-11	-45
Kanta-Häme	0	-10	-22	-33	-33	Kanta-Häme	-5	-25	-46	-3	4	2	50	-10	-33
Pirkanmaa	0	29	106	159	159	Pirkanmaa	-2	-43	-60	9	33	64	140	19	159
Päijät-Häme	0	-1	3	0	-0	Päijät-Häme	-4	-23	-38	-2	11	4	59	-8	0
Kymenlaakso	0	-15	-42	-67	-67	Kymenlaakso	-8	-26	-46	-6	-1	-12	50	-18	-67
Etelä-Karjala	0	-8	-25	-43	-43	Etelä-Karjala	-6	-15	-30	-3	-2	-6	28	-9	-43
Etelä-Savo	0	-17	-48	-76	-76	Etelä-Savo	-10	-20	-41	-5	-4	-18	39	-16	-76
Pohjois-Savo	0	-7	-9	-16	-16	Pohjois-Savo	-8	-30	-43	-3	8	4	68	-11	-16
Pohjois-Karjala	0	-6	-13	-20	-20	Pohjois-Karjala	-5	-17	-34	-3	6	1	42	-10	-20
Keski-Suomi	0	-5	-7	-18	-18	Keski-Suomi	-7	-34	-63	-1	12	11	71	-8	-18
Etelä-Pohjanmaa	0	-11	-25	-43	-43	Etelä-Pohjanmaa	-7	-27	-46	-2	4	-1	45	-9	-43
Pohjanmaa	0	4	14	14	14	Pohjanmaa	-2	-20	-22	0	8	7	43	0	14
Keski-Pohjanmaa	0	2	5	3	3	Keski-Pohjanmaa	-1	-9	-12	0	2	2	22	-1	3
Pohjois-Pohjanmaa	0	12	33	45	45	Pohjois-Pohjanmaa	-8	-56	-108	-1	38	49	127	4	45
Kainuu	0	-10	-30	-47	-47	Kainuu	-6	-13	-22	-3	-2	-9	17	-8	-47
Lappi	0	-6	-6	-17	-17	Lappi	-8	-18	-38	-4	6	1	50	-8	-17
Koko maa	0	142	657	983	983	Koko maa	-47	-564	-816	31	345	443	1 534	57	983

- Palveluntarve kasvaa aidosti Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Pirkanmaalla, Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla.
- Muissa maakunnissa negatiiviset väestönmuutokset ovat niin suuria, että niissä olisi mahdollisuus sopeuttaa palvelurakenteen kustannusta.
- Yleishallinnossa ja muissa palveluissa on sopeutumisen mahdollisuus muualla kuin Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa. Varhaiskasvatus ja perusopetus voisivat sopeutua kaikissa maakunnissa.
- Suurimmat euromääräiset kasvut palveluittain tulevat ikääntyneiden palveluihin, ne ovat kaikissa maakunnissa kasvavat.
- Joidenkin maakuntien väestön muutokset ovat niin suuria – negatiivisesti – että niissä olisi teoreettinen sopeutumismahdollisuus sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairanhoidossa.

Palveluntarpeen muutoksesta johtuva kustannusten reaali muutos eur/as 2018→2030 maakunnittain – kuntakohtainen täysi sopeutuminen

Kuntien kustannukset maakunnittain milj euroa	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030	Muutoksesta 2018-2030	Yleis-hallinto ja muut palvelut	Varhais-kasvatus	Perus-opetus	Vapaa-aika	Perus-terveys	Erikois-sairaan-hoito	Ikäänty-neet	Muu sosiaali-toimi	Muutos 2018-30 yht.
Uusimaa	0	110	382	591	591	Uusimaa	24	-64	-32	32	102	170	273	86	591
Varsinais-Suomi	0	28	144	226	226	Varsinais-Suomi	6	-88	-128	7	67	89	263	10	226
Satakunta	0	-42	-107	-224	-224	Satakunta	-37	-140	-225	-22	14	-42	282	-53	-224
Kanta-Häme	0	-56	-136	-208	-208	Kanta-Häme	-31	-154	-286	-19	26	11	311	-64	-208
Pirkanmaa	0	57	201	297	297	Pirkanmaa	-4	-80	-112	18	61	119	260	35	297
Päijät-Häme	0	-6	14	-1	-1	Päijät-Häme	-18	-117	-198	-8	59	20	303	-42	-1
Kymenlaakso	0	-91	-256	-430	-430	Kymenlaakso	-52	-169	-294	-39	-4	-79	323	-118	-430
Etelä-Karjala	0	-66	-203	-361	-361	Etelä-Karjala	-50	-128	-250	-26	-16	-46	234	-79	-361
Etelä-Savo	0	-122	-361	-592	-592	Etelä-Savo	-76	-155	-322	-37	-32	-144	302	-129	-592
Pohjois-Savo	0	-28	-36	-68	-68	Pohjois-Savo	-36	-130	-185	-12	36	18	289	-49	-68
Pohjois-Karjala	0	-36	-81	-131	-131	Pohjois-Karjala	-35	-112	-219	-20	40	5	272	-62	-131
Keski-Suomi	0	-17	-27	-68	-68	Keski-Suomi	-24	-125	-235	-3	43	41	264	-30	-68
Etelä-Pohjanmaa	0	-58	-134	-241	-241	Etelä-Pohjanmaa	-39	-151	-256	-14	20	-3	252	-51	-241
Pohjanmaa	0	21	76	77	77	Pohjanmaa	-12	-112	-123	-2	44	37	243	3	77
Keski-Pohjanmaa	0	22	71	46	46	Keski-Pohjanmaa	-12	-143	-185	-5	34	37	330	-10	46
Pohjois-Pohjanmaa	0	29	80	109	109	Pohjois-Pohjanmaa	-21	-136	-264	-2	93	119	309	10	109
Kainuu	0	-143	-443	-727	-727	Kainuu	-94	-195	-338	-51	-38	-142	261	-129	-727
Lappi	0	-36	-34	-103	-103	Lappi	-46	-107	-222	-22	35	5	299	-45	-103
Koko maa	0	26	119	178	178	Koko maa	-9	-102	-147	6	62	80	277	10	178

- Asukaskohtainen suhteutus osoittaa, että suhteellinen lisäpanostuksen tarve on suurin Uudellamaalla, Pirkanmaalla ja Varsinais-Suomessa, suurin sopeutumisenmahdollisuus olisi Kainuussa, Etelä-Savossa ja Kymenlaaksossa – näissä sopeutusmahdollisuus pitäisi myös pystyä käyttämään.

Palveluntarpeen muutoksesta johtuva kustannusten reaaliuutos 2018→2030

Uudet alueet – kuntakohtainen täysi sopeutuminen

miljoonaa euroa	Yleishallinto ja muut palvelut	Varhaiskasvat us	Perusopetus + lukio	Vapaa-aikapalvelut jne	Perusterveydenhuolto (hmsl, avolaitos jne)	Erikoissairaanhoido	Ikä-ihmiset	Muu sosiaalitoimi	Summa	ASL
Metropoli	48	-89	3	63	179	305	440	164	1 111	1 657 541
Tampereen, Turun ja Oulun KS	13	-77	-96	23	97	171	281	57	469	1 047 552
Isot ja YO	-2	-92	-129	4	62	72	236	2	152	903 385
Muu maakuntakeskus	-10	-80	-117	-9	19	8	165	-23	-47	552 082
Seutukaupungit	-48	-138	-271	-31	3	-56	259	-83	-366	830 553
Harvaan asutut	-19	-21	-57	-6	-8	-25	44	-22	-114	130 676
Muut kunnat	-37	-99	-201	-15	-2	-36	171	-50	-270	604 887

eur/asukas	Yleishallinto ja muut palvelut	Varhaiskasvat us	Perusopetus + lukio	Vapaa-aikapalvelut jne	Perusterveydenhuolto (hmsl, avolaitos jne)	Erikoissairaanhoito	Ikä-ihmiset	Muu sosiaalitoimi	Summa
Metropoli	29	-54	2	38	108	184	265	99	670
Tampereen, Turun ja Oulun KS	12	-73	-91	22	93	163	268	55	448
Isot kaupungit ja yliopistopaikkakunnat	-2	-102	-143	4	68	80	261	2	168
Muu maakuntakeskus	-18	-145	-212	-16	35	15	298	-42	-84
Seutukaupungit	-58	-166	-326	-38	3	-68	311	-100	-441
Harvaan asutut	-146	-159	-436	-49	-57	-191	338	-168	-869
Muut kunnat	-62	-164	-333	-25	-4	-59	283	-83	-446

- Palveluntarve kasvaa aidosti metropolialueella (670 eur/as), Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseuduilla (448 eur/as) sekä muissa isoissa- ja yliopistokaupungeissa (168 eur/as).
- Muilla alueilla negatiiviset väestömuutokset ovat niin suuria, että niissä olisi mahdollisuus sopeuttaa palvelurakenteen kustannusta. Alueiden yhteenlaskettu sopeutusmahdollisuus olisi noin 800 milj eur. Suhteellisesti suurin sopeutusmahdollisuus olisi harvaan asutuissa kunnissa (-869 eur/as).
- Suurimmat euromääriset kasvut palveluittain tulevat ikääntyneiden palveluihin, ne kasvavat kaikilla seuduilla.
- Harvaan asuttujen ja muiden kuntien väestön muutokset ovat niin suuria – negatiivisesti – että niissä olisi teoreettinen sopeutumismahdollisuus sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa.

Palveluntarpeen muutoksesta johtuva kustannusten reaali muutos 2018→2030 maakunnittain – ei kuntakohtaista sopeutumista

Kuntien kustannukset maakunnittain milj euroa	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030	Muutoksesta 2018- 2030	Yleis- hallinto ja muut palvelut	Varhais- kasvatus	Perus- opetus	Vapaa- aika	Perus- terveys	Erikois- sairaan- hoito	Ikäänty- neet	Muu sosiaali- toimi	Yhteensä
Uusimaa	0	258	876	1 421	1 421	Uusimaa	48	11	132	64	187	314	499	167	1 421
Varsinais-Suomi	0	43	159	262	262	Varsinais-Suomi	8	2	17	7	33	49	128	18	262
Satakunta	0	9	41	66	66	Satakunta	0	0	2	0	5	1	58	0	66
Kanta-Häme	0	7	35	61	61	Kanta-Häme	0	0	0	0	5	4	50	0	61
Pirkanmaa	0	61	204	326	326	Pirkanmaa	6	3	25	13	37	74	140	29	326
Päijät-Häme	0	14	52	84	84	Päijät-Häme	0	0	2	1	13	9	59	1	84
Kymenlaakso	0	7	30	53	53	Kymenlaakso	0	0	1	0	1	0	50	0	53
Etelä-Karjala	0	5	20	33	33	Etelä-Karjala	0	0	1	0	1	3	28	0	33
Etelä-Savo	0	6	24	40	40	Etelä-Savo	0	0	0	0	1	0	39	0	40
Pohjois-Savo	0	17	64	107	107	Pohjois-Savo	1	0	4	1	13	17	68	3	107
Pohjois-Karjala	0	11	40	69	69	Pohjois-Karjala	1	0	2	1	10	11	42	2	69
Keski-Suomi	0	24	87	139	139	Keski-Suomi	3	1	7	4	19	25	72	8	139
Etelä-Pohjanmaa	0	12	48	80	80	Etelä-Pohjanmaa	3	0	3	2	8	14	46	4	80
Pohjanmaa	0	14	48	76	76	Pohjanmaa	0	1	9	1	9	10	44	3	76
Keski-Pohjanmaa	0	6	21	33	33	Keski-Pohjanmaa	0	0	3	0	3	4	22	1	33
Pohjois-Pohjanmaa	0	49	160	268	268	Pohjois-Pohjanmaa	3	0	12	5	42	60	127	18	268
Kainuu	0	2	10	18	18	Kainuu	0	0	0	0	1	0	17	0	18
Lappi	0	14	55	85	85	Lappi	1	1	5	1	10	13	51	4	85
Koko maa	0	560	1 973	3 219	3 219	Koko maa	75	19	226	100	398	606	1 539	256	3 219

- Jos maakunnan kunnat eivät käytä sopeutusmahdollisuutta hyväkseen, on vaadittava lisärahoitus ikärakenteen aiheuttamaan palvelurakenteen muutokseen noin 3,2-3,3 mrd euroa

Palveluntarpeen muutoksesta johtuva kustannusten reaali muutos eur/as 2018→2030 maakunnittain – ei kuntakohtaista sopeutumista

Kuntien kustannukset maakunnittain euroa/asukas	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030	Muutoksesta 2018-2030	Yleis-hallinto ja muut palvelut	Varhais-kasvatus	Perus-opetus	Vapaa-aika	Perus-terveys	Erikois-sairaan-hoito	Ikäänty-neet	Muu sosiaali-toimi	Muutos 2018-30 yht.
Uusimaa	0	152	495	778	778	Uusimaa	26	6	72	35	102	172	273	91	778
Varsinais-Suomi	0	89	329	540	540	Varsinais-Suomi	17	3	35	15	69	101	263	37	540
Satakunta	0	44	195	323	323	Satakunta	0	0	9	0	23	5	283	1	323
Kanta-Häme	0	42	210	377	377	Kanta-Häme	0	2	3	0	34	27	311	0	377
Pirkanmaa	0	118	386	609	609	Pirkanmaa	10	6	47	25	68	138	261	53	609
Päijät-Häme	0	71	263	434	434	Päijät-Häme	2	0	12	3	65	45	304	3	434
Kymenlaakso	0	41	186	337	337	Kymenlaakso	0	0	4	1	9	0	324	0	337
Etelä-Karjala	0	37	159	274	274	Etelä-Karjala	0	1	5	0	11	22	235	0	274
Etelä-Savo	0	42	178	314	314	Etelä-Savo	0	1	3	0	7	0	303	0	314
Pohjois-Savo	0	69	269	454	454	Pohjois-Savo	2	1	17	6	54	73	290	11	454
Pohjois-Karjala	0	71	256	450	450	Pohjois-Karjala	7	2	11	4	65	72	273	15	450
Keski-Suomi	0	87	318	514	514	Keski-Suomi	12	3	25	15	70	91	266	30	514
Etelä-Pohjanmaa	0	65	263	446	446	Etelä-Pohjanmaa	14	1	19	10	47	76	257	22	446
Pohjanmaa	0	79	264	425	425	Pohjanmaa	2	6	52	5	48	54	245	14	425
Keski-Pohjanmaa	0	94	309	496	496	Keski-Pohjanmaa	3	2	40	4	43	60	331	12	496
Pohjois-Pohjanmaa	0	118	387	653	653	Pohjois-Pohjanmaa	8	1	28	12	103	146	310	45	653
Kainuu	0	34	154	282	282	Kainuu	0	1	6	0	13	0	262	0	282
Lappi	0	78	318	505	505	Lappi	7	3	32	6	60	74	301	21	505
Koko maa	0	102	357	582	582	Koko maa	14	4	41	18	72	109	278	46	582

- Jos maakunnan kunnat eivät käytä sopeutusmahdollisuutta hyväkseen, on vaadittava lisärahoituksen tarve suuri.
- Niissäkin maakunnissa, joissa aito sopeutuminen olisi mahdollista, tarvitaan lisäpanostusta.

Palveluntarpeen muutoksesta johtuva kustannusten reaalimuutos 2018→2030

Uudet alueet – ei kuntakohtaista sopeutumista

miljoonaa euroa	Yleishallinto ja muut palvelut	Varhaiskasvat us	Perusopetus ja lukio	Vapaa-aikapalvelut jne	Perusterveydenhuolto (hmsl, avolaitos jne)	Erikoissairaanhoito	Ikä-ihmiset	Muu sosiaalitoimi	Summa	ASL
Metropoli	48	10	131	63	179	305	440	165	1 341	1 657 541
Tampereen, Turun ja Oulun KS	17	5	47	25	97	173	281	63	706	1 047 552
Isot kaupungit ja yliopistopaikkakunnat	6	2	23	8	65	81	236	18	440	903 385
Muu maakuntakeskus	3	0	5	2	21	24	165	6	226	552 082
Seutukaupungit	0	0	6	0	22	9	253	1	292	830 553
Harvaan asutut	0	1	4	1	5	2	46	1	59	130 676
Muut kunnat	1	2	17	2	18	19	174	4	237	604 887

eur/asukas	Yleishallinto ja muut palvelut	Varhaiskasvat us	Perusopetus ja lukio	Vapaa-aikapalvelut jne	Perusterveydenhuolto (hmsl, avolaitos jne)	Erikoissairaanhoito	Ikä-ihmiset	Muu sosiaalitoimi	Summa
Metropoli	29	6	79	38	108	184	265	99	809
Tampereen, Turun ja Oulun KS	16	4	45	23	93	165	268	60	674
Isot kaupungit ja yliopistopaikkakunnat	7	2	26	9	72	90	262	20	487
Muu maakuntakeskus	5	0	10	4	38	43	298	11	409
Seutukaupungit	0	0	7	0	27	11	305	1	352
Harvaan asutut	2	10	33	4	35	15	349	6	453
Muut kunnat	2	3	29	3	30	31	288	7	392

- Jos alueet eivät käytä sopeutusmahdollisuutta hyväkseen, on vaadittava lisärahoitus ikärakenteen aiheuttamaan palvelurakenteen muutokseen suurin metropolialueella 809 eur/as (1.341 milj eur).
- Pienin vaadittava lisärahoitus on seutukaupungeilla 352 eur/as (292 milj eur).

Kustannukset kunnittain maakunnissa – sopeutumisen ja sopeutumattomuuden ero

	Muutos ei sopeutumista	Muutos, sopeutunut	Erotus
Uusimaa	1 421	1 079	-342
Varsinais-Suomi	262	110	-152
Satakunta	66	-45	-111
Kanta-Häme	61	-33	-94
Pirkanmaa	326	159	-167
Päijät-Häme	84	-0	-84
Kymenlaakso	53	-67	-120
Etelä-Karjala	33	-43	-76
Etelä-Savo	40	-76	-116
Pohjois-Savo	107	-16	-123
Pohjois-Karjala	69	-20	-89
Keski-Suomi	139	-18	-157
Etelä-Pohjanmaa	80	-43	-123
Pohjanmaa	76	14	-62
Keski-Pohjanmaa	33	3	-30
Pohjois-Pohjanmaa	268	45	-223
Kainuu	18	-47	-65
Lappi	85	-17	-103
Koko maa	3 219	983	-2 237

	Muutos ei sopeutumista	Muutos, sopeutunut	Erotus
Uusimaa	778	591	-187
Varsinais-Suomi	540	226	-313
Satakunta	323	-224	-546
Kanta-Häme	377	-208	-585
Pirkanmaa	609	297	-311
Päijät-Häme	434	-1	-435
Kymenlaakso	337	-430	-767
Etelä-Karjala	274	-361	-635
Etelä-Savo	314	-592	-906
Pohjois-Savo	454	-68	-523
Pohjois-Karjala	450	-131	-580
Keski-Suomi	514	-68	-582
Etelä-Pohjanmaa	446	-241	-687
Pohjanmaa	425	77	-348
Keski-Pohjanmaa	496	46	-450
Pohjois-Pohjanmaa	653	109	-545
Kainuu	282	-727	-1 009
Lappi	505	-103	-608
Koko maa	582	178	-404

- Sopeutumisen mahdollisuus on suuri. Jos maakuntien kunnat sopeutuvat väestönmuutoksen mahdollistamaan tahtiin, koko maan tasolla ero on reaalisesti jopa 2,2 mrd euroa.
- Tämä vastaa yli kahden veroprosenttiyksikön tuottoa vuoden 2019 tasolla laskettuna.
- Ero on jopa yli 1.000 euroa/asukas Kainuussa ja yli 900 euroa/asukas Etelä-Savossa. Näissä maakunnissa sopeutus olisi käytettävä, jos sopeutettavaa vielä löytyy.

Kustannukset kunnittain/ Uudet alueet– sopeutumisen ja sopeutumattomuuden ero

miljoonaa euroa	Muutos, ei sopeutumista	Muutos, sopeutunut	Erotus
Metropoli	1 341	1 111	-230
Tampereen, Turun ja Oulun KS	706	469	-237
Isot kaupungit ja yliopistopaikkakunnat	440	152	-289
Muu maakuntakeskus	226	-47	-272
Seutukaupungit	292	-366	-658
Harvaan asutut	59	-114	-173
Muut kunnat	237	-270	-507

eur/asukas	Muutos, ei sopeutumista	Muutos, sopeutunut	Erotus
Metropoli	809	670	-139
Tampereen, Turun ja Oulun KS	674	448	-226
Isot kaupungit ja yliopistopaikkakunnat	487	168	-320
Muu maakuntakeskus	409	-84	-493
Seutukaupungit	352	-441	-793
Harvaan asutut	453	-869	-1 321
Muut kunnat	392	-446	-838

- Sopeutumisen ja sopeutumattomuuden eroa tarkasteltaessa uudella aluejaolla, erot ovat suuria.
- Ero on yli 1.000 euroa/asukas harvaan asutuissa kunnissa ja lähes 800 euroa/asukas seutukaupungeissa sekä muissa kunnissa. Näillä alueilla sopeutus olisi käytettävä, jos sopeutettavaa vielä löytyy.
- Suhteellisesti pienin ero on metropolialueella – 139 euroa/asukas.

Palveluntarpeen muutos

Kunnat erikseen

Palveluntarpeen aito muutos väestön muuttuessa

Kustannukset kunnittain Etelä-Karjalassa – 100 % sopeutuminen, pelkkä muuttuva tarve

Kuntien kustannukset 1000 euroa	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030	Osuus muutoksesta toiminnoittain 2018-2030, 1000 euroa	Yleis-hallinto ja muut palvelut	Varhais-kasvatus	Perus-opetus	Vapaa-aika	Perus-terveys	Erikois-sairaan-hoito	Ikäänty-neet	Muu sosiaali-toimi	Muutos 2018-30 yht.
Imatra	0	-3 144	-9 653	-16 344	-16 344	Imatra	-2 732	-3 758	-6 749	-1 337	-1 044	-3 063	5 409	-3 070	-16 344
Lappeenranta	0	-336	-229	-2 579	-2 579	Lappeenranta	-878	-7 177	-11 589	-640	1 165	2 456	16 418	-2 334	-2 579
Lemi	0	-186	-605	-1 400	-1 400	Lemi	-161	-643	-863	-30	-44	-66	800	-393	-1 400
Luumäki	0	-989	-2 740	-4 239	-4 239	Luumäki	-295	-773	-2 176	-264	-361	-894	1 137	-613	-4 239
Parikkala	0	-1 200	-3 231	-5 219	-5 219	Parikkala	-228	-708	-1 522	-211	-635	-1 590	634	-959	-5 219
Rautjärvi	0	-746	-2 546	-3 686	-3 686	Rautjärvi	-460	-322	-1 463	-228	-361	-841	556	-567	-3 686
Ruokolahti	0	-930	-2 724	-4 427	-4 427	Ruokolahti	-553	-589	-2 156	-108	-313	-829	805	-684	-4 427
Savitaipale	0	-680	-2 362	-3 851	-3 851	Savitaipale	-449	-525	-1 475	-153	-407	-826	577	-594	-3 851
Taipalsaari	0	-236	-899	-1 400	-1 400	Taipalsaari	-244	-759	-1 845	-78	94	127	1 566	-261	-1 400
Etelä-Karjala	0	-8 445	-24 988	-43 144	-43 144	Etelä-Karjala	-6 000	-15 254	-29 838	-3 050	-1 905	-5 526	27 902	-9 474	-43 144

- Kaikkien Etelä-Karjalan kuntien toiminnoittain yhteenlaskettu palveluiden kustannus on laskeva, kun sopeutuminen käytetään hyväksi.
- Sopeutuminen huomioiden, pelkkä palvelutarpeen aiheuttama muutos laskee Etelä-Karjalan kustannuksia noin 43 milj euroa 2018-2030. Tästä Imatran osuus on yli kolmannes.
- Edetään ottamatta huomioon 2018 palvelurakennetta ja sen kasvua

Kustannukset kunnittain Etelä-Karjalassa eur/as – 100 % sopeutuminen, pelkkä muuttuva tarve

Kuntien kustannukset euroa/asukas	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030	Osuus muutoksesta toiminnoittain 2018-2030, 1000 euroa	Yleis-hallinto ja muut palvelut	Varhais-kasvatus	Perus-opetus	Vapaa-aika	Perus-terveys	Erikois-sairaan-hoito	Ikäänty-neet	Muu sosiaali-toimi	Muutos 2018-30 yht.
Imatra	0	-119	-387	-690	-690	Imatra	-115	-159	-285	-56	-44	-129	228	-130	-690
Lappeenranta	0	-5	-3	-36	-36	Lappeenranta	-12	-101	-163	-9	16	35	231	-33	-36
Lemi	0	-62	-208	-502	-502	Lemi	-58	-231	-310	-11	-16	-24	287	-141	-502
Luumäki	0	-218	-648	-1 069	-1 069	Luumäki	-74	-195	-549	-67	-91	-226	287	-155	-1 069
Parikkala	0	-261	-786	-1 400	-1 400	Parikkala	-61	-190	-408	-57	-170	-427	170	-257	-1 400
Rautjärvi	0	-233	-874	-1 373	-1 373	Rautjärvi	-171	-120	-545	-85	-135	-313	207	-211	-1 373
Ruokolahti	0	-187	-588	-1 022	-1 022	Ruokolahti	-128	-136	-498	-25	-72	-191	186	-158	-1 022
Savitaipale	0	-205	-773	-1 357	-1 357	Savitaipale	-158	-185	-520	-54	-143	-291	203	-209	-1 357
Taipalsaari	0	-50	-199	-322	-322	Taipalsaari	-56	-175	-425	-18	22	29	361	-60	-322
Etelä-Karjala	0	-66	-203	-361	-361	Etelä-Karjala	-50	-128	-250	-26	-16	-46	235	-79	-360

- Palvelutarve kasvaa kaikilla kunnilla ikääntyneiden palveluissa. Muissa palveluissa tarve on pääsääntöisesti laskeva. Palvelut sopeutetaan tarpeen mukaan.
- Selvästi pienin yhteenlaskettu kustannusten lasku eur/as on Lappeenrannassa (-36 eur/as) ja suurin Parikkalassa (-1.400 eur/as)
- Edetään ottamatta huomioon 2018 palvelurakennetta ja sen kasvua

Kustannukset kunnittain Etelä-Karjalassa – ei käytetä hyväksi palvelutarpeen muutoksen antamaa mahdollisuutta, pelkkä muuttuva tarve

Kuntien kustannukset 1000 euroa	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030	Osuus muutoksesta toiminnoittain 2018-2030, 1000 euroa	Yleis-hallinto ja muut palvelut	Varhais-kasvatus	Perus-opetus	Vapaa-aika	Perus-terveys	Erikois-sairaan-hoito	Ikäänty-neet	Muu sosiaali-toimi	Muutos 2018-30 yht.
Imatra	0	814	3 525	5 409	5 409	Imatra	0	0	0	0	0	0	5 409	0	5 409
Lappeenranta	0	2 902	11 920	20 468	20 468	Lappeenranta	0	0	429	0	1 165	2 456	16 418	0	20 468
Lemi	0	201	650	1 035	1 035	Lemi	0	0	193	2	6	10	823	0	1 035
Luumäki	0	96	695	1 137	1 137	Luumäki	0	0	0	0	0	0	1 137	0	1 137
Parikkala	0	19	422	700	700	Parikkala	0	0	0	0	0	0	700	0	700
Rautjärvi	0	111	322	595	595	Rautjärvi	0	0	0	0	0	0	595	0	595
Ruokolahti	0	64	548	849	849	Ruokolahti	0	44	0	0	0	0	805	0	849
Savitaipale	0	136	462	654	654	Savitaipale	0	8	0	0	0	0	645	0	654
Taipalsaari	0	347	1 090	1 818	1 818	Taipalsaari	0	13	0	3	98	138	1 566	0	1 818
Etelä-Karjala	0	4 692	19 634	32 665	32 665	Etelä-Karjala	0	65	622	6	1 270	2 604	28 099	0	32 665

- Jos palvelutarvetta ei sopeuteta palvelutarpeen muutoksen myötä, vaan vanha rakenne säilyy ja samalla kasvava palvelutarve tyydytetään, nousevat Etelä-Karjalan maakunnan jokaisen kunnan palvelutuotannon kustannukset.
- Etelä-Karjalan kuntien kustannukset nousevat yhteensä noin 33 milj euroa.
- Edetään ottamatta huomioon 2018 palvelurakennetta ja sen kasvua

Kustannukset kunnittain Etelä-Karjalassa eur/as – ei käytetä hyväksi palvelutarpeen muutoksen antamaa mahdollisuutta, pelkkä muuttuva tarve

Kuntien kustannukset euroa/asukas	2018	2020	2025	2030	Muutos 2018 - 2030	Osuus muutoksesta toiminnoittain 2018-2030, 1000 euroa	Yleis-hallinto ja muut palvelut	Varhais-kasvatus	Perus-opetus	Vapaa-aika	Perus-terveys	Erikois-sairaan-hoito	Ikäänty-neet	Muu sosiaali-toimi	Muutos 2018-30 yht.
Imatra	0	31	141	228	228	Imatra	0	0	0	0	0	0	228	0	228
Lappeenranta	0	40	166	288	288	Lappeenranta	0	0	6	0	16	35	231	0	288
Lemi	0	67	223	372	372	Lemi	0	0	69	1	2	4	296	0	372
Luumäki	0	21	164	287	287	Luumäki	0	0	0	0	0	0	287	0	287
Parikkala	0	4	103	188	188	Parikkala	0	0	0	0	0	0	188	0	188
Rautjärvi	0	35	110	222	222	Rautjärvi	0	0	0	0	0	0	222	0	222
Ruokolahti	0	13	118	196	196	Ruokolahti	0	10	0	0	0	0	186	0	196
Savitaipale	0	41	151	230	230	Savitaipale	0	3	0	0	0	0	227	0	230
Taipalsaari	0	74	241	419	419	Taipalsaari	0	3	0	1	23	32	361	0	419
Etelä-Karjala	0	37	159	274	274	Etelä-Karjala	0	1	5	0	11	22	235	0	274

- Palvelutarve kasvaa kaikilla kunnilla ikääntyneiden palveluissa. Muissa palveluissa kasvua on jonkin verran Lappeenrannassa, Lemillä, Ruokolahdella, Savitaipaleella ja Taipalsaarella. Palveluita ei sopeuteta tarpeen mukaan.
- Suurin kustannusten nousu eur/as on Taipalsaareissa (419 eur/as) ja pienin Parikkalassa (188 eur/as)
- Edetään ottamatta huomioon 2018 palvelurakennetta ja sen kasvua

Kustannukset kunnittain Etelä-Karjalassa – sopeutumisen ja sopeutumattomuuden ero, pelkkä muuttuva tarve

Kuntien kustannukset 1000 euroa	Muutos ei sopeutumista	Muutos, sopeutunut	Erotus 1000 euroa			Muutos ei sopeutumista	Muutos, sopeutunut	Erotus eur/asuk as
Imatra	5 409	-16 344	-21 753		Imatra	228	-690	-919
Lappeenranta	20 468	-2 579	-23 047		Lappeenranta	288	-36	-324
Lemi	1 035	-1 400	-2 435		Lemi	372	-502	-874
Luumäki	1 137	-4 239	-5 376		Luumäki	287	-1 069	-1 356
Parikkala	700	-5 219	-5 919		Parikkala	188	-1 400	-1 588
Rautjärvi	595	-3 686	-4 281		Rautjärvi	222	-1 373	-1 594
Ruokolahti	849	-4 427	-5 276		Ruokolahti	196	-1 022	-1 218
Savitaipale	654	-3 851	-4 505		Savitaipale	230	-1 357	-1 587
Taipalsaari	1 818	-1 400	-3 218		Taipalsaari	419	-322	-741
Etelä-Karjala	32 665	-43 144	-75 809		Etelä-Karjala	274	-361	-635

- Etelä-Karjalan kuntien sopeutumisen mahdollisuus on suuri. Jos maakunnan kunnat sopeutuvat väestönmuutoksen mahdollistamaan tahtiin, ero on noin -76 milj euroa (-635 eur/as).

Esimerkki kunnista, joissa on suurin ja pienin menojen kasvu täyden sopeutuksen jälkeenkin (eur/asukas)

Kunta	Perus- opetus								Kaikki yhteensä
	Yleis- hallinto	Varhais- kasvatus	ja toinen aste	Vapaa- aika	Peruster- veyden- huolto	Erikoissai- raanhoito	Ikäänty- neiden hoito	Muu sosiaa- litoimi	
Kustavi	80	-52	-23	34	-23	279	1 121	64	1 731
Pelkosenniemi	-52	22	386	25	386	18	452	77	1 216
Enontekiö	-4	-156	36	12	36	161	778	69	1 138
Hailuoto	-11	-142	-165	7	-165	63	1 065	6	1 024
Järvenpää	16	-80	-22	22	-22	284	421	135	957
Vantaa	49	-11	21	33	21	217	244	128	824
Espoo	48	-56	36	54	36	212	261	126	821
Inari	28	-44	-178	19	-178	146	468	54	732
Kaarina	15	-27	-56	14	-56	183	396	65	705
Kempele	16	-142	-106	18	-106	248	353	100	690
Sipoo	46	2	-150	30	-150	238	281	97	685
Tampere	13	-18	39	43	39	184	243	87	657
Helsinki	21	-40	81	47	81	155	229	94	655
Luoto	18	-49	3	18	3	170	263	77	620
Kirkkonummi	21	-144	-278	2	-278	220	463	92	543
Turku	34	-30	27	29	27	143	189	60	524
Oulu	13	-98	-156	20	-156	220	306	67	508
Seinäjoki	38	-85	-77	26	-77	182	255	57	506
Nurmijärvi	13	-115	-213	7	-213	211	412	64	499
Kerava	13	-71	-71	15	-71	157	236	56	467
Pirkkala	14	-161	-169	10	-169	169	413	42	457
Kauniainen	47	-87	-281	39	-281	141	455	88	454
Naantali	11	-59	-212	3	-212	151	427	24	447
Närpiö	8	1	236	12	236	10	133	13	443
Rusko	15	-85	-30	10	-30	159	239	40	427
Kangasala	26	-51	-149	13	-149	154	279	49	416
Muurame	23	-120	-152	13	-152	195	232	44	375
Rovaniemi	14	-52	-102	9	-102	152	239	43	374
Jyväskylä	19	-77	-115	23	-115	133	236	47	374
Lieto	8	-100	-169	8	-169	147	317	51	371

Kunta	Perus- opetus								Kaikki yhteensä
	Yleis- hallinto	Varhais- kasvatus	ja toinen aste	Vapaa- aika	Peruster- veyden- huolto	Erikoissai- raanhoito	Ikäänty- neiden hoito	Muu sosiaa- litoimi	
Vesanto	-368	-198	-701	-70	-701	-426	111	-273	-2 167
Vaala	-256	-173	-915	-91	-915	-420	239	-295	-2 089
Ilomantsi	-218	-253	-571	-113	-571	-361	220	-498	-2 007
Kivijärvi	-346	-190	-959	-102	-959	-361	678	-441	-1 964
Multia	-133	-228	-777	-59	-777	-267	-21	-264	-1 953
Puolanka	-291	-146	-597	-81	-597	-508	368	-422	-1 941
Siikalatva	-184	-228	-717	-61	-717	-335	137	-330	-1 883
Karjoki	-167	-343	-393	-65	-393	-440	-9	-136	-1 759
Suomussalmi	-274	-238	-475	-99	-475	-386	314	-284	-1 588
Ranua	-437	-168	-892	-50	-892	-130	291	-184	-1 584
Tuusniemi	-152	-151	-608	-51	-608	-298	202	-347	-1 580
Salla	-136	-156	-279	-99	-279	-434	94	-298	-1 554
Hyrnsalmi	-260	-165	-462	-87	-462	-533	468	-304	-1 551
Sulkava	-197	-178	-568	-104	-568	-419	243	-172	-1 536
Ylitornio	-144	-170	-415	-97	-415	-359	141	-281	-1 520
Isojoki	-139	-113	-408	-74	-408	-299	-16	-277	-1 479
Utajärvi	-282	-263	-712	-44	-712	-186	279	-157	-1 463
Kuhmo	-220	-199	-487	-101	-487	-413	322	-216	-1 452
Heinävesi	-106	-117	-678	-57	-678	-350	262	-262	-1 431
Miehikkälä	-289	-136	-552	-89	-552	-253	195	-123	-1 409
Evijärvi	-152	-204	-589	-39	-589	-275	137	-184	-1 405
Parikkala	-61	-190	-408	-57	-408	-427	170	-257	-1 400
Posio	-239	-127	-552	-72	-552	-445	686	-481	-1 388
Rautjärvi	-171	-120	-545	-85	-545	-313	207	-211	-1 373
Virolahti	-213	-199	-772	-47	-772	-173	280	-130	-1 364
Savitaipale	-158	-185	-520	-54	-520	-291	203	-209	-1 357
Sysmä	-130	-152	-578	-82	-578	-356	278	-201	-1 345
Valtimo	-131	-213	-577	-57	-577	-213	234	-216	-1 328
Soini	-182	-223	-332	-52	-332	-244	155	-348	-1 328
Hankasalmi	-87	-241	-569	-40	-569	-226	243	-270	-1 315

- Jos kunnat pystyisivät hyödyntämään täysimääräisesti laskennallisen sopeutumisen mahdollisuuden suurimmat menokasvut olisi pääasiassa suuremmissa kasvavissa ja nopeasti ikääntyvissä kunnissa. Näissä aitoa sopeutusmahdollisuutta on lähinnä sivistystoimessa ja perusterveydenhoidossa.
- Suurimmat menojen laskut olisivat pienemmissä, jo ikääntyneissä ja asukasluvulta supistuvissa kunnissa. Näissä kasvavaa menopainetta on vain ikääntyneiden hoidossa.

Esimerkki kunnista, joissa on suurin ja pienin menojen kasvu ilman sopeutusta (eur/asukas)

Kunta	Yleis- hallinto	Varhais- kasvatus	Perus- opetus ja toinen aste	Vapaa- aika	Peruster- veyden- huolto	Erikoissai- raanhoito	Ikäänty- neiden hoito	Muu sosiaa- litoimi	Kaikki yhteensä
Kustavi	80	13	105	34	229	279	1 122	64	1 925
Enontekiö	3	6	319	27	242	161	779	72	1 609
Hailuoto	6	31	124	17	207	69	1 065	13	1 531
Pelkosenniemi	0	67	454	38	291	30	456	83	1 419
Kaskinen	0	18	114	1	0	1	1 228	0	1 362
Järvenpää	16	4	64	22	181	284	421	135	1 127
Inari	28	5	29	25	239	146	468	54	994
Kempele	16	0	51	18	203	248	353	100	989
Kirkkonummi	21	0	0	4	168	220	463	92	968
Espoo	48	8	103	54	142	212	261	126	953
Sipoo	46	39	11	30	140	238	281	97	882
Vantaa	49	11	53	33	143	217	244	128	878
Uurainen	31	0	140	31	103	185	328	53	872
Siuntio	0	11	0	4	192	230	352	61	849
Lestijärvi	0	84	181	2	9	0	557	0	833
Kauniainen	47	11	0	39	51	141	455	88	833
Nurmijärvi	13	2	0	8	121	211	412	64	830
Pirkkala	14	0	35	10	139	169	413	42	822
Kaarina	15	1	22	14	115	183	396	65	811
Pyhäntä	0	63	76	8	76	36	532	17	809
Oulu	13	0	30	20	136	220	306	67	791
Tuusula	2	0	0	2	119	201	400	48	773
Liminka	15	5	53	13	113	259	201	106	764
Luoto	18	3	93	18	120	170	263	77	762
Lempäälä	16	0	56	20	113	212	257	61	735
Helsinki	21	5	110	47	68	155	229	94	728
Naantali	11	7	0	4	101	151	427	24	725
Tampere	13	10	76	43	65	184	243	87	721
Savukoski	0	12	87	3	99	0	514	1	715
Puumala	0	19	0	0	0	0	693	1	713

Kunta	Yleis- hallinto	Varhais- kasvatus	Perus- opetus ja toinen aste	Vapaa- aika	Peruster- veyden- huolto	Erikoissai- raanhoito	Ikäänty- neiden hoito	Muu sosiaa- litoimi	Kaikki yhteensä
Punkalaidun	0	0	0	0	0	0	103	0	103
Isojoki	0	0	8	0	0	0	112	0	120
Teuva	0	0	0	0	0	0	151	0	151
Tervola	0	24	56	0	0	0	72	0	152
Salla	0	0	40	1	0	0	119	0	160
Kuortane	0	0	0	0	0	0	162	0	163
Kokemäki	0	0	0	0	0	0	177	0	177
Ylitornio	0	2	3	0	0	0	173	0	178
Siikalatva	0	4	0	0	0	0	175	0	179
Petäjävesi	0	0	0	0	1	0	179	0	180
Parikkala	0	0	0	0	0	0	188	0	188
Ruokolahti	0	10	0	0	0	0	186	0	196
Rautalampi	0	0	0	0	0	0	200	0	200
Miehikkälä	0	4	0	0	0	0	197	0	200
Lapua	0	0	9	0	10	9	174	0	201
Vesanto	0	26	0	0	0	0	180	0	206
Tuusniemi	0	0	0	0	0	0	207	0	207
Koski Tl	0	0	10	0	13	0	184	0	207
Pomarkku	0	0	14	0	0	0	194	0	209
Eura	0	0	0	0	0	0	214	0	214
Somero	0	0	0	0	2	0	217	0	219
Karjajoki	0	0	12	0	0	0	208	0	221
Rautjärvi	0	0	0	0	0	0	222	0	222
Kiuruvesi	0	0	0	0	0	0	224	0	224
Isokyrö	0	0	2	0	0	0	224	0	226
Imatra	0	0	0	0	0	0	228	0	228
Ilomantsi	0	0	0	0	0	0	230	0	230
Savitaipale	0	3	0	0	0	0	227	0	230
Multia	0	128	0	5	0	0	99	0	232
Leppävirta	0	0	0	0	28	0	204	0	233

- Jos kunnat eivät hyödynnä sopeutusta, kaikkien kuntien menot ovat kasvussa.
- Suurimmat menokasvut olisivat suuremmissa kasvavissa ja nopeasti ikääntyvissä kunnissa.
- Pienemmät kasvut supistuvissa ja ikääntyneissä kunnissa.

Verotulojen kehitysarvio asukasluvun ja ikärakenteen muuttuessa

Miljoonaa euroa	Ikäluokat																	Summa
	0-14	15-17	18-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90....	
Maksettujen tuloverojen muutos	-34	8	13	-93	-48	81	125	291	-69	-239	-92	-41	-21	295	324	111	43	656

- Ikärakenteen ja asukasluvun muutosten vaikutuksia kuntien tuloverojen kehitykseen voidaan arvioida ikäryhmien muutoksen (2018-2030) ja ikäryhmäkohtaisen mediaaniverojen tulona.
- Jos kiinnitetään 2018 ikäryhmäkohtaiset verotulot ja muutetaan kuntakohtainen ikärakenne vastaamaan vuotta 2030, maksetut tuloverot vaikuttavat kasvavan koko maassa noin 650 miljoonaa euroa. Tämä johtuu siitä, että veroa maksavat ikäluokat kokonaisuutena kasvavat. Tämä tarkastelu ei huomioi ikäryhmien välillä tapahtuvia tulo- ja verotasojen muutoksia.
- Kuntakohtainen vaihtelu on kuitenkin hyvin suurta.
 - Laskennallisesti kertymäänsä kasvattavia kuntia on noin 50 ja kertymän kasvu arvoltaan noin 1,2 mrd euroa. Suurimmat kasvut keskittyvät Uudellemaalle.
 - Laskevien verokertymien joukossa on noin 240 kuntaa ja aleneman kokonaismäärä lähes 600 miljoonaa euroa.
 - Asukasluvultaan alenevien kuntien joukossa on 8 kuntaa, joissa verokertymä vaikuttaa olevan suurempi.

Palvelutarpeen muutos

- Maamme julkisen talouden kannalta on erittäin tärkeää, että jokainen kunta, joka pystyy sopeuttamaan palvelurakennettaan, tekee sen.
- Työvoiman saatavuus heikkenee edelleen, jos sopeutuvuutta ei hyödynnetä.
- Kuntien sopeuttamismahdollisuuden käyttämättä jättäminen vaarantaa avoimen sektorin työvoiman saatavuutta, koska työikäisten määrä vähenee useimmissa maakunnissa.
- Peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmä perustuu suurelta osin ikäryhmäkohtaisiin laskennallisiin tarvetekijöihin.
- Maakuntien sisällä olisi alettava miettiä myös non-sote -palveluihin laajempia kokonaisuuksia.
- Palveluntarve kokonaisuutena sekä aitona muuttuvana tarpeena että aitona tarpeena lisättynä nykyisellä kasvavalla rakenteella kasvaa kuudessa maakunnassa. Muissa olisi mahdollisuus sopeuttaa.
- Joissakin maakunnissa tarve alenee jopa perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa.
- Palvelutarpeen vähetessä riskinä on, että aletaan tehdä ”ylilaatua”, koska muutokset ja sopeuttaminen koetaan vaikeana ja poliittisesti epäsuosittuna.
- Riskinä on myös se, että kasvaviin palvelutarpeisiin ei kyetä vastaamaan, koska kokonaisresurssit ovat aina rajalliset.

4. Käytöomaisuuden muutokset

Peruste

- Toimeksiantoon liittyen laskettiin, kuinka paljon väestönmuutosten vuoksi käyttöomaisuutta uhkaa jäädä tehottomaksi (→ alaskirjaus) ja kuinka paljon käyttöomaisuutta joudutaan rakentamaan lisää.
- Käyttöomaisuuden arviona käytettiin pysyvien vastaavien erää. Kuntakohtainen vaihtelu on pysyvien vastaavien sisällössä merkittävää, joten arvio lisärakentamisesta on suuntaa-antava.
- Arvio tehtiin poistojen muutoksen avulla.
- Arvioitavasta käyttöomaisuudesta puuttuvat sote-kiinteistöt, koska ne ovat yleisemmin yhteistoiminta-alueiden omistuksessa. Suurimmilla kaupungeilla ne ovat niiden omissa taseissa.
- Kun asukasluku laskee, laskee samassa suhteessa poistojen määrä ja teoriassa käyttöomaisuuden tarve. Kun käyttöomaisuuden tarve laskee, se pitäisi alaskirjata.
- Sama pätee asukasluvun kasvaessa.
- Luku tarkentuu myös niin, että esimerkiksi perusopetuksen oppilasmäärän lasku johtaa alaskirjaukseen, ikääntyneiden määrän kasvu edellyttää uudisrakentamista – johonkin.

- Tilastokeskuksen käyttötaloustilasto, mistä poimittu kuntakohtaisesti jokaisen kunnan kirjaamat poistot palveluittain. Oletuksena on, että poistot kuvaavat hyödykkeen kulumista.
- Kuntakohtaiset eri palveluiden poistot voidaan kohdentaa kunkin kunnan ikäryhmille kuntalaisen hinnanlaskentaperiaatteen avulla. Saadaan jokaisen kunnan jokaiselle ikäryhmälle omat poistot vuositason.
- Ikäryhmäkohtaisten poistojen kehitystä arvioidaan ikäryhmään kuuluvien muutoksen avulla. Vuotuisena muutoksena käytetään Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaista arviota
- 2030 saadaan arvio poistojen tason muutoksesta suhteessa lähtötasoon (2018).
- Määritetään jokaiselle kunnalle toteutuneen 2018 tilinpäätöksestä suhdeluku poistot/pysyvät vastaavat
- Suhdeluvun avulla ja poistojen tason muutoksella vuoteen 2030 tultaessa voidaan laskea, paljonko kunnalla on asukasluvun ja ikärakenteen muutoksen seurauksesta lisäinvestointitarvetta tai vaihtoehtoisesti ylimääräistä käyttöomaisuutta.

Poistojen muutos vuoteen 2030

Yhteensä	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Muutos 2018 - 2030
Uusimaa	0,0	8,5	17,1	25,8	34,4	42,9	51,3	59,3	67,3	74,9	82,5	90,0	97,5	97,5
Varsinais-Suomi	0,0	0,2	0,4	0,6	0,8	1,0	1,2	1,3	1,4	1,5	1,7	1,7	1,8	1,8
Satakunta	0,0	-0,4	-0,9	-1,4	-1,8	-2,3	-2,8	-3,4	-3,9	-4,5	-5,1	-5,7	-6,3	-6,3
Kanta-Häme	0,0	-0,4	-0,8	-1,2	-1,6	-2,0	-2,4	-2,9	-3,3	-3,7	-4,1	-4,5	-4,9	-4,9
Pirkanmaa	0,0	1,3	2,5	3,6	4,6	5,6	6,6	7,4	8,3	9,0	9,7	10,4	11,1	11,1
Päijät-Häme	0,0	-0,2	-0,4	-0,6	-0,8	-1,1	-1,4	-1,7	-2,0	-2,3	-2,7	-3,1	-3,5	-3,5
Kymenlaakso	0,0	-0,5	-1,1	-1,6	-2,1	-2,7	-3,2	-3,7	-4,3	-4,8	-5,3	-5,9	-6,5	-6,5
Etelä-Karjala	0,0	-0,3	-0,7	-1,1	-1,4	-1,8	-2,2	-2,5	-2,9	-3,3	-3,6	-4,0	-4,4	-4,4
Etelä-Savo	0,0	-0,6	-1,1	-1,7	-2,2	-2,7	-3,3	-3,8	-4,4	-4,9	-5,5	-6,0	-6,6	-6,6
Pohjois-Savo	0,0	-0,4	-0,8	-1,1	-1,5	-1,8	-2,3	-2,7	-3,2	-3,7	-4,2	-4,7	-5,2	-5,2
Pohjois-Karjala	0,0	-0,2	-0,5	-0,8	-1,0	-1,3	-1,6	-1,8	-2,1	-2,4	-2,7	-3,0	-3,3	-3,3
Keski-Suomi	0,0	-0,2	-0,4	-0,6	-0,8	-1,1	-1,5	-1,9	-2,2	-2,7	-3,1	-3,5	-4,0	-4,0
Etelä-Pohjanmaa	0,0	-0,3	-0,7	-1,0	-1,3	-1,7	-2,2	-2,6	-3,1	-3,5	-4,0	-4,5	-5,0	-5,0
Pohjanmaa	0,0	0,0	-0,0	-0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,3	-0,4	-0,5	-0,6	-0,8	-0,9	-0,9
Keski-Pohjanmaa	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,3	-0,4	-0,5	-0,6	-0,7	-0,8	-1,0	-1,1	-1,1
Pohjois-Pohjanmaa	0,0	0,3	0,6	0,8	0,8	0,7	0,5	0,1	-0,4	-0,9	-1,5	-2,1	-2,8	-2,8
Kainuu	0,0	-0,4	-0,7	-1,1	-1,4	-1,7	-2,1	-2,5	-2,8	-3,2	-3,5	-3,9	-4,2	-4,2
Lappi	0,0	-0,4	-0,9	-1,2	-1,6	-2,0	-2,3	-2,7	-3,1	-3,5	-3,9	-4,4	-4,8	-4,8
Koko maa	0	6	12	17	23	27	32	35	38	41	43	45	47	47

Yhteensä	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Muutos 2018 - 2030
Metropoli	0,0	8,9	17,9	26,9	35,8	44,7	53,4	61,9	70,2	78,2	86,2	94,0	101,9	101,9
Tampereen, Turun ja Oulun	0,0	2,8	5,5	8,1	10,6	12,9	15,1	17,1	19,1	21,0	22,8	24,6	26,3	26,3
Isot kaupungit ja yliopistoka	0,0	0,6	1,1	1,5	1,8	2,1	2,2	2,2	2,1	1,9	1,7	1,4	1,0	1,0
Muu maakuntakeskus	0,0	-0,7	-1,4	-2,1	-2,8	-3,6	-4,4	-5,2	-6,1	-7,1	-8,1	-9,1	-10,1	-10,1
Seutukaupungit	0,0	-3,3	-6,5	-9,6	-12,7	-16,0	-19,2	-22,6	-26,1	-29,7	-33,3	-36,8	-40,4	-40,4
Harvaan asuttu maaseutu	0,0	-1,1	-2,1	-3,1	-4,2	-5,2	-6,2	-7,3	-8,3	-9,3	-10,3	-11,3	-12,3	-12,3
Muut	0,0	-2,0	-4,0	-5,9	-7,9	-10,0	-12,2	-14,5	-16,8	-19,2	-21,6	-24,0	-26,3	-26,3

- Väestönmuutosten perusteella poistot kasvaisivat vain Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa ja Pirkanmaalla.
- Samoin uudessa aluetarkastelussa, metropolialueella, Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseuduilla sekä muiden suurten kaupunkien alueella poistojen – lisärakentamisen tarve kasvaa.
- Muissa maakunnissa ja alueilla poistojen taso laskee ja käyttömaosuuden alaskirjaus tulee todennäköiseksi.
- Käyttöomaisuuden arvo on laskettu vuoden 2018 tilinpäätöstiedoista.

Lisärakentamisen/alaskirjauksen suuruus vuoteen 2030 (milj euroa)

	2018 Käyttöomaisuus	Suunnitelman mukaiset poistot	Suhde	Lisärakennus
Uusimaa	21 084	807	3,8 %	2 549
Varsinais-Suomi	3 511	143	4,1 %	45
Satakunta	1 769	74	4,2 %	-151
Kanta-Häme	1 210	51	4,2 %	-116
Pirkanmaa	3 666	210	5,7 %	194
Päijät-Häme	1 848	72	3,9 %	-89
Kymenlaakso	1 375	54	3,9 %	-164
Etelä-Karjala	934	42	4,5 %	-98
Etelä-Savo	1 190	44	3,7 %	-178
Pohjois-Savo	1 859	91	4,9 %	-107
Pohjois-Karjala	994	57	5,7 %	-58
Keski-Suomi	1 933	103	5,3 %	-75
Etelä-Pohjanmaa	1 478	61	4,1 %	-122
Pohjanmaa	1 487	67	4,5 %	-20
Keski-Pohjanmaa	588	21	3,5 %	-31
Pohjois-Pohjanmaa	3 712	147	4,0 %	-70
Kainuu	631	27	4,3 %	-98
Lappi	1 302	48	3,7 %	-128
Koko maa	50 572	2 119	4,2 %	1 124

	2018 Käyttöomaisuus	Suunnitelman mukaiset poistot	Suhde	Lisärakennus
Metropoli	19 854	743	3,7 %	2 725
Tampereen, Turun ja Oulun KS	7 937	358	4,5 %	583
Isot kaupungit ja yliopistokaupungit	6 837	316	4,6 %	21
Muu maakuntakeskus	4 905	189	3,9 %	-263
Seutukaupungit	6 753	307	4,5 %	-889
Harvaan asuttu maaseutu	1 204	59	4,9 %	-253
Muut	4 561	212	4,6 %	-566

- Käyttöomaisuuden lisärakentaminen tai tehottomaksi muuttuminen lasketaan kuntatasolta laskemalla ensin kunnan poistojen suhde käyttöomaisuuteen prosenttia, ja tällä osuudella jaetaan käyttöomaisuus → euroiksi laskettu lisärakentamisen tarve tai tehottomuuden kasvu.
- Uudenmaan tai metropolialueen on rakennettava vuoteen 2030 mennessä 2,5-2,7 mrd euron lisärakenteet. Myös Pirkanmaa ja Varsinais-Suomi joutuvat rakentamaan lisää perusinfraa.
- Taantuvat maakunnat tai alueet tehottomalle käyttöomaisuudelle, joka syntyy kun poistamatonta (=käyttökelpoista) omaisuutta jää pois käytöstä. Omaisuus joudutaan joko vähitellen poistamaan tai alaskirjaamaan yhdellä kertaa. Tässä tilanteessa taseen jäämä-rivi saattaa yllättäin heikentyä kohtalokkaastikin.
- Pahenevassa vajaakäytössä olevan infran ja verkostojen (esim. vesi- ja jätevesiverkosto) ylläpito per capita tai yksikkö kallistuu sitä mukaa kun käyttäjät vähenevät.

5. Muuttoliikkeen hinta

Kuntien välinen muuttoliike – maakuntien välinen muuttoliike

Kuinka ja miksi muuttoliikkeen hinta lasketaan?

- Lasketaan jokaisen suomalaisen kunnalleen mukanaan tuomat tulot ja palveluista aiheutuvat menot – tässä vuoden 2018 tilinpäätöstiedoista.
- Lasketaan kuntakohtaisesti eri ikäisten nettomuutto kuntaan vuosina 2016-2018.
- Tehdään molemmista ikäryhmäkohtainen tarkastelu.
- Kerrotaan ikäryhmän nettomuutto ikäryhmän nettokustannuksella.
- Muuttoliikkeen hintaa tarkastellaan kunnan näkökulmasta.
- Vaikka muuttoliikkeen hinnan määrittäminen perustuu todellisiin, keskimääräisiin kuntakohtaisiin taloustietoihin, on se silti teoreettinen siinä mielessä, että vasta jokaisen muuttajan henkilökohtainen palvelutarve, veronmaksukyky ja kulutuskäyttäytyminen lopulta määrittää todellisen muuttoliikkeen hinnan.
- Kansantalouden kannalta kysymys muuttoliikkeen hinnasta näyttäytyy hieman erilaisena. Monesti muuttotappioalueille jää esim. käyttökelpoista rakennettua infraa vajaakäytölle ja muuttovoittoalueilla taas joudutaan rakentamaan uutta kapasiteettia, jota ilman muuttoa ei tarvitsisi tehdä.
- Maan sisäisessä muuttoliikkeessä kyse on nollasummapelistä tai paremminkin miinussummapelistä, koska kunnan muuttovoitto on aina muiden kuntien muuttotappiota.

Eri ikäisten kuntalaisten nettokustannus maakunnittain ja alueittain

Seutukaupungit	0-5	6	7-12	13-15	16-18	19-24	25-64	65-74	75-84	85-...
Yleishallinto ja muut palvelut	493	489	490	491	492	493	493	500	502	504
Varhaiskasvatus	8 467	6 669	0	0	0	0	0	0	0	0
Perusopetus	0	0	9 431	9 445	3 778	0	0	0	0	0
Vapaa-aikapalvelut jne	217	218	217	217	754	436	262	262	263	260
Perusterveydenhuolto (hmsl, avolaitos jne)	872	869	820	715	496	491	492	846	1 534	2 823
Erikoissairaanhoido	1 050	1 046	771	892	1 133	1 131	1 216	1 717	2 191	2 037
Ikääntyneiden palvelut	0	0	0	0	0	0	5	764	3 650	11 036
Muu sosiaalitoimi	1 127	1 128	1 403	1 216	838	831	767	497	730	1 445
Menot yht	12 226	10 419	13 133	12 976	7 490	3 383	3 235	4 585	8 870	18 105
Seutukaupungit	0-5	6	7-12	13-15	16-18	19-24	25-64	65-74	75-84	85-...
Tulovero	0	0	0	3	364	1 069	4 726	3 511	2 791	1 830
Peruspalveluiden valtionosuus	7 039	7 536	6 109	11 438	2 791	-290	-268	822	4 432	18 006
OKM:n valtionosuus	-248	-248	645	516	2 550	-226	-222	-223	-223	-223
Yhteisövero	0	0	0	0	0	445	442	0	0	0
Kiinteistövero	299	299	299	300	300	300	302	303	304	301
Tulot yht	7 090	7 587	7 053	12 257	6 006	1 299	4 980	4 413	7 304	19 914
Seutukaupungit	0-5	6	7-12	13-15	16-18	19-24	25-64	65-74	75-84	85-...
Netto (tulot - menot)	-5 136	-2 832	-6 080	-719	-1 484	-2 084	1 744	-173	-1 565	1 809

Harvaan asutut	0-5	6	7-12	13-15	16-18	19-24	25-64	65-74	75-84	85-...
Yleishallinto ja muut palvelut	862	879	871	868	879	864	853	852	851	841
Varhaiskasvatus	8 256	9 386	0	0	0	0	0	0	0	0
Perusopetus	0	0	12 160	12 210	5 845	0	0	0	0	0
Vapaa-aikapalvelut jne	219	218	216	216	1 207	619	297	291	291	288
Perusterveydenhuolto (hmsl, avolaitos jne)	1 398	1 403	1 236	1 108	827	821	736	1 019	1 793	3 335
Erikoissairaanhoido	1 363	1 365	953	1 157	1 547	1 523	1 431	1 592	1 920	1 778
Ikääntyneiden palvelut	0	0	0	0	0	0	6	968	4 327	13 059
Muu sosiaalitoimi	1 320	1 326	1 584	1 468	1 148	1 125	965	554	791	1 578
Menot yht	13 418	14 576	17 019	17 028	11 452	4 953	4 288	5 277	9 973	20 879
Harvaan asutut	0-5	6	7-12	13-15	16-18	19-24	25-64	65-74	75-84	85-...
Tulovero	0	0	0	5	234	633	3 864	2 673	2 008	1 084
Peruspalveluiden valtionosuus	8 623	9 147	7 723	13 049	4 398	1 364	1 374	2 435	6 029	19 553
OKM:n valtionosuus	-256	-256	520	419	4 045	-223	-218	-221	-221	-223
Yhteisövero	0	0	0	0	0	682	696	0	0	0
Kiinteistövero	432	420	419	414	409	443	442	420	411	404
Tulot yht	8 799	9 311	8 662	13 886	9 087	2 899	6 157	5 307	8 227	20 818
Harvaan asutut	0-5	6	7-12	13-15	16-18	19-24	25-64	65-74	75-84	85-...
Netto (tulot - menot)	-4 619	-5 265	-8 357	-3 141	-2 366	-2 054	1 869	30	-1 746	-61

- Eri ikäisten kunnalle aiheuttamat kustannukset ja tulot kohdennetaan ensin eri ikäisille ja tämän jälkeen ne siirretään ikäryhmätasolle – keskeisin kohdennusperuste ja ikäryhmän muodostumisen peruste on valtionosuus.
- Menot jaetaan ikäryhmille kohdennettaviin menoihin ja tasajakoisiin menoihin (pääluvun mukaan eri ikäisille) – samoin tulot. Yhteisövero kohdennetaan erityisesti tuloverotuloa tuottaville ikäryhmille.
- Investoinnit siirtyvät menoihin poistojen kautta, rahoitustulot ja -menot on jätetty pois tarkastelusta.
- Lopuksi tulot ja menot eur/ikäryhmään kuuluva lasketaan ja netotetaan.
- Viereisen taulukkoparin esimerkistä voidaan vertailla seutukaupunkien ja harvaan asuttujen kuntien eri ikäryhmien tulo- ja menoeroja.
- Seuraaville dioille on kerätty maakuntakohtaista ja aluekohtaista tarkastelua kokonaisuudesta.

Eri ikäisten kuntalaisten nettokustannus maakunnittain ja alueittain

Pohjois-Pohjanmaa	0-5	6	7-12	13-15	16-18	19-24	25-64	65-74	75-84	85-...
Yleishallinto ja muut palvelut	357	361	365	373	370	307	358	417	428	447
Varhaiskasvatus	7 599	5 339	0	0	0	0	0	0	0	0
Perusopetus	0	0	8 731	8 774	3 630	0	0	0	0	0
Vapaa-aikapalvelut jne	210	209	209	210	736	425	254	260	261	259
Perusterveydenhuolto (hmsl, avolaitos jne)	597	602	606	547	414	361	447	1 116	2 107	4 231
Erikoissairaanhoito	697	694	554	666	883	837	1 091	2 194	2 883	2 873
Ikääntyneiden palvelut	0	0	0	0	0	0	4	807	3 950	12 803
Muu sosiaalitoimi	699	700	933	847	663	636	684	594	879	1 863
Menot yht	10 159	7 904	11 398	11 418	6 697	2 566	2 838	5 388	10 508	22 476
Pohjois-Pohjanmaa	0-5	6	7-12	13-15	16-18	19-24	25-64	65-74	75-84	85-...
Tulovero	0	0	0	5	321	874	4 940	3 547	2 801	1 846
Peruspalveluiden valtionosuus	6 902	7 419	6 005	11 348	2 696	-532	-390	828	4 473	18 089
OKM:n valtionosuus	-241	-241	371	270	2 699	-217	-215	-217	-217	-219
Yhteisövero	0	0	0	0	0	370	375	0	0	0
Kiinteistövero	285	285	286	289	289	288	294	307	308	310
Tulot yht	6 946	7 463	6 661	11 912	6 006	783	5 003	4 465	7 365	20 026
Pohjois-Pohjanmaa	0-5	6	7-12	13-15	16-18	19-24	25-64	65-74	75-84	85-...
Netto (tulot - menot)	-3 214	-441	-4 737	494	-692	-1 783	2 166	-923	-3 143	-2 450
Kainuu	0-5	6	7-12	13-15	16-18	19-24	25-64	65-74	75-84	85-...
Yleishallinto ja muut palvelut	509	515	525	550	546	462	558	635	639	646
Varhaiskasvatus	9 667	8 649	0	0	0	0	0	0	0	0
Perusopetus	0	0	10 114	10 242	4 048	0	0	0	0	0
Vapaa-aikapalvelut jne	260	262	258	255	833	487	315	309	309	308
Perusterveydenhuolto (hmsl, avolaitos jne)	1 026	1 036	1 001	882	590	524	551	896	1 536	2 662
Erikoissairaanhoito	1 467	1 487	1 120	1 289	1 584	1 473	1 618	2 299	2 944	2 696
Ikääntyneiden palvelut	0	0	0	0	0	0	4	746	3 466	10 205
Muu sosiaalitoimi	1 270	1 267	1 690	1 451	947	896	843	565	842	1 670
Menot yht	14 200	13 216	14 709	14 669	8 548	3 842	3 889	5 450	9 736	18 188
Kainuu	0-5	6	7-12	13-15	16-18	19-24	25-64	65-74	75-84	85-...
Tulovero	0	0	0	2	382	1 116	4 589	3 172	2 658	1 409
Peruspalveluiden valtionosuus	7 506	8 036	6 641	12 008	3 354	112	345	1 609	5 213	18 775
OKM:n valtionosuus	-233	-233	848	595	3 242	-207	-206	-210	-211	-209
Yhteisövero	0	0	0	0	0	355	413	0	0	0
Kiinteistövero	316	313	314	319	320	304	319	329	328	343
Tulot yht	7 589	8 116	7 803	12 924	7 297	1 680	5 460	4 900	7 989	20 318
Kainuu	0-5	6	7-12	13-15	16-18	19-24	25-64	65-74	75-84	85-...
Netto (tulot - menot)	-6 611	-5 099	-6 906	-1 745	-1 250	-2 162	1 572	-549	-1 747	2 131

- Eri ikäisten kunnalle aiheuttamat kustannukset ja tulot kohdennetaan ensin eri ikäisille ja tämän jälkeen ne siirretään ikäryhmätasolle – keskeisin kohdennusperuste ja ikäryhmän muodostumisen peruste on valtionosuus.
- Menot jaetaan ikäryhmille kohdennettaviin menoihin ja tasajakoisiin menoihin (pääluvun mukaan eri ikäisille) – samoin tulot. Yhteisövero kohdennetaan erityisesti tuloverotuloa tuottaville ikäryhmille.
- Investoinnit siirtyvät menoihin poistojen kautta, rahoitustulot ja –menot on jätetty pois tarkastelusta.
- Lopuksi tulot ja menot eur/ikäryhmään kuuluva lasketaan ja netotetaan.
- Viereisen taulukkoparin esimerkistä voidaan vertailla Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun eri ikäryhmien tulo- ja menoeroja.
- Seuraaville dioille on kerätty maakuntakohtaista ja aluekohtaista tarkastelua kokonaisuudesta.

Aluetarkastelu – alueella asuvan ikäryhmäkohtaiset keskimääräiset menot 2018 eur/ikäryhmään kuuluva

Menot eur/ikäryhmään kuuluva	0-5	6	7-12	13-15	16-18	19-24	25-64	65-74	75-84	85-...
Metropoli	11 878	8 140	12 122	11 751	6 760	2 379	2 446	4 797	9 627	21 407
Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut	11 214	7 464	11 534	11 261	6 419	2 460	2 689	4 978	9 557	19 206
Muut suuret -ja yliopistokaupungit	11 865	9 298	12 381	12 132	6 025	2 681	2 842	4 729	9 048	18 434
Muu maakuntakeskus	12 344	9 373	12 727	12 494	6 863	3 040	3 056	4 688	9 002	18 523
Seutukaupungit	12 226	10 419	13 133	12 976	7 490	3 383	3 235	4 585	8 870	18 105
Harvaan asutut	13 418	14 576	17 019	17 028	11 452	4 953	4 288	5 277	9 973	20 879
Muut kunnat	11 149	10 408	12 946	12 956	7 394	3 337	3 150	4 643	9 153	18 101
Menot eur/ikäryhmään kuuluva	0-5	6	7-12	13-15	16-18	19-24	25-64	65-74	75-84	85-...
Uusimaa	11 973	8 213	12 243	11 914	6 817	2 423	2 478	4 723	9 471	20 947
Varsinais-Suomi	12 252	8 563	12 512	12 197	6 942	2 798	2 845	4 600	8 984	17 428
Satakunta	11 619	9 735	12 916	12 699	7 508	3 058	3 015	4 517	8 641	18 477
Kanta-Häme	12 026	10 289	12 235	11 995	5 403	2 973	2 910	4 322	8 471	17 083
Pirkanmaa	11 275	8 076	11 882	11 637	6 398	2 511	2 747	4 782	9 095	17 959
Päijät-Häme	12 359	7 979	12 858	12 626	6 650	3 168	3 051	4 121	7 872	17 598
Kymenlaakso	13 410	11 214	13 670	13 400	7 803	3 518	3 343	4 629	9 091	18 281
Etelä-Karjala	12 234	11 803	13 482	13 234	7 385	3 229	3 255	4 619	8 081	15 773
Etelä-Savo	13 536	11 559	14 318	14 138	8 810	3 691	3 560	4 786	8 888	18 600
Pohjois-Savo	12 809	10 551	13 107	12 896	7 412	2 997	3 081	4 967	9 692	19 527
Pohjois-Karjala	12 115	9 492	13 630	13 497	6 992	2 941	3 054	4 472	8 955	18 947
Keski-Suomi	11 143	11 080	12 645	12 487	5 284	2 665	2 862	4 634	8 983	18 917
Etelä-Pohjanmaa	11 412	9 793	12 399	12 253	7 436	3 086	3 147	4 996	9 670	17 884
Pohjanmaa	11 144	9 109	12 388	12 226	6 647	2 536	2 817	5 090	9 628	17 913
Keski-Pohjanmaa	9 613	8 794	11 657	11 616	7 196	2 978	3 097	4 918	10 010	20 433
Pohjois-Pohjanmaa	10 159	7 904	11 398	11 418	6 697	2 566	2 838	5 388	10 508	22 476
Kainuu	14 200	13 216	14 709	14 669	8 548	3 842	3 889	5 450	9 736	18 188
Lappi	13 013	10 612	13 739	13 747	8 344	3 501	3 537	5 559	10 434	22 327

- Alle 64 -vuotiaiden palveluissa edullisimmat maakunnat ovat etenkin Pohjois-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Pirkanmaa. Selvästi korkeammat menot on Kainuussa, Kymenlaaksossa ja Etelä- Savossa.
- Ikääntyneiden palvelut ovat edulliset Päijät-Hämeessä ja Etelä-Karjalassa. Korkeimmat menot Lapissa, Pohjois-Pohjanmaalla, Uudellamaalla ja Pohjois-Savossa.
- Uuden jaon mukaan palvelurakenne on kallein harvaan asutuissa kunnissa ja edullisin isommissa kunnissa.

Aluetarkastelu – alueella asuvan ikäryhmäkohtaiset keskimääräiset tulot 2018 eur/ikäryhmään kuuluva

Tulot eur/ikäryhmään kuuluva	0-5	6	7-12	13-15	16-18	19-24	25-64	65-74	75-84	85-...
Metropoli	5 786	6 286	5 461	10 651	4 629	199	5 215	4 551	7 174	20 255
Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut	6 358	6 861	6 128	11 291	5 190	372	4 661	4 173	7 016	19 832
Muut suuret -ja yliopistokaupungit	6 798	7 305	6 567	11 757	5 176	687	4 800	4 304	7 232	19 921
Muu maakuntakeskus	6 715	7 220	6 573	11 759	5 275	940	4 974	4 352	7 284	19 960
Seutukaupungit	7 090	7 587	7 053	12 257	6 006	1 299	4 980	4 413	7 304	19 914
Harvaan asutut	8 799	9 311	8 662	13 886	9 087	2 899	6 157	5 307	8 227	20 818
Muut kunnat	7 114	7 621	6 784	11 997	5 994	1 132	5 024	4 307	7 029	19 529

Tulot eur/ikäryhmään kuuluva	0-5	6	7-12	13-15	16-18	19-24	25-64	65-74	75-84	85-...
Uusimaa	5 845	6 355	5 547	10 742	4 694	225	5 177	4 530	7 169	20 165
Varsinais-Suomi	6 455	6 978	6 416	11 592	5 332	606	4 579	4 244	6 970	19 725
Satakunta	6 744	7 255	6 623	11 832	5 898	893	4 824	4 035	6 834	19 571
Kanta-Häme	6 528	7 024	6 248	11 443	3 931	545	4 714	4 129	6 946	19 594
Pirkanmaa	6 398	6 899	6 133	11 311	5 002	370	4 626	4 091	6 964	19 703
Päijät-Häme	6 866	7 366	6 586	11 823	5 464	866	4 762	4 244	7 173	19 957
Kymenlaakso	6 928	7 434	6 834	12 060	5 798	1 069	5 006	4 552	7 563	20 220
Etelä-Karjala	6 870	7 391	6 581	11 776	5 797	872	4 922	4 288	7 293	19 650
Etelä-Savo	7 469	7 998	7 303	12 498	6 695	1 600	5 274	4 609	7 530	20 311
Pohjois-Savo	7 179	7 705	7 062	12 247	6 280	1 048	5 102	4 449	7 453	20 133
Pohjois-Karjala	7 356	7 874	7 212	12 491	6 179	1 245	4 889	4 468	7 600	20 310
Keski-Suomi	6 913	7 431	6 672	11 887	4 476	705	4 827	4 373	7 317	20 003
Etelä-Pohjanmaa	7 146	7 672	7 015	12 237	6 330	1 327	5 027	4 273	7 046	19 666
Pohjanmaa	6 704	7 198	6 707	11 861	5 595	718	4 961	4 409	6 945	19 516
Keski-Pohjanmaa	6 940	7 445	6 691	11 850	6 380	1 437	5 316	4 173	6 906	19 414
Pohjois-Pohjanmaa	6 946	7 463	6 661	11 912	6 006	783	5 003	4 465	7 365	20 026
Kainuu	7 589	8 116	7 803	12 924	7 297	1 680	5 460	4 900	7 989	20 318
Lappi	7 537	8 035	7 475	12 723	6 782	1 347	5 512	5 173	8 258	20 961

- Isompien kaupunkien ikäryhmittäiset tulot kunnalle ovat alhaisimmat etenkin alle 24 – vuotiaiden ikäryhmissä.
- Korkeimmat ikäryhmittäiset tulot ovat keskimäärin harvaan asutuissa kunnissa.
- Korkeimmat maakuntakohtaiset tulot ovat yleisesti Lapissa, Kainuussa ja Etelä-Savossa. Alhaisimmat Etelä-Karjalassa.

Aluetarkastelu – alueella asuvan ikäryhmäkohtaiset keskimääräiset nettokustannukset 2018 eur/ikäryhmään kuuluva

Netto eur/ikäryhmään kuuluva	0-5	6	7-12	13-15	16-18	19-24	25-64	65-74	75-84	85-...
Metropoli	-6 092	-1 854	-6 661	-1 099	-2 131	-2 180	2 770	-246	-2 453	-1 153
Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut	-4 856	-603	-5 406	31	-1 229	-2 087	1 972	-805	-2 541	626
Muut suuret -ja yliopistokaupungit	-5 066	-1 994	-5 814	-375	-849	-1 994	1 958	-424	-1 816	1 486
Muu maakuntakeskus	-5 628	-2 152	-6 154	-735	-1 589	-2 100	1 918	-336	-1 718	1 436
Seutukaupungit	-5 136	-2 832	-6 080	-719	-1 484	-2 084	1 744	-173	-1 565	1 809
Harvaan asutut	-4 619	-5 265	-8 357	-3 141	-2 366	-2 054	1 869	30	-1 746	-61
Muut kunnat	-4 035	-2 787	-6 162	-959	-1 400	-2 205	1 874	-336	-2 124	1 428

Netto eur/ikäryhmään kuuluva	0-5	6	7-12	13-15	16-18	19-24	25-64	65-74	75-84	85-...
Uusimaa	-6 128	-1 858	-6 696	-1 172	-2 124	-2 197	2 698	-192	-2 302	-782
Varsinais-Suomi	-5 797	-1 585	-6 096	-606	-1 610	-2 193	1 734	-356	-2 015	2 297
Satakunta	-4 875	-2 480	-6 294	-867	-1 610	-2 165	1 809	-482	-1 807	1 094
Kanta-Häme	-5 499	-3 265	-5 987	-552	-1 472	-2 428	1 804	-193	-1 524	2 511
Pirkanmaa	-4 876	-1 177	-5 748	-327	-1 397	-2 141	1 880	-691	-2 131	1 744
Päijät-Häme	-5 493	-613	-6 272	-804	-1 186	-2 302	1 711	123	-699	2 359
Kymenlaakso	-6 482	-3 780	-6 836	-1 340	-2 005	-2 449	1 663	-77	-1 528	1 939
Etelä-Karjala	-5 364	-4 412	-6 901	-1 458	-1 588	-2 356	1 667	-330	-788	3 877
Etelä-Savo	-6 067	-3 562	-7 015	-1 640	-2 115	-2 091	1 714	-177	-1 358	1 711
Pohjois-Savo	-5 630	-2 846	-6 046	-649	-1 132	-1 949	2 020	-518	-2 238	606
Pohjois-Karjala	-4 759	-1 618	-6 417	-1 007	-814	-1 696	1 835	-4	-1 356	1 364
Keski-Suomi	-4 229	-3 650	-5 973	-600	-807	-1 960	1 965	-261	-1 667	1 086
Etelä-Pohjanmaa	-4 266	-2 121	-5 384	-16	-1 105	-1 759	1 881	-724	-2 624	1 783
Pohjanmaa	-4 440	-1 911	-5 681	-365	-1 052	-1 818	2 144	-681	-2 684	1 604
Keski-Pohjanmaa	-2 674	-1 349	-4 966	234	-817	-1 541	2 218	-745	-3 103	-1 019
Pohjois-Pohjanmaa	-3 214	-441	-4 737	494	-692	-1 783	2 166	-923	-3 143	-2 450
Kainuu	-6 611	-5 099	-6 906	-1 745	-1 250	-2 162	1 572	-549	-1 747	2 131
Lappi	-5 475	-2 577	-6 264	-1 024	-1 562	-2 154	1 975	-386	-2 176	-1 366

- Metropolialueella päivähoitossa olevien lasten osuus on suurin, mikä nostaa kustannuksia.
- Todennäköisesti korkeampi palkkataso nostaa ikääntyneiden palveluiden kustannuksia metropolin ja Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseuduilla.
- Harvaan asutut –kuntaryhmässä esi- ja perusopetuksen menot ovat muita kuntia suuremmat johtuen pienemmistä ryhmäkoista ja ehkä korkeammista kuljetuskustannuksista.

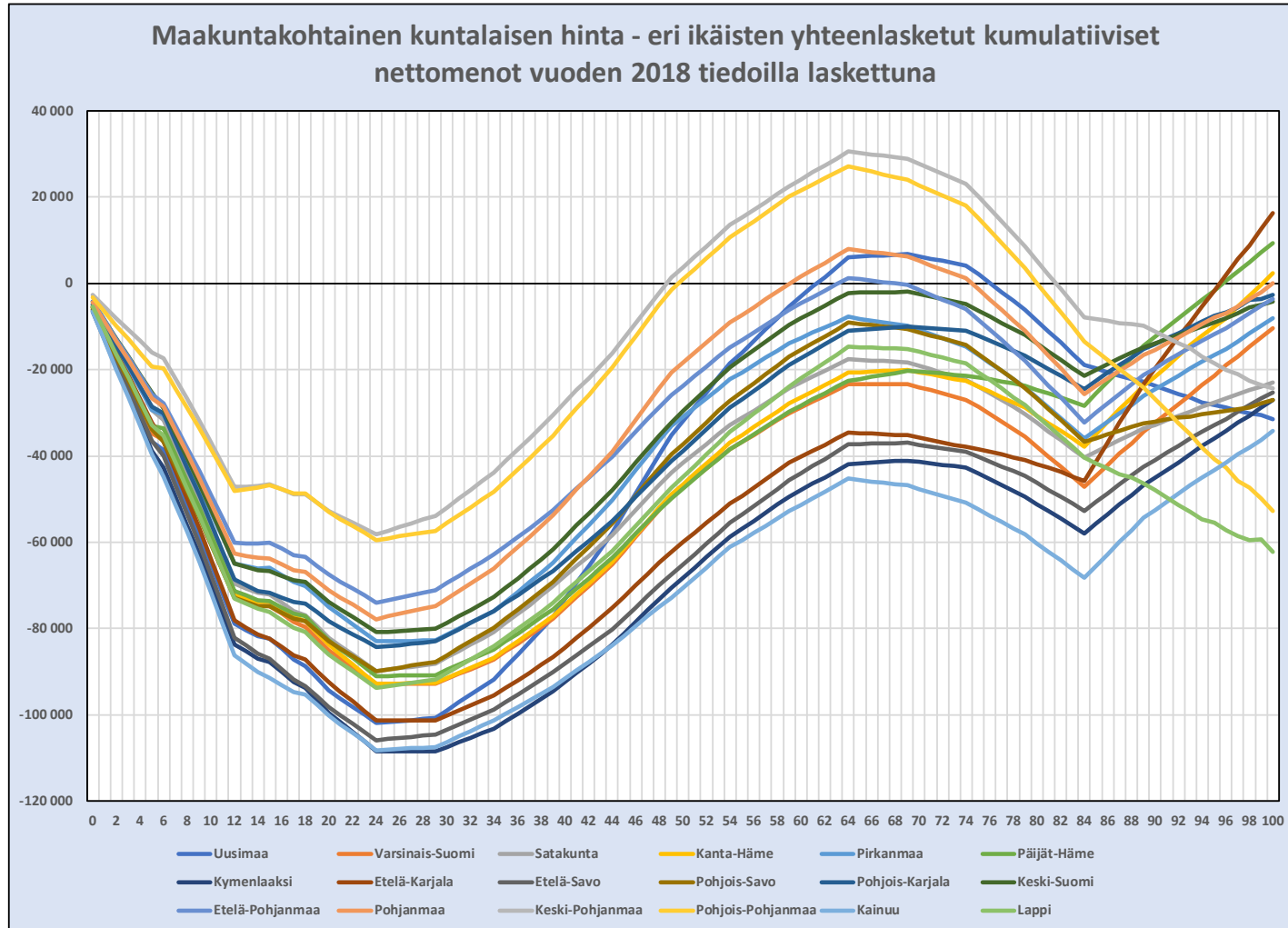
Aluetarkastelu – esimerkki valtionosuuden vaikutuksesta kokonaisuuteen

Valtionosuudet eur/ikäryhmään	0-5	6	7-12	13-15	16-18	19-24	25-64	65-74	75-84	85-...
Metropoli	5 413	5 916	5 094	10 281	3 986	-1 879	-1 874	-826	2 762	16 322
Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseudut	6 077	6 582	5 849	11 005	4 633	-1 179	-1 209	-166	3 437	17 024
Muut suuret -ja yliopistokaupungit	6 482	6 990	6 252	11 440	4 582	-811	-782	306	3 907	17 493
Muu maakuntakeskus	6 404	6 909	6 261	11 443	4 613	-864	-871	183	3 780	17 348
Seutukaupungit	6 791	7 288	6 754	11 954	5 341	-515	-490	599	4 209	17 783
Harvaan asutut	8 367	8 891	8 243	13 468	8 443	1 141	1 155	2 214	5 808	19 330
Muut kunnat	5 476	5 988	5 182	10 375	4 051	-1 823	-1 803	-720	2 874	16 445

Valtionosuudet eur/ikäryhmään	0-5	6	7-12	13-15	16-18	19-24	25-64	65-74	75-84	85-...
Uusimaa	5 476	5 988	5 182	10 375	4 051	-1 823	-1 803	-720	2 874	16 445
Varsinais-Suomi	6 174	6 696	6 134	11 304	4 778	-1 080	-1 082	7	3 618	17 229
Satakunta	6 389	6 898	6 260	11 475	5 205	-924	-904	158	3 762	17 361
Kanta-Häme	6 205	6 707	5 931	11 125	3 319	-1 081	-1 074	-5	3 591	17 170
Pirkanmaa	6 115	6 619	5 854	11 024	4 417	-1 161	-1 125	12	3 630	17 246
Päijät-Häme	6 543	7 046	6 265	11 499	4 838	-742	-726	358	3 966	17 555
Kymenlaakso	6 605	7 110	6 511	11 734	5 134	-668	-674	371	3 965	17 535
Etelä-Karjala	6 527	7 048	6 236	11 431	5 153	-818	-745	368	3 979	17 532
Etelä-Savo	7 123	7 651	6 956	12 146	6 036	-214	-123	986	4 587	18 173
Pohjois-Savo	6 886	7 413	6 772	11 953	5 709	-455	-339	836	4 460	18 093
Pohjois-Karjala	7 106	7 625	6 964	12 236	5 633	-262	-74	1 167	4 807	18 423
Keski-Suomi	6 608	7 128	6 370	11 579	3 889	-762	-633	556	4 207	17 803
Etelä-Pohjanmaa	6 910	7 437	6 778	11 997	5 745	-456	-339	811	4 423	18 012
Pohjanmaa	6 427	6 923	6 432	11 583	5 022	-945	-856	249	3 848	17 481
Keski-Pohjanmaa	6 640	7 148	6 392	11 552	5 667	-677	-644	440	4 051	17 627
Pohjois-Pohjanmaa	6 661	7 178	6 375	11 617	5 395	-749	-605	611	4 256	17 870
Kainuu	7 273	7 803	7 489	12 603	6 596	-95	139	1 399	5 003	18 566
Lappi	7 032	7 545	6 982	12 233	6 000	-373	-125	1 117	4 771	18 299

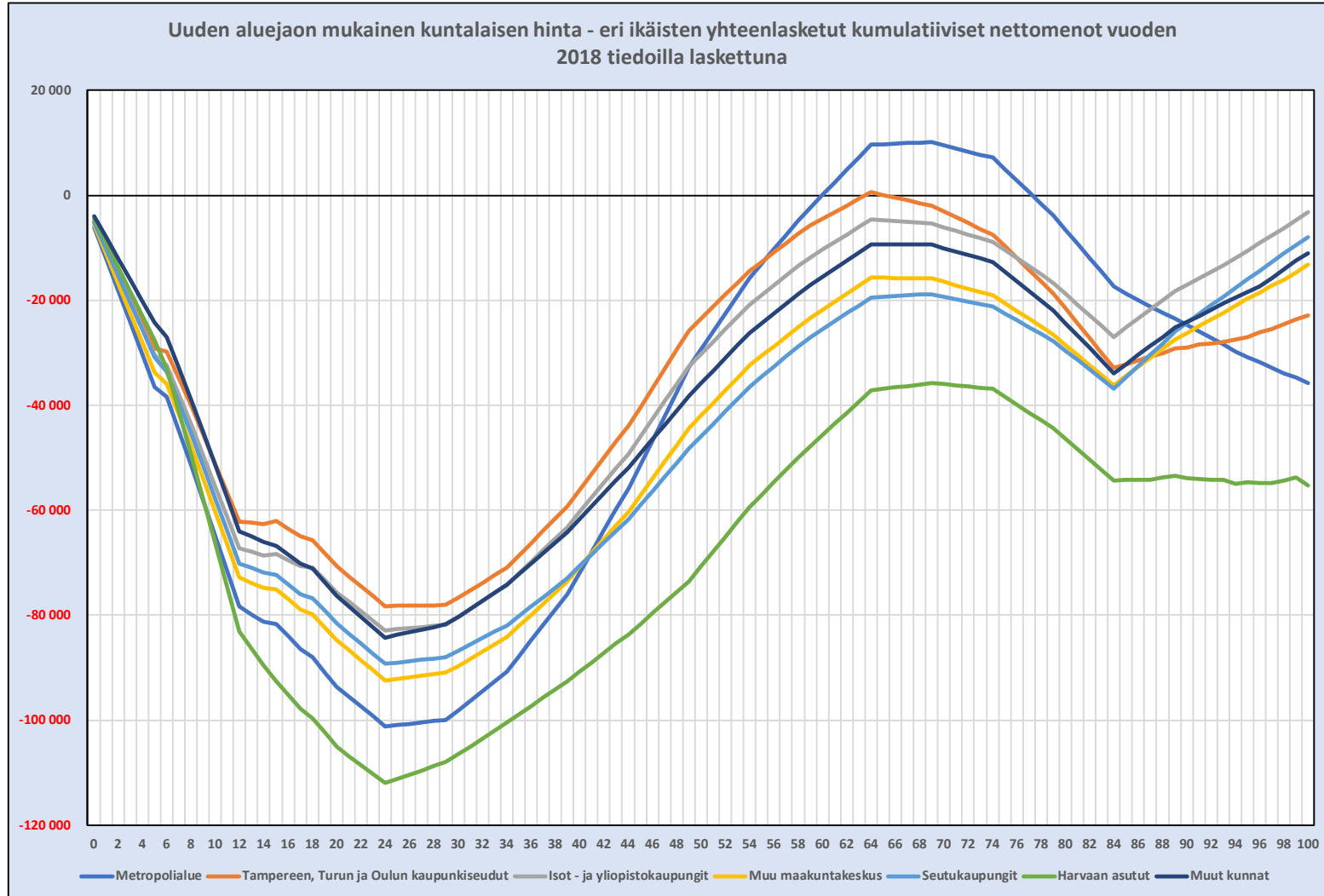
- Valtionosuuksien tasoeroissa eri kuntaryhmien välillä vaikuttaa valtionosuuksissa näkyvä verotulojen tasausjärjestelmä, joka tasaa osittain kunnallisveron ja kuntien yhteisövero-osuuden tuottoa kuntien välillä. Kiinteistöverotuloja ei enää tasata paitsi ydinvoimalaitosten osalta.
- Pienempien verotulojen kunnat saavat verotulojen tasauksen takia enemmän valtionosuutta.
- Syrjäisyyskriteerit allokoivat valtionosuuksia harvaan asuttuihin kuntiin kuin myös sairastavuus-, työttömyys- ja vammaisuuskriteerit.
- Yksi tarkastelutapa olisi katsoa alueen verorahoituksen taso verotulojen tasauksen jälkeen.

Eri maakuntien ”kuntalaisen hinta”

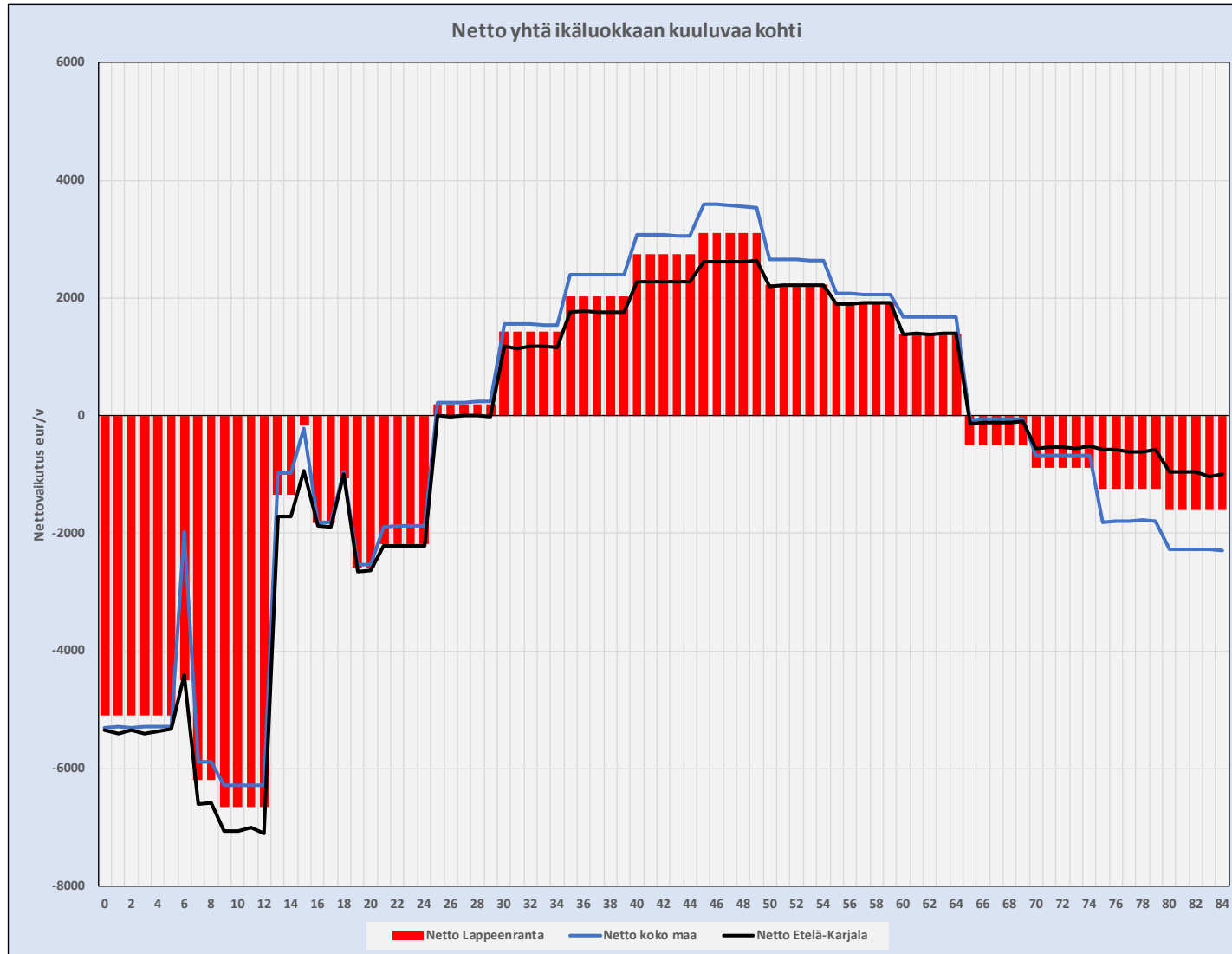
- Räikeästi ilmaisten keskimäärin kuntalainen lakkaa ”tuottamasta kunnalle tappiota” 25-30 -vuotiaana.
- 30-65 -vuotias kuntalainen on keskimäärin ylijäämäinen eli hänen maksamansa verot ja maksut sekä hänestä tulevat valtionosuudet yhdessä ylittävät hänen aiheuttamansa menot kunnalle.
- Välillä 65-85 -vuotta kuntalainen on alijäämäinen.
- Valtionosuusjärjestelmän jyrkän ikärakennepainotuksen takia (yli 85 -vuotiaille korkeat valtionosuudet) useimmissa maakunnissa iäkkäimpien ikäryhmien tilanne on ylijäämäinen.
- Maakunnat, joissa iäkkäimpien palveluiden järjestämiseen käytetään muita enemmän euroja, näkyvät oheisessa kuvassa eri suuntiin menevinä.
- Muutos näkyy jo 75-vuotiaista alkaen.

Uuden aluetarkastelun kuntaryhmien ”kuntalaisen hinta”

- Harvaan asutuissa kunnissa ja metropolialueella asukaskohtaiset kuntapalveluiden nettomenot ovat suurimmat.
- Näissä myös kuntien asukaskohtaiset tulot ovat suurimmat.
- Metropolialueen korkeampi tulotaso ja asiakasmaksujen parempi kertymä näkyy ”kuntalaisen ylijäämävaiheen” jyrkempänä kulmakertoimena.
- Yli 85 -vuotiaista kuntaan tulevat valtionosuudet ovat hyvällä tasolla, mutta palveluiden hinta metropolialueella ja harvaan asutuissa kunnissa painaa ikäluokan nettomenot negatiivisiksi, kun taas muualla netto on ylijäämäinen.

Eri ikäisten nettokustannus kunnalle vuoden 2018 meno/tulotasoilla – esimerkikuntana Lappeenranta

- Kuva kertoo sen, että Suomessa ja myös Lappeenrannassa, kunnalliset palvelut ovat euromääräisesti mitaten pääosin lasten ja ikäihmisten palveluita.
- Toisaalta se kertoo myös sen, että kuntapalveluita rahoitetaan työn ja työikäisten tuottamista veroista.
- Etelä-Karjalan nettomenot ovat maan keskimääräistä hiukan pienemmät ikääntyneissä – työikäisten netto on koko maan keskiarvoa pienempi.
- Lappeenrannassa varhaiskasvatuspalvelut tuotetaan koko maata tehokkaammin, mutta alakoulun nettomenot taas ovat hieman korkeammat kuin maassa keskimäärin.
- Työikäiset tuottavat koko maassa hieman enemmän ylijäämää kunnalle kuin lappeenrantalaiset.
- Lappeenrannan vanhuspalvelut näyttäisivät olevan selvästi tehokkaammin tuotetut kuin maassa keskimäärin.

Lähtömuutto maakuntien kesken 2016–2018

Lähtömuutto 2016 - 2018	0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 -	Summa	15 - 29 osuus
Uusimaa	4 247	2 267	1 508	6 261	21 958	14 534	8 319	5 333	3 392	2 841	2 857	2 435	3 223	2 246	1 167	943	83 531	51 %
Varsinais-Suomi	1 516	789	579	2 572	8 865	6 699	3 299	1 836	1 132	945	835	657	633	532	305	349	31 543	57 %
Satakunta	830	533	355	1 880	5 004	3 014	1 481	907	623	518	439	367	398	314	185	204	17 052	58 %
Kanta-Häme	983	617	420	2 141	4 889	2 806	1 700	1 050	810	700	707	555	520	409	258	247	18 812	52 %
Pirkanmaa	2 026	1 045	702	3 173	11 482	8 474	4 153	2 270	1 411	1 139	1 110	769	731	639	363	386	39 873	58 %
Päijät-Häme	833	552	392	1 911	5 361	3 015	1 609	997	730	648	596	471	466	443	235	254	18 513	56 %
Kymenlaakso	796	444	334	1 801	4 332	2 429	1 308	751	571	479	451	369	369	262	158	171	15 025	57 %
Etelä-Karjala	518	288	219	1 193	4 173	2 351	1 048	546	367	274	289	240	248	208	114	134	12 210	63 %
Etelä-Savo	685	462	361	1 742	4 951	2 566	1 291	791	555	481	478	364	397	381	239	291	16 035	58 %
Pohjois-Savo	1 096	644	358	2 120	6 272	4 082	1 834	1 084	669	592	544	424	450	364	195	273	21 001	59 %
Pohjois-Karjala	741	373	321	1 382	3 908	2 900	1 255	684	433	394	326	268	278	273	131	176	13 843	59 %
Keski-Suomi	1 302	753	463	2 252	7 837	5 628	2 492	1 281	811	666	572	523	501	384	236	287	25 988	60 %
Etelä-Pohjanmaa	726	389	294	1 664	4 391	2 369	1 114	648	435	393	398	281	319	233	137	177	13 968	60 %
Pohjanmaa	804	498	317	1 197	4 633	2 965	1 280	705	426	386	328	232	301	220	117	119	14 528	61 %
Keski-Pohjanmaa	354	234	182	919	2 373	1 203	594	367	222	207	143	115	129	83	67	64	7 256	62 %
Pohjois-Pohjanmaa	1 754	1 067	735	3 538	8 938	5 794	2 843	1 646	937	861	732	552	488	401	211	223	30 720	59 %
Kainuu	355	239	217	887	2 239	1 135	704	393	286	236	229	185	200	165	85	122	7 677	56 %
Lappi	914	576	443	1 642	4 860	3 276	1 697	860	594	545	488	432	471	381	193	263	17 635	55 %

- Maakuntien välillä vuosina 2016–2018 yhteensä noin 405 000 muuttoja. Kuntien välillä vastaavalla ajanjaksolla muutettiin noin 850 000 kertaa.
- Ikäluokat 15–29 vastasivat lähes 60 % maakuntien välisistä muutoista ja noin 51 % kuntien välisistä muutoista.

Tulomuutto maakuntien kesken 2016–2018

Tulomuutto 2016 - 2018	0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 -	Summa	15 - 29 osuus
Uusimaa	5 025	3 021	2 219	9 167	28 954	23 414	10 766	5 859	3 607	2 957	2 674	1 904	1 639	1 503	998	1 224	104 931	59 %
Varsinais-Suomi	1 504	921	634	3 387	10 556	6 248	3 163	1 919	1 264	1 042	1 001	791	954	668	425	387	34 864	58 %
Satakunta	758	390	275	1 184	3 856	2 394	1 275	725	579	459	464	376	424	295	152	170	13 776	54 %
Kanta-Häme	934	575	377	1 216	3 438	2 547	1 622	1 081	805	674	666	613	631	511	290	256	16 236	44 %
Pirkanmaa	2 180	1 167	869	5 081	14 264	8 639	4 233	2 463	1 509	1 268	1 121	929	1 030	833	449	444	46 479	60 %
Päijät-Häme	953	583	399	1 592	4 432	2 943	1 593	1 080	763	676	668	602	669	582	267	281	18 083	50 %
Kymenlaakso	554	296	194	817	3 111	2 025	1 092	628	453	458	404	348	412	321	149	218	11 480	52 %
Etelä-Karjala	464	257	173	1 146	3 591	1 742	868	513	342	286	325	227	270	222	129	113	10 668	61 %
Etelä-Savo	609	377	245	1 143	3 413	1 953	1 137	648	511	485	463	455	584	413	192	192	12 820	51 %
Pohjois-Savo	1 174	560	389	1 974	5 824	3 277	1 824	1 108	643	555	575	433	568	437	246	219	19 806	56 %
Pohjois-Karjala	555	324	243	1 229	3 941	2 039	1 067	660	450	330	368	320	366	271	154	149	12 466	58 %
Keski-Suomi	1 304	691	470	2 774	8 494	4 400	2 183	1 270	785	678	624	516	645	506	211	279	25 830	61 %
Etelä-Pohjanmaa	731	405	257	1 010	2 887	2 046	1 078	664	469	399	374	278	381	273	145	147	11 544	51 %
Pohjanmaa	517	303	184	1 068	4 257	2 083	864	503	314	271	256	184	195	161	90	92	11 342	65 %
Keski-Pohjanmaa	378	224	139	713	1 666	1 021	537	327	201	184	144	87	118	81	56	59	5 935	57 %
Pohjois-Pohjanmaa	1 594	881	564	2 938	8 017	4 572	2 505	1 392	847	765	671	557	680	474	254	281	26 992	58 %
Kainuu	328	215	151	626	1 640	966	579	332	229	222	208	194	202	140	54	49	6 135	53 %
Lappi	904	575	422	1 205	4 090	2 898	1 615	972	627	575	498	413	355	256	132	110	15 647	52 %

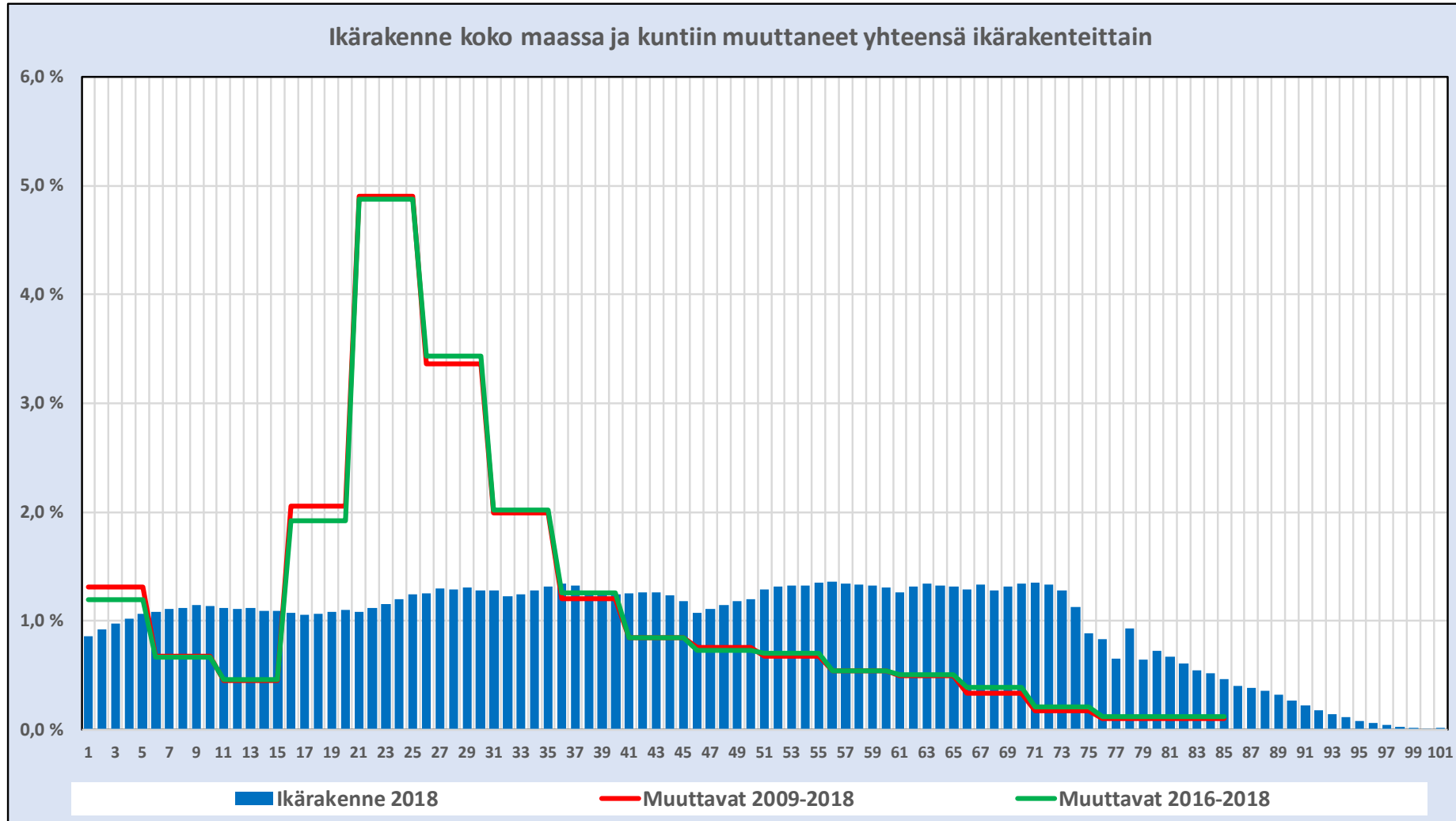
- Maakuntien välillä vuosina 2016-2018 yhteensä noin 405.000 muuttoa. Kuntien välillä vastaavalla ajanjaksolla muutettiin noin 850.000 kertaa.
- Ikäluokat 15-29 vastasivat lähes 60 % maakuntien välisistä muutoista ja noin 51 % kuntien välisistä muutoista.

Nettomuutto maakuntien kesken 2016–2018

Nettomuutto 2016 -2018	0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 -	Summa
Uusimaa	778	754	711	2 906	6 996	8 880	2 447	526	215	116	-183	-531	-1 584	-743	-169	281	21 400
Varsinais-Suomi	-12	132	55	815	1 691	-451	-136	83	132	97	166	134	321	136	120	38	3 321
Satakunta	-72	-143	-80	-696	-1 148	-620	-206	-182	-44	-59	25	9	26	-19	-33	-34	-3 276
Kanta-Häme	-49	-42	-43	-925	-1 451	-259	-78	31	-5	-26	-41	58	111	102	32	9	-2 576
Pirkanmaa	154	122	167	1 908	2 782	165	80	193	98	129	11	160	299	194	86	58	6 606
Päijät-Häme	120	31	7	-319	-929	-72	-16	83	33	28	72	131	203	139	32	27	-430
Kymenlaakso	-242	-148	-140	-984	-1 221	-404	-216	-123	-118	-21	-47	-21	43	59	-9	47	-3 545
Etelä-Karjala	-54	-31	-46	-47	-582	-609	-180	-33	-25	12	36	-13	22	14	15	-21	-1 542
Etelä-Savo	-76	-85	-116	-599	-1 538	-613	-154	-143	-44	4	-15	91	187	32	-47	-99	-3 215
Pohjois-Savo	78	-84	31	-146	-448	-805	-10	24	-26	-37	31	9	118	73	51	-54	-1 195
Pohjois-Karjala	-186	-49	-78	-153	33	-861	-188	-24	17	-64	42	52	88	-2	23	-27	-1 377
Keski-Suomi	2	-62	7	522	657	-1 228	-309	-11	-26	12	52	-7	144	122	-25	-8	-158
Etelä-Pohjanmaa	5	16	-37	-654	-1 504	-323	-36	16	34	6	-24	-3	62	40	8	-30	-2 424
Pohjanmaa	-287	-195	-133	-129	-376	-882	-416	-202	-112	-115	-72	-48	-106	-59	-27	-27	-3 186
Keski-Pohjanmaa	24	-10	-43	-206	-707	-182	-57	-40	-21	-23	1	-28	-11	-2	-11	-5	-1 321
Pohjois-Pohjanmaa	-160	-186	-171	-600	-921	-1 222	-338	-254	-90	-96	-61	5	192	73	43	58	-3 728
Kainuu	-27	-24	-66	-261	-599	-169	-125	-61	-57	-14	-21	9	2	-25	-31	-73	-1 542
Lappi	-10	-1	-21	-437	-770	-378	-82	112	33	30	10	-19	-116	-125	-61	-153	-1 988

- Maakuntien kesken muuttoliike on ollut vuosina 2016-2018 positiivinen Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa ja Pirkanmaalla.
- Ainoastaan Pirkanmaalla on ollut positiivinen nettomuutto kaikissa ikäryhmissä. Vastaavasti Pohjanmaa on menettänyt asukkaita kaikissa ikäryhmissä.
- Varsinais-Suomi saa muuttovoittoa kaikissa muissa, paitsi 0-4 vuotiaissa ja nuorissa aikuisissa, 25-35 -vuotiaissa. Päijät-Hämeen muuttotappio kohdistuu vain 15-35 -vuotiaisiin.
- Opiskelijat ja muut nuoret aikuiset pakenevat kokonaistasolla muista maakunnista paitsi Uudeltamaalta, Varsinais-Suomesta, Pirkanmaalta, Pohjois-Karjalasta ja Keski-Suomesta – näille maakunnille yhteinen nimittäjä lienee korkea-asteen opinnot.
- Suurin absoluuttinen nettomuuttotappio on tullut Pohjois-Pohjanmaalle, Kymenlaaksoon ja Satakuntaan. Etelä-Savo on aivan Satakunnan rinnalla.
- Uudenmaan nettomuutto on negatiivinen 50-75 -vuotiaiden ryhmissä. Uudeltamaalta todennäköisesti muutetaan eläköitymisen jälkeen jossain määrin synnyinseuduille muihin maakuntiin. Sama ilmiö pienemmällä luvuilla, mutta vastaavalla tavalla, näkyy Lapissa ja ehkä Pohjanmaallakin.
- Eläköitymisen myötä hienoista muuttovoittoa näyttäisivät saavan Varsinais-Suomi, Kanta-Häme, Pirkanmaa, Päijät-Häme, Kymenlaakso, Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Keski-Suomi, Etelä-Pohjanmaa ja todennäköisesti Kainuukin.

Mitä muuttoliike tarkoittaa – muuttavatko kaikki ikäluokat?

- Muuttoliikkeestä puhutaan usein niin, että uskotaan kuntiin muuton olevan kaikissa ikäryhmissä tasaista.
- Kun tarkastellaan koko maan kuntaan muuttaneiden suhdetta koko maan eri ikäisten suhteelliseen osuuteen havaitaan kuitenkin, että muuttoliike tarkoittaa käytännössä ja erityisesti 20-29 -vuotiaiden ikäryhmiä.
- 35 -vuotiaista eteenpäin muuttoliike on hyvinkin vähäistä ja yllättävää on, että eläkkeelle siirtyvät eivät suuressa määrin muutakaan oletetusti ”juurilleen”.

Etelä-Karjalan kuntien nettomuutto

Nettomuutto 2016 - 2018	0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 -	Summa
Imatra	8	-40	-6	-76	-253	-149	-25	-21	-28	-6	-17	3	-11	8	16	1	-596
Lappeenranta	-143	-21	-24	477	-7	-529	-233	-48	-17	-3	1	-39	7	45	18	24	-492
Lemi	15	4	0	-36	-24	20	12	15	-3	-5	4	-6	-4	5	0	-3	-6
Luumäki	7	-2	3	-65	-49	16	5	-2	-1	4	14	1	18	-4	-8	-8	-71
Parikkala	5	0	-1	-65	-50	-18	-5	10	-13	1	11	-4	9	9	-9	-7	-127
Rautjärvi	0	7	-4	-61	-39	-2	7	-2	16	-3	9	14	1	-13	-4	-5	-79
Ruokolahti	17	18	-8	-94	-58	34	23	11	6	4	9	4	3	-20	0	-19	-70
Savitaipale	6	1	7	-29	-53	-3	12	1	10	14	5	7	5	-10	6	0	-21
Taipalsaari	31	2	-13	-98	-49	22	24	3	5	6	0	7	-6	-6	-4	-4	-80
Etelä-Karjala, kunta	-54	-31	-46	-47	-582	-609	-180	-33	-25	12	36	-13	22	14	15	-21	-1 542

- Maakunnan sisällä tarkasteluvuosien 2016-2018 muuttoliikkeen ikärakenteessa on suurta hajontaa – Lappeenrantaan muutetaan opiskelemaan. Lemin, Luumäen, Ruokolahden ja Taipalsaaren muuttovoitto koostuu nuorista työikäisistä.
- Huomiota herättävää on, että Lappeenranta ja Imatra menettävät muuttajina huomattavan paljon 20-45 -vuotiaita ”aktiivi-ikäisiä” ihmisiä.
- Näissä ikäryhmissä syntyy myös jälkikasvua, jos on ylipäättään syntyäkseen.
- Maaseutukunnat näyttäisivät saavan jopa muuttovoittoa 25-55 -vuotiaissa, joskin se on määrällisesti vähäistä.
- Lappeenrantaan ja Imatralle muuttaa yli 65 -vuotiaita. Yli 65 -vuotiaat eivät siis Etelä-Karjalassa muuta maalle, vaan kaupunkeihin.
- Etelä-Karjalan maakunnan nettomuuttoaineistosta vuosilta 2016-2018 käy hyvin ilmi, että muuttoliike on 89 prosenttisesti 20-35 -vuotiaiden kuntalaisten muuttoja.

Ikäryhmittäinen nettomeno eur/ikäryhmään kuuluva maakunnittain

Netto e/ikäryhmä	0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 -
Uusimaa	-6 492	-5 929	-5 050	-2 306	-2 454	-144	1 418	2 532	3 534	4 129	2 970	2 264	1 930	-213	-902	-2 034
Varsinais-Suomi	-6 080	-5 330	-4 408	-1 781	-2 385	-296	838	1 615	2 230	2 870	1 896	1 390	1 036	-297	-1 004	151
Satakunta	-5 229	-5 542	-4 664	-1 892	-2 403	49	1 101	1 767	2 017	2 565	1 847	1 354	1 017	-494	-1 164	-449
Kanta-Häme	-5 826	-5 623	-4 312	-1 754	-2 708	-279	830	1 610	2 195	2 797	2 089	1 485	1 124	-203	-830	509
Pirkanmaa	-5 161	-4 851	-4 071	-1 564	-2 378	-261	1 063	1 952	2 627	3 143	1 879	1 396	936	-690	-1 263	-202
Päijät-Häme	-5 820	-5 241	-4 593	-1 628	-2 541	-281	853	1 546	2 055	2 449	1 939	1 417	1 097	120	-537	792
Kymenlaakso	-6 810	-6 416	-5 137	-2 263	-2 678	-322	722	1 411	1 839	2 325	2 030	1 541	1 183	-153	-646	224
Etelä-Karjala	-5 716	-6 365	-5 261	-2 000	-2 642	-351	824	1 421	1 935	2 280	1 870	1 562	1 048	-460	-888	1 688
Etelä-Savo	-6 416	-6 408	-5 398	-2 325	-2 375	-90	836	1 365	1 646	2 178	2 040	1 627	1 318	-286	-775	130
Pohjois-Savo	-5 925	-5 528	-4 387	-1 449	-2 181	148	1 269	1 830	2 425	2 900	2 222	1 735	1 286	-569	-1 046	-912
Pohjois-Karjala	-5 020	-5 317	-4 670	-1 235	-1 887	8	1 168	1 586	2 075	2 517	2 228	1 730	1 341	-77	-445	53
Keski-Suomi	-4 537	-5 369	-4 321	-1 260	-2 208	-171	1 152	1 906	2 451	2 836	2 245	1 665	1 163	-248	-886	-380
Etelä-Pohjanmaa	-4 506	-4 680	-3 598	-1 251	-1 937	348	1 396	1 813	2 270	2 594	1 996	1 478	1 253	-571	-1 356	-234
Pohjanmaa	-4 726	-4 884	-3 970	-1 340	-2 060	311	1 452	2 201	2 673	3 367	2 025	1 528	1 317	-635	-1 306	-538
Keski-Pohjanmaa	-2 974	-3 988	-3 315	-1 092	-1 781	560	1 710	2 357	2 572	3 196	2 142	1 490	1 322	-634	-1 453	-2 145
Pohjois-Pohjanmaa	-3 506	-3 796	-3 014	-1 006	-2 008	137	1 513	2 322	2 861	3 319	2 120	1 594	1 105	-958	-1 501	-3 188
Kainuu	-6 920	-6 671	-5 419	-1 789	-2 398	-166	920	1 248	1 593	1 900	2 010	1 336	1 175	-635	-1 123	188
Lappi	-5 977	-5 799	-4 798	-2 072	-2 550	-136	1 030	1 519	1 904	2 403	2 090	1 577	1 341	-608	-1 170	-2 394

- Kun lasketaan muuttoliikkeen hintaa, on laskettava kuntakohtaisesti jokaisen alueen kunnan ikäryhmäkohtainen nettokustannus.
- Nettokustannuksessa on otettu huomioon kaikki kuntalaisten tulot ja menot, jotka hyödyttävät/käyttävät hyväkseen kuntien kassaa – muuttoliikkeen kohdalla on kytketty pois kiinteistövero, joka muuttuu hitaasti.
- Nettokustannus on melko pitkälle negatiivinen – jopa ikäluokkaan 25-29 -vuotta. ”Ylijäämäinen” kuntalainen on yleisimmin n. 30-65 -vuotiaana.
- Vastaavasti noin puolella maakunnista kaikkein ikääntyneimpien nettokustannus on positiivinen. Tämä johtuu siitä, että kuntien valtionosuusjärjestelmä allokoii resursseja vahvasti yli 75 - ja varsinkin yli 85 -vuotiaiden perusteella.
- Kainuussa, Kymenlaaksossa, Uudellamaalla ja Etelä-Savossa pienten lasten päivähoito/ varhaiskasvatuksen kustannukset ovat korkeat.
- Keski- ja Etelä-Pohjanmaalla sekä Pohjanmaalla työelämään siirrytään varhemmin kuin muualla ja kuntalaisesta tulee ”tuottava”.
- Uudenmaan maakunnassa kuntalaisten korkea ansiotaso näkyy erityisesti 40-65 -vuotiaiden ryhmissä.
- Kuntatalouden näkökulmasta 45-49 -vuotiaiden ikäryhmä on ”ylijäämäisin”. Ansiotaso alkaa monella olla huipussaan ja terveydenhuollon/sairaanhoidon menot eivät ole vielä nousseet. Moni tässä ikäryhmässä on myös työterveyshuollon palvelujen piirissä. Työkyvyttömyyseläkeläisten osuus ikäryhmästä on vielä pieni.
- Yli 75 -vuotiaiden ryhmässä maakunnittainen kuntalaisten nettomenojen ero valtava. Tässä olisi tutkimukselle paikka, sillä lähitulevaisuudessa yli 75 -vuotiaiden kuntalaisten lukumäärä tulee kasvamaan merkittävästi.

Ikäryhmittäinen nettomeno eur/ikäryhmään kuuluva kunnittain

Netto/ikäryhmä	0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 -
Imatra	-5 949	-5 714	-4 603	-1 788	-2 802	-906	206	853	1 205	1 751	1 540	1 316	753	-89	-373	3 065
Lappeenranta	-5 429	-6 068	-4 874	-1 835	-2 600	-156	1 082	1 686	2 399	2 774	1 887	1 589	1 047	-849	-1 227	1 343
Lemi	-4 315	-5 425	-4 377	-1 827	-3 315	-914	456	1 170	1 816	2 033	1 083	644	354	-1 195	-1 574	327
Luumäki	-10 929	-8 769	-7 057	-3 167	-2 890	-782	-83	927	1 343	1 167	1 657	1 562	543	-579	-1 452	822
Parikkala	-3 783	-7 106	-7 655	-2 330	-1 977	179	900	622	1 191	1 205	2 508	1 663	1 425	480	-31	656
Rautjärvi	-7 735	-10 888	-12 058	-3 929	-2 608	-126	745	352	563	1 398	2 410	2 580	1 932	592	-148	1 401
Ruokolahti	-7 345	-8 625	-6 487	-2 023	-2 399	-581	408	1 171	1 718	1 668	2 459	1 584	1 416	80	-623	2 031
Savitaipale	-5 929	-7 678	-7 200	-3 888	-2 643	-560	1 008	885	1 015	1 653	2 218	1 565	1 498	0	-1 026	2 128
Taipalsaari	-5 367	-7 147	-5 587	-2 206	-3 147	-940	477	2 074	1 497	1 880	2 178	2 126	1 518	-297	-677	-334

- Varhaiskasvatus, esikoulu, perusopetus ja ylipäätään koulutus vaativat kunnilta merkittäviä resursseja.
- Valtionosuudet eivät kata kuin kunnittain vaihtelevan osuuden kuntapalveluiden kokonaismenosta.
- Kuntalainen on "kunnalle ylijäämäinen" yleisesti vasta noin 30-65 -vuotiaana.
- Koska kuntien valtionosuusjärjestelmä kohdistaa tuloja kuntiin ikärakenneryhmien perusteella (vanhusten perusteella valtionosuudet ovat suuremmat), ovat yli 75 -vuotiaat "ylijäämäisiä" Taipalsaarta lukuun ottamatta. Syynä on todennäköisesti se, että Taipalsaarella yli 75 -vuotiaiden palveluihin on käytetty enemmän rahaa.
- Todennäköisesti maakunnan kovatuloisimpia (ja eniten kunnallisveroa maksavia) henkilöitä ovat Lappeenrannan 45-49 -vuotiaat asukkaat.
- Luumäellä varhaiskasvatuksen kustannukset lienevät jostain syystä hyvin korkeat ja Parikkalassa todennäköisesti suurempi osa 0-4 -vuotiaiden ikäluokasta hoidetaan kotona.
- 65-75 -vuotiaiden nettomenojen perusteella Lappeenrannan ja Lemmin terveydenhuollon/sairaanhoidon toiminnoissa olisi tehostamisen varaa.

Maakuntien välinen muuttoliike

Tulojen ikäryhmittäinen muutos muuttoliikkeestä 2016-2018																	
Maakunta/ikäryhmä	0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 -	Summa
Uusimaa	4 260 929	4 133 016	5 107 451	13 467 151	-937 617	17 686 556	8 715 242	2 467 155	1 227 585	733 193	-1 093 526	-2 799 679	-7 823 444	-3 348 003	-646 294	4 091 613	45 241 328
Varsinais-Suomi	-74 062	838 178	446 048	4 373 525	564 071	-1 029 359	-464 964	348 096	636 048	531 451	856 725	625 325	1 386 549	584 200	432 286	543 796	10 597 912
Satakunta	-460 201	-926 520	-662 417	-3 993 419	-650 687	-1 802 207	-819 287	-847 220	-216 454	-322 299	126 977	41 283	110 490	-76 467	-110 584	-480 848	-11 089 859
Kanta-Häme	-303 970	-261 136	-341 090	-4 098 620	-307 693	-661 476	-284 628	137 144	-25 022	-145 632	-211 163	263 673	465 982	420 154	111 738	127 862	-5 113 876
Pirkanmaa	941 640	751 354	1 306 011	9 694 664	175 144	345 891	275 828	840 999	495 785	722 885	56 999	753 438	1 272 451	793 009	302 974	829 524	19 558 594
Päijät-Häme	785 212	202 632	58 095	-1 752 090	-499 351	-190 272	-60 617	371 822	165 094	151 820	372 664	608 725	878 611	589 433	114 732	391 580	2 188 090
Kymenlaakso	-1 598 532	-992 510	-1 196 086	-5 701 709	-922 441	-1 203 408	-868 995	-580 070	-607 270	-118 385	-255 569	-103 780	197 312	263 999	-35 859	697 456	-13 025 848
Etelä-Karjala	-352 275	-202 707	-378 796	-267 279	-302 355	-1 689 280	-715 808	-151 473	-128 497	66 212	189 300	-64 285	97 402	58 227	55 947	-301 937	-4 087 606
Etelä-Savo	-541 194	-613 647	-1 037 285	-3 890 713	-1 908 797	-2 133 142	-681 108	-712 707	-232 326	23 423	-82 597	463 360	894 020	143 952	-188 533	-1 470 268	-11 967 562
Pohjois-Savo	537 207	-589 187	271 520	-896 492	-329 036	-2 397 033	-41 642	114 808	-140 232	-219 778	171 714	45 521	544 099	320 891	200 096	-797 289	-3 204 833
Pohjois-Karjala	-1 321 903	-351 176	-704 517	-952 405	31 952	-2 452 627	-766 849	-108 819	85 965	-358 037	228 682	257 527	402 299	-8 786	92 675	-404 294	-6 330 311
Keski-Suomi	13 212	-412 663	58 569	2 553 180	233 869	-2 826 709	-1 150 256	-49 828	-133 598	67 200	285 972	-34 468	637 309	535 548	-93 630	-116 979	-433 275
Etelä-Pohjanmaa	34 542	111 998	-325 622	-4 108 848	-1 630 015	-1 060 757	-156 920	76 768	179 270	33 828	-129 890	-14 677	289 278	176 999	29 124	-431 619	-6 926 542
Pohjanmaa	-1 845 066	-1 291 630	-1 116 188	-722 694	-158 405	-2 420 388	-1 621 369	-940 005	-575 943	-674 944	-391 270	-237 188	-501 275	-263 023	-102 107	-383 790	-13 245 285
Keski-Pohjanmaa	159 321	-66 928	-359 428	-1 274 581	-799 863	-613 286	-257 757	-206 588	-113 070	-138 314	5 726	-141 780	-53 731	-8 565	-38 128	-70 575	-3 977 545
Pohjois-Pohjanmaa	-1 065 375	-1 237 893	-1 438 448	-3 531 696	-440 409	-3 111 216	-1 340 978	-1 219 932	-481 092	-562 751	-338 752	25 182	875 262	323 725	166 897	851 169	-12 526 306
Kainuu	-196 234	-183 665	-619 698	-1 826 127	-824 338	-607 920	-591 668	-312 922	-316 220	-84 275	-123 079	46 748	10 094	-120 304	-134 195	-1 103 247	-6 987 050
Lappi	-70 260	-7 178	-189 318	-2 799 068	-650 478	-1 206 412	-361 319	552 818	176 865	178 665	58 033	-100 730	-587 993	-619 827	-267 167	-2 361 819	-8 255 187

- Tällä sivulla tarkastellaan ainoastaan maakuntien välisen muuttoliikkeen tuloja, ei siis muuttoliikkeen aiheuttamia menoja.
- Muuttoliike tuo rahaa väestöltään kasvaviin maakuntiin, kuten ilmenee tästä kolmea lähivuotta (v. 2016-2018) koskevasta tarkastelusta.
- Tulojen ikäryhmittäinen muutos muuttoliikkeestä lisää kokonaisuutena tuloja Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Pirkanmaalla ja Päijät-Hämeessä. Muiden maakuntien osalta muuttoliike vähentää tuloja.
- Nuorimpien ikäluokkien osalta kuntien valtionosuusjärjestelmä allokoi kunnille rahaa päivähoitoon, esiopetuksen ja perusopetuksen tarpeisiin. Kun lapsi muuttaa, muuttavat myös valtionosuudet lapsen osalta.
- Alle 20-vuotiaiden muutto lisää tuloja Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Pirkanmaalla ja Keski-Suomessa. Alle 15-vuotiaiden muutto lisää tuloja Päijät-Hämeessä ja Pohjois-Savossa.
- Keski-Suomessa ja Pohjois-Karjalassa muuttoliike 15-25 -vuotiaissa lisää tuloja näissä maakunnissa.
- Myös eräissä muissa maakunnissa muuttoliike tuo lisää rahaa joidenkin ikäryhmien osalta. Taustalla vaikuttavat kuntien valtionosuusjärjestelmän kriteerit, jotka allokoivat rahoitusta ikärakennetekijöiden ja mm. sairastavuuden perusteella.
- Arviomme eläköitymisen johdosta tapahtuvasta muuttoliikkeestä lisää maakuntien tuloja kaikissa muissa maakunnissa, paitsi Uudellamaalla, Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla ja Lapissa.

Maakuntien välinen muuttoliike

Nettomenojen ikäryhmittäinen muutos muuttoliikkeestä 2016-2018																	
Maakunta/ikäryhmä	0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 -	Summa
Uusimaa	-5 050 715	-4 470 437	-3 590 436	-6 701 613	-17 167 854	-1 275 062	3 468 723	1 331 977	759 795	479 009	-543 529	-1 202 049	-3 057 310	158 355	152 441	-571 419	-37 280 124
Varsinais-Suomi	72 965	-703 596	-242 448	-1 451 495	-4 032 250	133 363	-113 927	134 010	294 300	278 403	314 744	186 239	332 674	-40 401	-120 525	5 756	-4 952 188
Satakunta	376 466	792 548	373 149	1 316 935	2 759 080	-30 195	-226 756	-321 591	-88 739	-151 319	46 167	12 184	26 454	9 395	38 413	15 250	4 947 442
Kanta-Häme	285 492	236 177	185 407	1 622 367	3 929 665	72 251	-64 727	49 902	-10 975	-72 726	-85 632	86 103	124 718	-20 688	-26 563	4 577	6 315 349
Pirkanmaa	-794 868	-591 790	-679 809	-2 984 417	-6 615 557	-42 993	85 038	376 829	257 410	405 500	20 664	223 361	279 977	-133 942	-108 579	-11 730	-10 314 905
Päijät-Häme	-698 427	-162 467	-32 154	519 413	2 360 923	20 240	-13 652	128 312	67 822	68 580	139 587	185 620	222 792	16 733	-17 182	21 395	2 827 536
Kymenlaakso	1 647 994	949 538	719 230	2 227 028	3 269 584	130 284	-156 019	-173 532	-216 998	-48 834	-95 405	-32 357	50 879	-9 031	5 814	10 527	8 278 701
Etelä-Karjala	308 680	197 309	242 026	93 999	1 537 453	213 464	-148 293	-46 890	-48 371	27 360	67 307	-20 303	23 066	-6 447	-13 318	-35 447	2 391 594
Etelä-Savo	487 595	544 671	626 166	1 392 461	3 652 078	55 293	-128 705	-195 160	-72 431	8 714	-30 594	148 069	246 416	-9 157	36 432	-12 852	6 748 995
Pohjois-Savo	-462 175	464 382	-135 983	211 626	977 135	-119 369	-12 690	43 922	-63 055	-107 306	68 874	15 613	151 712	-41 502	-53 332	49 271	987 121
Pohjois-Karjala	933 664	260 536	364 237	188 986	-62 274	-6 688	-219 657	-38 055	35 274	-161 084	93 562	89 956	117 991	154	-10 225	-1 434	1 584 944
Keski-Suomi	-9 075	332 847	-30 244	-657 720	-1 450 442	209 411	-355 892	-20 968	-63 722	34 029	116 751	-11 655	167 453	-30 238	22 140	3 042	-1 744 283
Etelä-Pohjanmaa	-22 531	-74 876	133 128	818 464	2 913 765	-112 525	-50 258	29 001	77 195	15 564	-47 896	-4 435	77 697	-22 833	-10 850	7 021	3 725 633
Pohjanmaa	1 356 247	952 398	527 994	172 809	774 635	-273 894	-603 925	-444 634	-299 391	-387 241	-145 795	-73 321	-139 563	37 448	35 256	14 539	1 503 562
Keski-Pohjanmaa	-71 385	39 884	142 560	224 963	1 258 853	-101 895	-97 489	-94 266	-54 006	-73 506	2 142	-41 729	-14 541	1 269	15 983	10 727	1 147 564
Pohjois-Pohjanmaa	561 030	706 092	515 363	603 304	1 849 515	-167 403	-511 502	-589 877	-257 495	-318 594	-129 290	7 969	212 191	-69 969	-64 529	-184 879	2 161 925
Kainuu	186 829	160 107	357 662	467 002	1 436 289	28 083	-114 943	-76 108	-90 802	-26 606	-42 205	12 021	2 350	15 884	34 813	-13 747	2 336 629
Lappi	59 775	5 799	100 753	905 356	1 963 861	51 231	-84 422	170 163	62 822	72 097	20 904	-29 965	-155 540	76 049	71 344	366 301	3 656 528

- Maakuntien välisen muuttoliikkeen aiheuttamaa ikäryhmittäisten nettomenojen muutosta tarkasteltaessa on hyvä muistaa seuraava:
- Lukujen takana on karkeasti kiteyttäen kolme tekijää: 1) kuntien valtionosuusjärjestelmän kriteerien tuottama tulo kunnille, 2) kunnan verotulojen muutos ja 3) kunnan palveluihin liittyvät asiat (palveluiden muutostarve, laajuus, laatu, tuotannon tehokkuus jne.)
- Muuttoliike aiheuttaa muutoksia em. kaikkiin tekijöihin. Muuttoliike siirtää valtionosuudet ja verotulot uuteen asuinkuntaan ja aiheuttaa kunnan palvelutuotantoon muutospainetta, niin muuton lähtö- kuin tulopäässä.
- Poismuuton päässä kunnilla olisi ainakin teoriassa mahdollisuus sopeuttaa toimintojaan kustannusten vähentämiseksi, mutta kyetäänkö tähän? Arkielämän kokemus on osoittanut, että olemassa olevat, vajaakäytölle jääneet kunnan tuotannontekijät suunnataan helposti laadun tai saatavuuden parantamiseen tai tuottavuus vaan yksinkertaisesti heikkenee muuten, kun tuotantoa tarvitsee tehdä vähemmän.
- Lasten muutto lisää vastaanottavien kuntien menoja, sillä valtionosuudet varhaiskasvatukseen, esiopetukseen, peruskouluun, oppilashuoltoon jne. eivät kata lähellekään kaikkia em. palveluiden aiheuttamia menoja kunnissa.
- Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Pirkanmaan, Päijät-Hämeen ja Keski-Suomen nettomenot kasvavat lasten ja nuorten muuttaessa näihin maakuntiin. Maakunnat (maakuntien kunnat) siis kärsivät taloudellisesti saamastaan lasten ja nuorten muuttovoitosta.

Etelä-Karjalan kuntien muuttoliikkeen hinta

Kuntien välisen muuttoliikkeen hinta = euroa/ikäryhmä x ikäryhmän nettomuutto kolmelta vuodelta																	
Netto	0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 -	Summa
Imatra	-47 593	228 577	27 615	135 904	708 920	135 055	-5 161	-17 909	-33 732	-10 509	-26 172	3 949	-8 280	-713	-5 975	3 065	1 087 042
Lappeenranta	776 361	127 428	116 967	-875 528	18 198	82 601	-252 069	-80 933	-40 775	-8 322	1 887	-61 971	7 330	-38 187	-22 086	32 241	-216 857
Lemi	-64 726	-21 700	0	65 762	79 571	-18 287	5 471	17 557	-5 447	-10 166	4 332	-3 861	-1 416	-5 977	0	-982	40 129
Luumäki	-76 501	17 538	-21 172	205 825	141 624	-12 516	-416	-1 853	-1 343	4 669	23 204	1 562	9 780	2 317	11 616	-6 574	297 759
Parikkala	-18 913	0	7 655	151 451	98 860	-3 226	-4 498	6 215	-15 485	1 205	27 583	-6 653	12 824	4 322	278	-4 594	257 024
Rautjärvi	0	-76 217	48 233	239 675	101 713	251	5 213	-705	9 004	-4 194	21 693	36 116	1 932	-7 697	593	-7 006	368 605
Ruokolahti	-124 868	-155 255	51 893	190 203	139 127	-19 754	9 379	12 876	10 307	6 670	22 135	6 334	4 247	-1 609	0	-38 590	113 095
Savitaipale	-35 575	-7 678	-50 399	112 762	140 105	1 681	12 090	885	10 152	23 140	11 091	10 952	7 491	-2	-6 154	0	230 543
Taipalsaari	-166 373	-14 294	72 627	216 187	154 203	-20 689	11 455	6 221	7 487	11 278	0	14 881	-9 107	1 779	2 709	1 338	289 702

- Muuttoliike on maksanut Lappeenrannalle (opiskelijaikäiset), koska muuttajien aiheuttamat menot ovat olleet suuremmat kuin muuttajista johtuvat tulot (mm. valtionosuudet).
- Yliopistopaikkakunnat saavat muuttovoittoa opiskeluaikaisista, mutta vaikutus kuntatalouteen on negatiivinen, koska opiskelijat eivät juuri maksa kunnallisveroa ja ikärakenteen perusteella tuleva valtionosuus on pieni. Kunta kuitenkin vastaa kaikista tarvittavista palveluista.
- Useat muuttotappioiset kunnat näyttävät hyötyvän taloudellisesti muuttotappiosta. Suurin osa kuntalaisista ei kuitenkaan kata maksamillaan veroilla (kaikki verot sis. valtionosuudet) ja asiakasmaksuilla hänelle tuotetuista palveluista koituvaa kustannusta.
- **Hyöty on kuitenkin mahdollinen vain siinä tapauksessa, että kunta sopeuttaa palvelurakennettaan poismuuttajien tahdissa.**
- Lappeenranta hyötyy taloudellisesti lasten (alle 15 v.) poismuutosta, koska palveluiden tuottaminen maksaa paljon enemmän kuin kaupungin saamat valtionosuudet ja asiakasmaksut yhteensä tekevät.

Muuttoliikkeen hinta 2016-2018

Espoo		0-19	20-64	65-...	Yhteensä
	Tulot e/ikäryhmä	21 244	40 186	23 606	
	Menot e/ikäryhmä	42 850	22 236	28 439	
	Netto e/ikäryhmä	-21 605	17 950	-4 832	
	Tulomuutto kpl/ikäryhmä	10 192	41 969	1 518	53 679
	Lähtömuutto kpl/ikäryhmä	8 344	39 265	1 637	49 246
	Nettomuutto kpl ikäryhmä	1 848	2 704	-119	4 433
	Tulomuutos euroa	9 275 453	3 703 784	-364 235	12 615 001
	Menomuutos euroa	19 032 880	4 980 914	-379 775	23 634 019
	Netto eur	-9 757 428	-1 277 130	15 540	-11 019 018

Helsinki		0-19	20-64	65-...	Yhteensä
	Tulot e/ikäryhmä	22 641	40 785	23 656	
	Menot e/ikäryhmä	43 359	21 851	25 636	
	Netto e/ikäryhmä	-20 718	18 934	-1 981	
	Tulomuutto kpl/ikäryhmä	17 103	86 730	2 989	106 822
	Lähtömuutto kpl/ikäryhmä	13 934	78 531	3 586	96 051
	Nettomuutto kpl ikäryhmä	3 169	8 199	-597	10 771
	Tulomuutos euroa	14 537 429	-12 461 958	-3 525 902	-1 450 432
	Menomuutos euroa	16 717 021	18 175 539	-3 804 297	31 088 264
	Netto eur	-2 179 593	-30 637 498	278 395	-32 538 696

Vantaa		0-19	20-64	65-...	Yhteensä
	Tulot e/ikäryhmä	23 749	33 888	22 318	
	Menot e/ikäryhmä	40 116	22 117	27 972	
	Netto e/ikäryhmä	-16 367	11 771	-5 654	
	Tulomuutto kpl/ikäryhmä	9 741	41 187	1 314	52 242
	Lähtömuutto kpl/ikäryhmä	8 759	35 879	1 652	46 290
	Nettomuutto kpl ikäryhmä	982	5 308	-338	5 952
	Tulomuutos euroa	4 980 237	7 640 700	-1 547 952	11 072 985
	Menomuutos euroa	6 958 761	11 195 176	-1 844 413	16 309 524
	Netto eur	-1 978 524	-3 554 476	296 461	-5 236 539

Turku		0-19	20-64	65-...	Yhteensä
	Tulot e/ikäryhmä	27 012	35 581	23 139	
	Menot e/ikäryhmä	46 481	27 100	24 051	
	Netto e/ikäryhmä	-19 468	8 480	-912	
	Tulomuutto kpl/ikäryhmä	8 034	28 383	1 196	37 613
	Lähtömuutto kpl/ikäryhmä	5 283	27 540	1 045	33 868
	Nettomuutto kpl ikäryhmä	2 751	843	151	3 745
	Tulomuutos euroa	16 653 758	-7 646 705	678 102	9 685 155
	Menomuutos euroa	17 956 094	3 295 646	827 825	22 079 566
	Netto eur	-1 302 336	-10 942 351	-149 723	-12 394 410

Tampere		0-19	20-64	65-...	Yhteensä
	Tulot e/ikäryhmä	25 394	34 382	22 442	
	Menot e/ikäryhmä	41 987	24 781	25 080	
	Netto e/ikäryhmä	-16 593	9 601	-2 638	
	Tulomuutto kpl/ikäryhmä	11 094	37 514	1 505	50 113
	Lähtömuutto kpl/ikäryhmä	7 061	34 313	1 152	42 526
	Nettomuutto kpl ikäryhmä	4 033	3 201	353	7 587
	Tulomuutos euroa	21 294 150	-4 624 866	2 716 950	19 386 233
	Menomuutos euroa	25 218 810	7 941 090	3 010 733	36 170 632
	Netto eur	-3 924 660	-12 565 956	-293 783	-16 784 399

Oulu		0-19	20-64	65-...	Yhteensä
	Tulot e/ikäryhmä	25 870	36 513	22 918	
	Menot e/ikäryhmä	38 087	22 333	30 169	
	Netto e/ikäryhmä	-12 216	14 180	-7 251	
	Tulomuutto kpl/ikäryhmä	7 216	20 168	884	28 268
	Lähtömuutto kpl/ikäryhmä	5 833	20 750	613	27 196
	Nettomuutto kpl ikäryhmä	1 383	-582	271	1 072
	Tulomuutos euroa	7 164 187	-5 162 176	2 067 910	4 069 920
	Menomuutos euroa	6 387 011	-923 423	2 693 076	8 156 664
	Netto eur	777 176	-4 238 753	-625 167	-4 086 744

Muuttoliike

- Muuttoliike on epätasapainoinen, vain Uusimaa, Varsinais-Suomi ja Pirkanmaa ovat kasvaneet nettomuutolla. Pohjanmaan kaikki ikäryhmät ovat taantuneet, Kainuu on hyvin lähellä samaa.
- Nettomuuttovoitto keskittyy paljon maakuntien sisällä - keskus kasvaa.
- Nettomuuttotappio ei tarkoita kunnan kuolemaa taloudellisesti - muuttoliike vie tulot mennessään, mutta oikein sopeuttamalla tarpeettomaksi käyvistä palvelurakenteesta voidaan karsia jopa niin, että elinvoimaa voidaan vähintäänkin turvata.
- Muuttoliike tarkoittaa käytännössä opiskelijoita ja opiskelleita
- Kuinka houkutellaan hyvätulaisia työntekijöitä, kuinka pidetään opiskelijat opiskelupaikkakunnalla?
- Muuttovoittoiset kunnat - erityisesti kasvavat kaupungit, itseasiassa rahoittavat itse muuttoliikkeen.
- Suurimmat kaupungit - kuutoskaupungit - ovat itse rahoittaneet tuloillaan muuttovoiton.
- Muuttoliikkeestä ja väestön ikärakenteen muutoksesta seuraava mahdollisuus palveluntarpeen sopeutuvuuteen voi pelastaa taantuvia kuntia ja maakuntia - on unohdettava perusteeton tulevaisuuden usko ja elinvoiman kehittäminen samalla säilyttäen olemassa oleva palvelurakenne ja rakentamalla tarpeen mukaisesti lisää.
- Kaikki kunnat kilpailevat toisiaan vastaan samoilla argumenteilla ja sloganeilla!

6. Johtopäätökset

Yhteensä – vuosi 2030 on nyt!

- **Väestönmuutokset – luonnolliset ja kuntien väliset väestömuutokset eivät aktiivisesti toimien ole uhka, mutta jos ei toimita, ennuste toteuttaa itseään. Eurot ja tekijät eivät riitä, jos taustalla kasvaa tarpeeton rakenne ja sen päälle uusi.**
- Myös suurimmalta osaltaan asukasluvultaan taantuvien alueiden kunnilla on pelastumisen mahdollisuus, mutta tämä on päätöksentekijöistä kiinni - **mikä on vastavoiman vastuu?**
- Näyttää myös siltä, että kuntien on toiminnallisesti eriydyttävä – tai liityttävä.
- Lopetetaan epäily poliittisen tarkoituksenmukaisuuden vuoksi ja aletaan ratkaista ongelma: maailma ei pelastu juuri minun kunnassani - palvelurakenne, mikä ei ole kantanut tähänkään saakka, ei ala yhtäkkiä kantaa ja voimistaa
- Riittävätkö tekijät ja rahoitus kaikkeen laatuun ja aitoonkin tarpeeseen
- Muuttoliike - pelkistys - näillä toimintatavoilla ei hyödytä juuri nyt ketään, vaikka voisi hyödyttää kaikkia tai olla haitoiltaan vähäisiä
- Näyttää siltä, että maahanmuuttoon on turvauduttava: kyse ei ole siitä, halutaanko pitää Suomen väkiluku nykyisellään vaan siitä, kuinka saadaan työt tehtyä ja ikääntyneet hoidettua
- **Näyttää myös siltä, että eläkeikään on oikeasti tehtävä muutos**
- **On hiukan lapsellista vastustaa tilastojen ja ennusteiden julkistamista ja syyttää ennustetta. Tilanteen edessä pitää päättää, mitä uskoa: ruusunpunaa vai realismia. Ollaanko vaan vai toimitaanko?**
- **Valtakunnan tason ohjauksen pitäisi olla vahvempaa – tilanne on vaikea. Kyse ei ole enää pelkästä kuntarakenteesta.**
- **2030 on nyt! Tilanteen oikaiseminen vaatii tiukempaa ylätason ohjausta, ei keskustelua talouden tasapainovaatimuksen löysyttämisestä. Kuntien demokraattisin päätöksin tilanne ei todennäköisesti oikene riittävän nopeasti – jos ollenkaan.**
- Kuinka rahoitetaan - nykyrakenteita ylläpitävästi, nuoria vai ikääntymistä, alueellinen rahoitus, julkista vai yksityistä

Kuinka tapahtunut 2006-2018 suhteutuu tapahtuvaan 2018-2030?

Koko maa	2006	2018	2030	Muutos kpl 2006-2018	Muutos-% 2006-18	Muutos kpl 2018-2030	Muutos-% 2018-30
0-vuotiaat	58 606	47 377	43 763	-11 229	-19,2 %	-3 614	-7,6 %
1-6 -vuotiaat, varhaiskasvatus	341 340	339 307	273 055	-2 033	-0,6 %	-66 252	-19,5 %
7-12 alakoulu	364 196	370 716	289 428	6 520	1,8 %	-81 288	-21,9 %
13-15 yläkoulu	198 533	178 679	167 947	-19 854	-10,0 %	-10 732	-6,0 %
16-18 lukio/toinen aste	196 082	175 405	186 149	-20 677	-10,5 %	10 744	6,1 %
19-23 nuoret työikäiset ja opiskelijat	323 868	311 023	322 669	-12 845	-4,0 %	11 646	3,7 %
24-64 työssäkäyvät	2 903 253	2 867 406	2 797 162	-35 847	-1,2 %	-70 244	-2,4 %
65-74 eläkkeelle siirtyneet	462 699	689 053	664 917	226 354	48,9 %	-24 136	-3,5 %
75-84 eläkkeellä olevat	308 365	362 353	574 324	53 988	17,5 %	211 971	58,5 %
85... ikääntyneet	93 090	146 811	214 713	53 721	57,7 %	67 902	46,3 %
Kaikki yhteensä	5 250 032	5 488 130	5 534 127	238 098	4,5 %	45 997	0,8 %

- Ikäluokkien muutokset vuosina 2006-2018 olivat suuria, mutta hiukan eri ikäisten kohdalla kuin 2018-2030. Nollavuotiaiden määrään kohdistui nykyistä suurempi muutos, eläkkeelle siirtyvien määrä kasvoi.
- Nyt ikääntyminen on siirtynyt astetta vanhempiin – varhaiskasvatus ja perusopetus siirtyvät alenevaan tarpeeseen – jo eläkkeellä olevien määrään tulee suuri kasvu.
- Toimintakatteen kasvut asukasta kohden, veroprosentit yms ovat kasvaneet, mikä osin osoittaa sen, että kunnat eivät sopeutuneet riittävästi vaikka olisivat voineet – nyt, käynnissä olevalla jaksolla sopeutumisen tarve ja mahdollisuudet kasvavat aiemmasta jaksosta.
- Nyt ollaan toden äärellä.

2020 - 2030

Kymmenessä vuodessa – isot luvut

Asukasluvun kasvu vain

45.997

Kymmenessä vuodessa – isot luvut

Suuntaa antavat suuruusluokat

0-15 -vuotiaat -161.886 kpl

Nollavuotiaat	-3.614 kpl
1-6 -vuotiaat	-66.252 kpl
7-12 -vuotiaat	-81.288 kpl
13-15 -vuotiaat	-10.732 kpl

Varhaiskasvatuksen henkilöstötarpeen alenema -8.000 htv

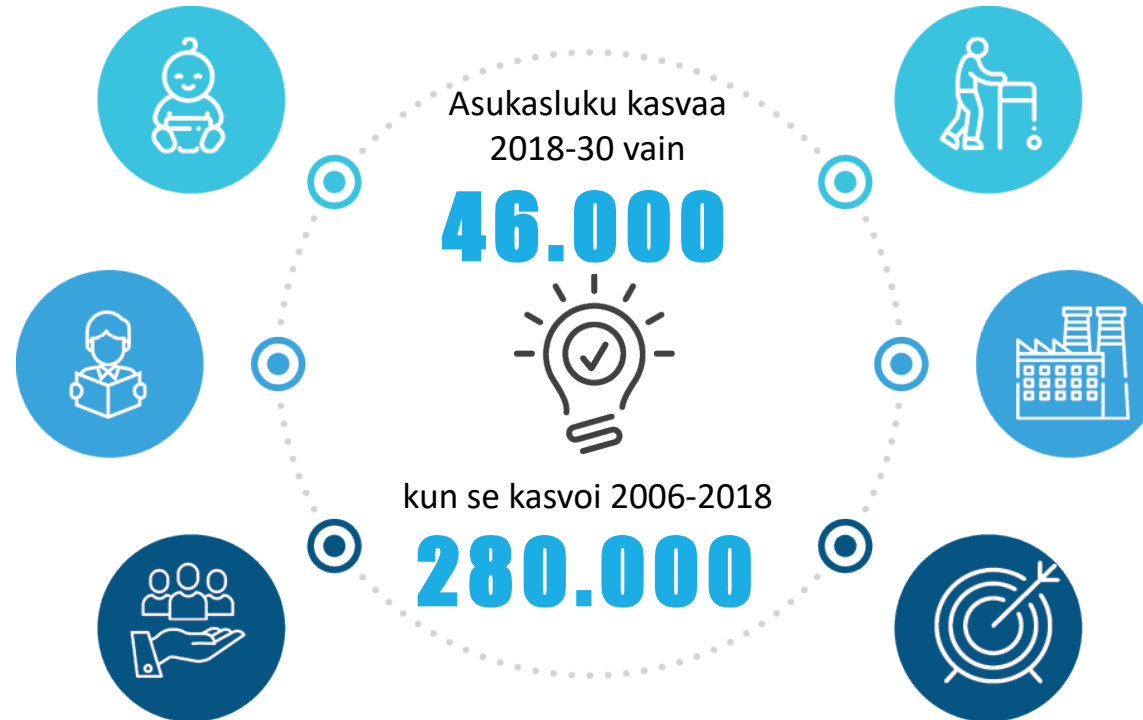
Rahoitustarve -310 milj eur
Eläköityminen 17.000 htv

Perusopetuksen (alakoulu) henkilöstötarpeen alenema -4.000 htv

Rahoitustarve -230 milj eur
Eläköityminen 12.100 htv

Palveluntarpeen muutos, jos ei sopeuteta 3,2 mrd eur - 580 eur/asukas

Palveluntarpeen muutos, **jos sopeutus 100%**
1 mrd eur - 180 eur/asukas

Työikäiset -70.244 kpl
yli 74-vuotiaat +279.873 kpl

Ikääntyneiden henkilöstötarpeen kasvu +15.000 htv

Rahoitustarve +550 milj eur
Eläköityminen – suuri

Käyttöomaisuuden muutos

Tehottomaksi muuttuvaa käyttöomaisuutta
taantuvilla alueilla 1,5 mrd eur - 560
eur/asukas

Lisärakennettavaa käyttöomaisuutta
kasvualueilla 2,8 mrd eur - 980 eur/asukas

Pelastava? muuttoliike

Jos muuttotappiokunnat olisivat 2016-18 sopeuttaneet menojaan muuttoliikkeen tahdissa, muuttotappio olisi sopeutettuna kääntynyt 100 milj euron voitoksi. Jos kunnat eivät olisi pystyneet sopeuttamaan, olisi vaikutus ollut -300 milj euroa.

Jos muuttovoittokunnat olisivat myös sopeuttaneet palveluitaan, olisi vaikutus ollut -97 milj euroa. Jos ne eivät olisi sopeuttaneet, olisi vaikutus ollut -123 milj euroa.